

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECEC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 i 10.349 za inzerate. Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 59.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Grobovi

Danes in jutri bomo romali na grobove naših dragih. Zalosno je, hoditi po pokopališču in če tudi preko grobov valovi v jesenskem vetru samo coetje. Grob ob grobu, sami grobovi...

Slovenska ljudska legenda pomenljivo pripoveduje, da smejo v vernodušni noči duhovi rajnih zopet obiskati kraje, kjer so nekoč živeli. Nobeno človeško oko jih ne vidi, le izvoljenim je dano, da slišijo skritostno ječanje ubogih duš, ki v mrzli novembarski noči obiskujejo palače, hiše, sobane, ki so jih nekoč imenovali svojo last, sedaj pa v njih drugi preživljajo ono ped časa, ki se imenuje človeško življenje. Skritostna sila vleče duše rajnih na kraje, kjer so nekdaj živeli, delati, trpeti, se veselili, grešili. To edino noč v celem letu jim je dano, da s posebno močjo potrkajo na srca ljudi in jih prosijo usmiljenja: Usmilite se nas, prijatelji, ker roka božje pravice nas je zadela. Rajni obiskujejo sorodnike, prijatelje, znanca, da popravijo, kar so zamudili v življenju, da jim sporoče resnico o neskončni božji soetosti, ki nič izčiščenega ne pripušča v nebeško kraljestvo — — —

Globokih misterijev polna noč je to. Ob času, ko ura z zamolklim glasom odmerja polnočni čas, se trumoma polnijo cerkve ubogih duš, ki so v življenju redko poklekale na cerkveni tlak. Toda ni duhovnida, da bi jim bral so. maso, ni ga, da bi izgovoril nad njimi odrešilno besedo: Odežen vas vaše krivde. Zato se čuje le tiho ihtenje in mile tožbe ubogih duhov vse tja do prvega solta bele zore, ki rajne zopet pokliče nazaj na kraj njihovega trpljenja.

Tako ljudska legenda. Toda mi, ki obiskujemo grobe svojih rajnih, bi si želeli, da bi bila resnica. Kaj bi dali, da bi mogli dragemu rajnemu očetu ali materi, ženi, možu... reči le samo eno spraviljivo besedo. Zdi se nam, da bi potem bilo vse dobro, da bi umrl črn, ki gloda morda že leta v duši... Da bi svojemu sočloveku, ki smo ga imeli za sovražnika, mogli stisniti roko v spravo in bi vse bilo pozabljeno, za vedno pozabljeno.

Zakaj se ne bi vsaj za hip zamislili o bežnem krogotoku naših dni. Grob je zadnja življenjska resničnost brez prevar. In če bi tale legenda bila resnična, pomislimo, kako bi bilo z nami leto ali dvaletni let obsorej, ko bi naša duša obiskovala vse one, ki smo jih obrekli, jih opravičevali, jim potoptali čast, poštonje, strli morda celo življenje. Ni mar še kaj nekaj zlata, srebra, blaga, ki ga bo treba nositi nazaj kakor ubogi Martin oni strašni mejnik v Askerčevi baladi?

Bolje, tisočkrat bolje bo vse to preje uređiti. Se je čas. Celo tiste, ki so ob našem delu in zgledu moralno umrli, moremo obuditi v življenje. Se je čas, vse se lahko popravimo. Se moremo izmiriti z rok krivdo in jih napolniti z biseri dobrih del. Iz temnih grobov gre močan glas: delajte, dokler je dan, ker tudi za vas pride noč, ko ne boste mogli nič več storiti.

Grobovi, grobovi...

Človek pa se tako žene in peha na tej ubogi zemlji. Nekaterim so tako dolgi zrasli komolci in jim trdi postali, drug drugemu smo na potu, prav na prste si stopamo. Mrto pa tako mirno in brez zavisti leže drug ob drugem...

Tolstoj pripoveduje v svojih »Vaških povesti«, da je živel nekje na Ruskem kmet, kateremu se je dobro godilo. Imel je polje in travnike in lepo hišo, tako da bi lahko bil zadovoljen. Pa ga nekoč zmoti orag, da vzame v roko časopis in notri bere, da je v deželi Baškirov bogata, črna zemlja, ki jo za prgišče zlata more kupiti kolikor hočeš. Kmet sklene, da poizkusi..., proda polje in dom in z mošnjo zlata odide v deželo Baškirov.

Baškiri imajo posebne navade. Kdor pride kupovat zemljo, mora položiti na zemljo klobuk poln zlatih rubljev. Zjutraj ob zori sme potem iti na pot in vsa zemlja, ki jo do solnčnega zahoda obhodi, postane njegova last. Ako se pa do večera ne vrne na mesto, odkoder je izšel, zapade zlato rodu Baškirov, on sam pa ne dobi niti pedi zemlje.

Naš kmetič pride torej k poglavarju Baškirov in mu razodene svojo željo. Glavar mu naznani kupne pogoje in kmet je zadovoljen. Eno uro pred solnčnim vzhodom gresta s prvaki rodu na grič, od koder se je razprostiral pogled o neskončno plodno ravan. Kmet položi na zemljo klobuk poln zlatih rubljev in nastopi svoj obhod. »Toda ne pozabi se vrniti ob solnčnem zahodu!«, je še zaklical za njim glavar s smehom kažoč svoje bele zobe.

Krepko je koračil kmetič preko plodne, mastne zemlje. »Tu bodo pšenična polja«, mrmra zadovoljno. Potem pride do livade. »Tudi te moram imeti!« In še dalje, vedno dalje. Na levo je gozd. »Gozd mi je tudi potreben!«, in napravi obinek okrog njega. Kmetu je postalo vroče, že je solnce stopilo v zenit. »Treba se je vrniti!«, pomisli. Toda glej, na desno je čudovit kos sveta, ki ga bi bilo škoda pustiti. Spusti se v dir, da še tega obkroži. Vedno za njim pa dečaki na konjih, ki zabijajo mejne kole. Solnce se sklanja v zapad... hiteti je treba. Grič je še silno daleč. Kmet se sunkoma poganja naprej kakor dirkač, kajti solnce se že krovno rdeči. »Ah!«, stoka kmetič, da le ne pridem prepozno! Baškiri mahajo z griča, kmet pa drvi in hrope, da mu srce pojema v prsih. Dalje in dalje. Pljuča ga palijo v grlu. »Morda bo vse izgubljeno: denar, zemlja in življenje!« Le še nekaj palcev in solnce bo zdrknilo za horizont. Ubogi kmet pogleda krovorodečo solnčno oblo, vidi, kako se lesketa v klobuku njegovo zlato obsevano od poslednjih žarkov ter

Hitler hoče v vlado

Hindenburg bi rad razorožil Hitlerja s sodelovanjem - Pogajanja za vstop Hitlerjevcev se že vrše

Berlin, 31. okt. Najnovejši dogodki nam kažejo, da jo Hitler po ponesrečenem poskusu, da bi s pomočjo Hugenberga strmoglavil Brüningovo vlado, ubral povsem novo pot, da se povzpne na vlado. V teku je silno ostra polemika med hitlerjevskim tiskom in glasili nemškega nacionalista Hugenberga. Narodnosocialistični tisk, kakor Hitlerjev »Völkischer Beobachter« in Goebbelsov »Angreifer«, očita Hugenbergu preveliko konservativnost in da zbira okoli sebe samo setaro Nemčijce. Hugenbergovi listi ne morejo odpustiti Hitlerjevimi politikom, da smatrajo nemške nacionalce samo za neke vrste rezerviste, ki bi jih hitlerjevci rabili edino v primeru skrajne sile. Tako je znani narodni socialist dr. Frick na sestanku narodne opozicije v Harzburgu javno izjavil, da vidi v nemških nacionalcih pomožne čete za svoje politične namene. V Harzburgu sploh ni vladala med hitlerjevci in nemškimi nacionalci sloga, ki so jo hoteli njihovi voditelji prikriti s skupnim komuniquejem proti Brüningu. Prav sedanjí razvoj dokazuje, da je bil ta sestanek v naglici skruputan z namenom, da bi hitlerjevci in nemški nacionalci s pomočjo desnega krila nemške ljudske stranke v parlamentu strmoglavili dr. Brüninga. V resnici so začele vezi med hitlerjevci in Hugenbergovimi pristaši pokati in na dan so bruhnila stara nasprotstva.

Hitler je očitno uvidel, da ne more z gotovostjo računati na Hugenberga in z njegovo pomočjo priti na vlado. Na drugi strani tudi nima v državi takšne zaslombe, da bi se lahko s silo postal državni krmila; poleg tega Hitler dobro ve, da bi inozemski kapital takoj odtegnil svoje kredite v primeru narodnosocialistične revolucije in da bi to imelo za posledico finančni polom Nemčije in tudi takojšnjo likvidacijo Hitlerjevega režima. Iz teh razlogov je Hitler krenil bolj na legalitarno pot in si oblekel ustavno obleko. V zadnjem času ne zahteva več v svojih glasilih povratka monarhije in priznava nem. ustavo. Demokratski tisk meni, da je Hitlerju veliko na tem, da bi se prikupil Hindenburgu in v to zvezo spravljaljo tudi njegov sprejem pri njem. Tudi znano pismo na Brüninga ne odkriva posebno revolucionarne volje. Silno pozornost so vzbudili njegovi sestanki z generalom Schleicherjem, državnim tajnikom v vojnem ministrstvu, za katere je javnost zvedela šele

kasneje. Na zahtevo demokratskega tiska je izdal vojni minister Gröner, ki je obenem notranji minister, značilno pojasnilo, ki pravi, da se je Hitler res dvakrat sestel z generalom Schleicherjem, in sicer z vednostjo vlade same. Razgovor se je sukal okoli Hitlerjeve razdiralne akcije v vojski in Hitler je baje zatrdil, da hitlerjevci ne vršijo nikake propagande med Reichswehr in da ne bo v svoji organizaciji trpel nikogar, ki bi se udeleževal z nasiljem.

Razumljivo je, da se javnost ni zadovoljila s tem previdno stiliziranim pojasnilom in vidi za sestanke vse druge namene, bodisi s strani Hitlerja, bodisi s strani vlade. V političnih krogih se je razširil glas, da se med vlado in Hitlerjem vršijo pogajanja za vstop narodnih socialistov v vlado. Baje Hindenburg sam želi, da se pritegne Hitler k sodelovanju in tako v resnici razoroži. Tudi ten, ki ga v zadnjem času ubira »Germania«, glasilo centroma, je napram Hitlerju mnogo milejši. Hitler bi bil pripravljen vstopiti v vlado, noče pa sodelovati z Brüningom. Želja narodnih socialistov je, da bi prevzela kanclersko mesto kaka druga vodilna politična osebnost, do katere bi poleg hit-

lerjevcev, ljudske in gospodarske stranke imel zaupanje tudi centrum; kancler naj bi ne bil iz vrst centroma. Za sodelovanje s Hitlerjem se zavzemajo baje katoliški krogi, ki pripadajo desnemu krilu centroma in so si postavili za vzor Seiplovo taktike v Avstriji.

Hitler je v zadnjem času povsem opustil drugi del svojega programa, ki je dišal po socializmu, in se je postavil v službo velekapitala. Pripravljen je sodelovati z nemško ljudsko stranko, ki zastopa interese težke industrije, za razveljavljenje skupnih delavskih pogodb, to se pravi za znižanje plač. Hitlerjev tisk je na te očitke odgovoril s kratkim demantijem, ki seveda nič ne demantira.

Hitler je imel v zadnjem času v načrtu ved potovanje v inozemstvo, kakor v Anglijo in v Italijo. V Londonu in v Rimu naj bi se sestel s svojimi prijatelji in tudi z drugimi politiki, da bi jim dokazal, da ni hitlerjevstvo tako revolucionarno, kakor ga prikazujejo v svetu, temveč da hoče rešiti Nemčijo z zakonitimi sredstvi. Značilno je, da je ta potovanja opustil.

Ti dogodki dokazujejo, da se vendar neka piete med Hitlerjem in nemško vlado.

Centrum odklanja Hitlerja

Berlin, 31. okt. (g. Znaní voditelj centroma, prelaz dr. Schreiber, je na zborovanju v Münstru razpravljaj o najvažnejšem notranjopolitičnem vprašanju, to je o pritegnitvi narodnih socialistov v nemško vlado. Izjavil je, da narodni socializem sedaj preživlja krizo. Zaenkrat pa še ni neobhodno potrebnih jamstev in odgovornosti za bodočo politiko te stranke, če bi bila sposobna za vlado in primerno umerjena. V narodnem socializmu se mora izvršiti popolni notranji preobrat sedaj vladajočega mnenja, resnična ločitev revolucionarnih in pozitivno delujočih duhov, ker bi stranka brez avtoritativnosti in discipline samo zmešala naloge vlade. Ta izjava dr. Schreiberja pomeni prav za prav popolno odklonitev narodnih socialistov. Voditelj narodnih socialistov Stöhr je na nekem zborovanju v Münchenu izjavil, da bo njegova stranka, če pride na vlado, ohranila socialno zavarovanje, tarife pogodbe in dosedanje postopanje pri

poravnavanju stavk. Ta izjava je povzročila splošno pozornost, ker je boj proti socialnim bremenom in tarifnim pogodbam glavna programna točka nemških nacionalistov in njihovega voditelja Hugenberga. Na močnejši udarec proti Hugenbergu in harzburgski enotni fronti ni misliti. Razen tega je pripomniti, da so krščansko socialne strokovne organizacije, ki so v stikih s centrom, izjavile, da je prvi pogoj za udeležbo narodnih socialistov na vladi jasno in pozitivno stališče narodnih socialistov glede tarifnih vprašanj in socialnih bremen.

Nadškof Sedej odstopil?

Milan, 31. okt. (g. Odstop 77 letnega goriskega nadškofa dr. Sedeja je med slovenskim prebivalstvom povzročil splošno obžalovanje, ker se je bati, da bo nova zasedba njegovega mesta uvedla nadaljnje poitalijančevanje duhovništva v gorški provinci. Goriška nadškofija obsega ne samo gorško škofijo, temveč tudi puljsko in tržaško, poleg tega pa vsaj formalno tudi de facto tej nadškofiji pripadajoči škofiji v Ljubljani in na otoku Krku. Msgr dr. Sedej je rezidual v Gorici 25 let. (Priobčujemo vest z vsi rezervi kakor smo jo sprejeli in je v zadnjem hipu nismo mogli kontrolirati. Op. ur.)

Dvoličnost italijanske politike

Rim, 31. okt. »Giornale d'Italia« polemizira z ljubljanskim »Slovenecem«, ki je v nekem svojem dopisu iz Pariza razgalil dvolično italijansko politiko glede razorožitve; oboroževanje Italije se ni kakor ne strinja z izjavami italijanskih predstavnikov v inozemstvu, da si Italija odkritosrčno želi razorožitve. »Giornale d'Italia« piše, da hoče »oficiozni« (1) »Slovenec« s takšnimi trditvami le zakriti pozornost, ki jo vzbuja naglo oboroževanje Jugoslavije, ki se radi italijanske politike ne čuti varno. Toda Italija, trdi rimski list, hodi sporazumno z Anglijo in Ameriko in se trudi, da bi čimbolj omejila oboroževanje evropskih držav. (Naša ugotovitev glede dvoličnosti italijanske zunanje politike je očitno zbudila glasilo italijanskega zunanjega ministrstva. Na eni strani Grandijevo gromenje proti vojni v Ženevi in njegov predlog za prekinitev oboroževanja za časa razorožitvene konference, doma pa oboroževanje do zoh na suhem, na morju in v zraku, poveljevanje vojne in militaristična vzgoja fašistične mladine v organizacije »Ballilec«, »Avanguardie in milice! Takšna je resnica. Polemizirati s fašističnimi listi pa ne bomo.

Papeževo pismo češki duhovščini

Praga, 31. okt. (g. Papež je zavzel stališče za svojega nuncija Ciriacija v posebnem pismu, naslovljenem olomuškemu nadškofu dr. Presanu, ki velja za vse češkoslovaške škofo. V tem pismu navaja papež: V časih, ki postajajo v gospodarskih pogledih vedno težavnejši, je skrb za cerkveno disciplino tem bolj potrebna, posebno med duhovništvom, ravno tako tudi čim ožja zveza duhovništva in vernikov s škofi in apostolsko stolico, ki ima skrbeti za vse cerkve. Pismo navaja doslovno: »Zato vas obšipamo z zasluženim hvalo, ker ste sočustvovali z našo bolečino, ki smo jo občutili pred kratkim radi obrekovanja in napadov na našega legata, kar so si izmislili zlohoteti ljudje, med katerimi — ni manjkalo tudi nekaterih duhovnikov, kar nam je povzročalo tem večjo žalost.« Papež je priznal prizadevanja škofov v varstvo cerkvene discipline in jim v zahvalo pošilja apostolski blagoslov.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno. Zjutraj slana. Temperatura se bo počasi zvišala.

Zagrebska vremenska napoved. Precej slaba z malimi oblaki. Zmerno toplo, noči hladne.

Perilo, ki leži v omari, kakor novo...

Vsake gospodinje srce utrip-lje veselo... belo, kakor sneg in dišeče po gozdu leži perilo v omari... kakor novo je postalo v mehki, obilni peni terpentinovega mila Gazela. Fino terpentinovo olje, ki je pridejano temu milu, je pranje olajšalo in pospešilo.

TERPENTINOVNO MILO

GAZELA

pere zares čisto

GT:33

se kot obstreljena zver s poslednjo silo požene naprej. Še sto, petdeset, dvajset korakov... Poglavar kriči, kmet se skloni čez obrobek griča. V tem hipu pa se zgrudi na zemljo kakor oreča in širok curek krvi se mu olije iz ust. Še nekaj stresljavej in — mrtev je. Poglavar Baškirov pravi tedaj lopotno enemu hlapcu in pravi: »Izkoplji dva metra dolgo in en meter globoko. To-liko zemlje potrebuje človek.«

Toliko zemlje človek potrebuje. Dva metra v dolžino in meter v globino. To nam govore grobovi. In nič ne ozamenio s seboj. Goli, kakor smo se rodili, se obračamo v naročaj materi zemlji.

Danes je primeren dan za resna razmišljanja. Zato ulegne moralno aplikacijo napraviti osak sam, ki bo odgovarja njemu in času, ki ga preživljamo.

Fašizem išče nove socialne orientacije

Teoretična obsodba kapitalizma - Nazaj k ljudstvu!

Rim, 31. okt. Fašistična akcija za osnove novega ekonomskega reda v Italiji se je pričela izvajati. Vendar pa se še ne vidi pravi cilj. Po Mussolinijevem govoru v Neaplju je bilo jasno, da se fašistični režim pripravlja na nov socialni in ekonomski načrt. Za ustvaritev tega načrta je pozval Mussolini fašiste, naj se oprejo na široko množico naroda in dejal, da se bo morala voditi ostra borba, v kateri bo fašizem pritisnil samo na one skupine in poudince, ki bodo v prvi vrsti videli svoje interese pred interesi splošnosti. O tej borbi je govoril tudi fašistiški tajnik Giuratti. Zdal se je oglasil tudi minister Bottai, ki je odkrito obsodil kapitalizem in poudaril, da kapitalizem, kakor je danes, ni sposoben, da obvlada krizo, zaradi tega mora fašizem posredovati, da se situacija razčisti. Bottai je poudaril, da je dolžnost fašistovske države, da vrši kontrolo in da koordinira ekonomske in socialne moči, ki se nahajajo v državi. Pri tem ne pobiaja kapitalizma, temveč mu odreja položaj in njegovo funkcijo.

Pod predsedstvom Mussolinija se je vršila seja centralnega korporativnega odbora, kjer so v prvi vrsti sklepali o odnosih, ki jih ustvarjajo kolektivne pogodbe. Fašistična država ne dopušča, da bi se kolektivne pogodbe menjale. Znižanje plač delavcem in uradnikom bo dovoljeno samo onim podjetjem, ki bodo lahko dokazala, da so zato zaposlila več delavcev in uradnikov ter na ta način zmanjšala brezposelnost. Mussolini je centralnemu korporativnemu odboru naložil, da se točno držijo njegovih direktiv, in ponovno poudaril, da hoče fašistična Italija ustvariti novo ekonomsko civilizacijo, ki bo izpodrinila sedanji liberalni ekonomski sistem. Korporativni svet, odušno izvršilni odbor je najbolj pripravljen za ustvaritev novega ekonomskega reda.

nojskega reda, ki bo z ozirom na to, da je v Italiji že dolgo vpeljan korporativni sistem, lahko hitro izvedel program.

»Giornale d'Italia« pozdravlja to akcijo fašistov in je prepričan, da bo državna intervencija omogočila razvoj korporativnega ekonomizma na sodobni podlagi. Fašistična vlada je predstavila skupnih narodnih interesov in ni dvoma, da bodo tudi tukaj v prvi vrsti vpoštevani interesi nižjih slojev. Koncentracija vseh produktivnih moči in ustvaritev edinstvenega formata odgovarja potrebam novih časov, ki so prišli. Pri tem mora biti država razsodnik. Nikdo nima pravice, da dela za hrbtom države, še manj, da dela proti njej, da s svojo sebičnostjo oškoduje kolektivne interese. Tak ekonomski red predstavlja neko sodelovanje med drugimi, ki pa sta prišla v nasprotje v Evropi in po vsem svetu.

»Lavoro Fascista«, priznavač korist, ki jih daje kapitalizem, trdi, da je potrebno ločiti koristna podjetja od škodljivih in da je treba koristna podjetja postaviti na eno, škodljiva pa na drugo stran, da se na ta način ozdravi narodno gospodarstvo.

Znižanje plač

Milan, 31. okt. tg. Osrednji odbor fašističnih korporacij se je pod predsedstvom Mussolinija samemu posvetil dva tedna o novem znižanju plač, nakar so izrekli, da bi bilo tako znižanje neprimerne, toda dovoljeno pod pogojem, da znižanje med ne sme pomagati za nadaljevanje brezposelnosti podjetij in da se to zgodi po obojestranskem dogovoru. V poljedelstvu naj se tako prizadevanja pospešujejo na ta način, da bi se poljski delavci bolje priležali na grudo polom udeležbe pri žetvi.

MacDonald ali Baldwin

Bodo konservativci še pustili predsedstvo MacDonaldu? Prve težkoče

London, 31. okt. AA. Kakor kažejo gotovi znaki, bo imel MacDonald pri sestavljanju vlade velike težkoče. Predvsem bodo konservativci zahtevali v vladi zastopstvo, ki bi bilo sorazmerno s številom konservativnih poslancev v parlamentu. Na drugi strani pa je MacDonald trdno odločen, da dobijo vsi nacionalni elementi v vladi svoje predstavnike, ki bodo v novi vladi zastopali vse narodne interese. Predsednik vlade MacDonald nikakor ne namerava odstopiti od te svoje zahteve. Vest uradnega vira o takojšnjih ukrepih proti dumpingu je stvarno prišla od konservativcev. Prvi ukrepi nove vlade bodo veljali proračunski ravnoteži in zboljšanju trgovinske bilance.

Parlamentarni odbor delavske stranke se sestane v kratkem k seji, da izvoli voditelja delavskega zastopstva v parlamentu. Vodstvo delavske stranke demantira vesti, da bi bil Henderson sprejel mesto predsednika razorožitvene konference.

Otvoritev parlamenta 10. nov.

London, 31. oktobra. Sestava rekonstruiranega kabineta bo objavljena šele čez nekaj dni. Politični krogi so mnenja, da bo objavljena šele na dan sestanka parlamenta.

Svoj weekend bo predsednik angleške vlade

„Slovenec“ pred 50 leti

Pod tem naslovom bomo poslej tedensko pričeli izveščati člankov in dnevnih vest, ki so v »Slovenec« izšli pred 50 leti. S tem hočemo sedanjemu rodu pokazati v kratkih in markantnih potezih težnje naših prednikov pred pol stoletja, kakor jih je tedaj tolmačil »Slovenec«. To bodi obenem prispevek k novi kulturno-politični zgodovini. Pričenjamo z 9. letnikom »Slovenca« iz l. 1881, ko je naš list izhajal trikrat na teden.

29. oktobra 1881.

Članek »Pogled v bodočnost«: »Pri upitju po nemškem klubu« so nemški liberalci bili isto pozabili na Avstrijo in govorili le še o nemštem in Nemci. Wallerkirchen pa je njih program le bolj razkril, ko je rekel, da naj se južna Tirolska odda, Galicija naj bo sama za se, Ogeraka pa se naj popolnoma odcepi od Avstrije; Čehe in Slovence hočejo Nemci še pri sebi obdržati, le si upajo poleteti in ponemčiti...»

Članek »Socializem in njega pospeševanje«: »Pri pospešitvi prekuha-socializma so tedaj večji in večji davki, bremena na kmetijski stan še okorožnostjo. Drugi pospešitelji socializma med kmetijskim ljudstvom je prezirajo zahtev kmetijskih koristi in mnoge druge krivice, katere ta stan gulijo.«

Politični pregled: »Neki knez Rosenberg je obelodani knjižico, v kateri predlaga, naj bi se odstranila vsa avtonomija dežel in občin, opravila deželni odbor naj bi prevela cesarska deželna vlada, obline in okrajne zastope pa naj bi vodili politični komisariji. Habens sonst keine Scherzen? emelo bi se mu zaključiti!« — V Plaju so včeraj pri volitvah v okrajni šolski svet prejeli zmagovalni golodni kandidati. Slava volitve! — »Laski kralj je na Dunaji. Liberalci so ga vsi veselili.«

Tržne cene v Ljubljani: Pšenica hektolitrov 9 gld 26 kr.; reč 6 gld 18 kr.; krompir 100 kg 2 gld 68 kr.; jabol hektolitrov 8 gld 50 kr.; mast 84 kr.; špeh frišen 74 kr.; juncje po 2 kr.; mleko liter 8 kr.; govedina kilogram 56 kr.; teletina 32 kr.; svinjsko meso 56 kr.

1. novembra 1881.

Uvodnik »Kajle železo, dokler je vroče«: »Slovanstvo poslani morajo sicerbi se lo, da se \$ 19, ki govori o ravnopravnosti jezikov, dejansko izvrši.«

Politični pregled: »Te rudeče knjige, kateri se je predložila delegacijam, razvidno na svojo žalost, da je Avstrija pod Haymerleom tirala ves čas protislovancko politiko. Haymerle se nam zide v podobi turškega prijatelja in slovanščina... Glede balkanskih narodov je rekel, da mora Avstrija podpirati Grke proti Slovanom! Kar v srce zbadajo besede rudeče knjige, vsega avstrijskega Slovana,«

Kje je letos smrt kosila

Smrt kosi vedno, vselej in povsod. Vsako minuto upihne kosena žena stotine človeških življenj. Ta naravni proces nam je tako vsakdanji, da ga nihče ne beleži. Povestnica zaznamuje le izredne slučaje, ki pomenjajo katastrofe za človeški rod, ko smrt nenadno pobere stotine in tisoče človeških življenj.

Samo od lanskega spomina vseh mrtvih do danes moremo navesti več takih katastrof. Ena največjih v človeški zgodovini sploh je bila v letosnjem poletju strašna poplava na Kitajskem, ki je zahtevala do 2 milijona človeških življenj. Ogromne Kitajske vode so razlile svoje vodovje preko rodovitnih pokrajin in vse opustošile. Med njimi, ki so se rešili, pa so nalezljive bolezni in lakota pobrale na tisoče in tisoče žrtev. Nedogledna je nesreča, ki je zadela kitajski narod.

Dalje nam je beležiti več elementarnih nesreč. Na otoku Javi je 21. decembra pričel nenadno bruhati ognjenik Merapija, ki je v kratkem času uničil daleč na okrog vse naselbine. Nad 12 km dolg in 200 m širok tok lave je podsl bil bogata selišča. Nad 700 ljudi je izgubilo življenje. V srednji Ameriki in sicer v Angleskem Hondurasu je divjal 12. septembra strašen ciklon in uničil mesto Belize. Silen orkan je cvetoče mesto izravnal z zemljo, pri čemer je bilo ubitih do 800 ljudi.

Strašne viharje, iz katerih se je dalo sklepati na izbruh podmoškega vulkana, je doživela francoska atlantska obala v prvi januarjski noči letošnjega leta. Več sto mornarjev je našlo grob v razbesnelih valovih Atlantika.

Mehika je znana vulkanska zemlja. Tudi letos sredi januarja je po vsej južni Mehiki pustošil močan potres, združen z izbruhom ognjenika Popocatepetla. Poleg velikanske škode je bilo ubitih

tudi stotine ljudi. Mesto Oahaka je bilo čisto razrušeno.

Tudi bogato Novo Zelandijo je letos obiskal strašen potres. Ponoči 3. februarja je silen potres in sunki uničili mesti Hastings in Napier, pri čemer je ostalo pod razvalinami preko 1000 mrtvih.

Se enkrat in sicer v začetku avgusta je obiskala velika nesreča francosko ribištvo. To pot na obali Sredozemskega morja, ko je orjaški ciklon potopil več ribiških ladij in je vtonilo kakih 100 ribičev.

Morje je pripravilo še en velikanski skupni grob. Tudi ob francoski obali. Bilo je to 16. junija, ko se je potopila izletniška ladja St. Philibert ob ustju Loire in je izginilo v valovih preko 500 ljudi. Nikdar niso vseh trupel našli.

Od »manjših« nesreč je omenbe vredna katastrofa najmodernejše britanske podmornice in in največje podmornice sveta sploh »Poseidona«, ki se je potopila v kitajskih vodah, ker je zadel vanj trgovski parnik. Bilo je to 9. junija. Izgubilo je življenje 18 pomorščakov. Nenadna nesreča se je zgodila 29. aprila, ko se je vnel brzovlak Jeruzalem—Kaira in je v drvečem vlakcu zgorelo 38 ljudi. — V Kattegatu sta 20. dec. 30 trčila parnika Arcturus in Oberon, pri čemer je utonilo 45 ljudi. Pri Novi Fundlandiji je zletela v zrak 16. marca ladja Viking in je utonilo 25 ljudi. itd.

Obširna je ta kronika in preveč bi narasla, ko bi hoteli navesti še vse druge tragične slučaje, kakor nesreče na železnicih, v zraku in drugod. Smrt povsod zasleduje človeka, ki si kljub vsem napredku ni mogel podrediti naravnih elementov. Samo eden je Gospod: ki s prstom tehta zemlje in morja...

Likvidacija angleškega liberalizma

Poraz liberalcev je hujši kakor poraz laburistov

London, 31. okt. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da so začeli angleški državni papirji in tudi hunt sam po razglasitvi volivnega rezultata padati in ne nasprotno, kakor je marsikdo pričakoval. Finančni krogi sami so se torej prestrašili tako velike zmage konservativcev in takšnega poraza laburistične stranke. Dejstvo je, da bo kmalu nastal med parlamentom in ljudskimi masami hud razkol, ako bodo hoteli konservativci izvajati svoj program. Številčni podatki o glasovanju namreč dokazujejo, da bodoči parlament ne odgovarja ljudski volji, ker ta radi znanega večinskega volivnega sistema ne more priti prav do veljave. Zanimivo je namreč, da so n. pr. liberalci, ki podpirajo vlado, prejeli le 2.100.183 glasov in zato 65 poslancev, ako prištejemo še 2 zadnja, ki sta bila izvo-

ljena v volivnem okraju Inverness v Škotski, medtem ko bodo imeli v bodoči poslanski zbornici laburisti komaj 48 mandatov, čeprav je bilo oddanih zanje pri volitvah 6.642.230 glasov! Pri volitvah 1. 1929. so prejeli laburisti 8.300.000 glasov; število njihovih glasov je zdaj padlo le za 20 odstotkov, radi večinskega volivnega reda se je znižalo število njihovih poslancev od 287 na 48. Jasno je, da število razmerje poslancev ne odgovarja razmerju oddanih glasov. Pri volitvah 1. 1929. je bilo oddanih za liberalce 5.300.000 in tedaj so liberalci dobili 58 mandatov. Pri sedanjih volitvah pa so vladni liberalci z veliko manjšim številom glasov, to je z 2.100.183 dobili kar 65 mandatov, ako ne vpoštevamo 4 pristašev Lloyda Georgea. V resnici so bili torej pri teh volitvah poraženi liberalci, in to veliko hujše kakor laburisti. Edino njihovi zvezi s konservativci in muhastemu angleškemu volivnemu sistemu se imajo zahvaliti za svoje veliko število mandatov. Konservativci so dobili pri teh volitvah 11.831.438 glasov in 472 mandatov, pri volitvah 1. 1929. pa 8.000.000 glasov in 260 mandatov. Konservativci so res zmagali, toda povečini z glasovi bivših liberalcev. Poraz liberalcev je vsekakor hujši kakor poraz laburistične stranke.

Carigrad, 31. okt. tg. Litvinov je včeraj v Ankari podpisal s turškim zunanjim ministrom protokol o podaljšanju rusko-turške pogodbe za pet let, in sicer brez sprememb.

Rusija se je zganila

Moskva, 31. okt. AA. Sovjetska vlada je ruskemu poslaniku v Tokiju naložila, naj opozori japonskega zunanjega ministra, da bi nadaljna akcija japonske armade v severni Mandžuriji v coni vzhodnokitajske železnice poslabšala politično situacijo.

11 članov kraljeve rodbine utonilo

Pariz, 31. okt. AA. Iz Indokine poročajo, da se je na reki Mekong potopila kraljevska jahta. Pri tem je utonilo 11 članov kraljevske obitelji Laos in 24 drugih oseb.

Učiteljske upokojitve

Belgrad, 31. okt. 1. Upokojeni so: Namesnik Anton, učitelj v Reči, Brenkman Matilda, učiteljica na ženski meščanski šoli v Novem Vrhu, Kovačič Henrijeta, učiteljica iz Sv. Trojice, Marušič Marko, učitelj v Biogradu na moru, Piljković Rozalija, učiteljica v Gorjani, Reiniger Ferdinand, učitelj v Livski, Pihler Ludvik, učitelj v Varaždinu, Jelovšek Marija, učiteljica v Libovu, Poljanec Terezika, učiteljica v Šmartnu, Bitrov Milka, učiteljica v Sisku, Vošnjak Milija, učiteljica v St. Bečejju, Brikve Zorka, učiteljica v Križevcih, Sep Janez, učitelj v Dolnji Lendavi.

Premestitve

Belgrad, 31. okt. 1. Premestitve so: Zamočnik Milka, učiteljica na gimnaziji v Jagodini na realno gimnazijo v Banja Luko, v IX. položajni skupini, Čuk Avgust, suplent na realni gimnaziji v Počaravcu na realno gimnazijo v Kočevju z letno nagrado 19250 Din.

Povožen

Ljubljana, 31. okt. Danes se je na Dunajski cesti pred Stadionom zgodila strašna nesreča. Ruskega inženjerja Barkov Pavla (?) je povozil avtobus in mu zlomih obe nogi. Podrobnosti o nesreči še niso znane.

Črnomeljska posojilnična afera pred sodiščem

Novo mesto, 31. okt.

Snoči ob pol 9 se je razprava nadaljevala. Ponovno je bila zaslišana gospa Hagerjeva, ki je izjavila mnogo obtežilnega za Kastelica. Nato je nastopila priča gđ. Schweigerjeva, uradnica Meštne hranilnice v Črnomlju. Med drugim izjavlja, da ni našla nikjer v knjigah nikakih znakov, ki bi pomenili konto separatno. Druge knjige, ki so izginile, pa je videla, ne more pa povedati, ali se je v njih vodil kak konto enega ali drugega zavoda, ve pa, da so se pri reviziji našle neke opazke. Da je knjiga izginila, je doznala, ko jo je rabila za neko vknjizbo. Ena izmed manjkajočih knjig je bila knjiga poslovnih prijateljev. Na belegu za bilančno nagrado je podpisala ga. Hagerjeva Kastelica. Ako bi ga morali predložiti sodišču, ga je ga. Hagerjeva raztrgala in vrgla v koš. Novi tajnik pa je listek zopet zalepil in ga poslal sodišču. Listek je šestkrat pretrgan. Kot druga priča je nastopil Janko Puhek, ki je bil nekaj časa predsednik hranilnice in pravi, da je vsak dopis vedno pregledal predno ga je podpisal. Vendar pa mu je senat predložil nekaj dopisov z njegovim podpisom, za katere pa mož ni vedel na kakšen naslov so bili poslani. Pravi, da se je na tajnika absolutno zanesel ter mislil, da je z njegovim podpisom že vse v redu. Kastelica ni nikdar vprašal za kakšne informacije, češ, če bi morali odborniki vse sami pregledovati, čemu bi pa bil potem plačani tajnik? Leta 1926 pa je zahteval od glavarja naj pozove iz Ljubljane tajnega revizorja, da pregleda celotno poslovanje, pa pravi, da je ves Črnomelj to preje vedel, kot je revizor prišel. Med pregledovanjem je prišlo do pregleda podpisov sedanjega predsednika Müllerja na nekili čekih, za katerega pa pred-

sednik Müller ne more garantirati, da je njegov. Dozdeva se mu sicer malo, da je njegov, le sumljiv se mu zdi.

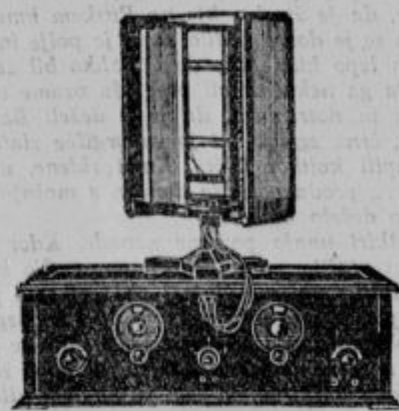
Ves nastop priče Puhke je izzval v dvorani precejšen smeh. Nato je bil zaslišan Papež Janko, hranilnični odbornik, ki je izpovedal, da je bil pri zadnji bilanci navzoč in pravi, da je Kastelica tedaj povedal, da je denar zašpekuliral. Potem je bilo zaslišanih še več drugih prič in točno ob polnoči je predsednik sodišča zaprisegel vse zaslišane priče in razpravo prekinil.

Danes ob pol 9 zjutraj se je razprava zopet nadaljevala. Sledilo je podrobno zasliševanje raznih še nepojasnjenih podrobnosti o valutah itd., kako je Kastelica špekuliral, kako je knjižil, o splošnih knjižbah in postavkah v računih. V par postavkah se obtoženec ni mogel prav zagovarjati, ko so ga vprašali sodni izvedenci. Nato se je začelo čitanje izjav še nekaterih prič, ki vse v glavnem izpovedujejo to, kar so že druge izpovedale. Nekateri torej priče so ga več ali manj obremenjevale. Sledilo je čitanje raznih izjav in spisov. Zagovornik dr. Zvolkel se je protivil, da bi se prečitalo poročilo policijskega agenta Hauptmanna o Kastelici. Priča Štrbunk, strokovni učitelj v Novem mestu izpove, da mu je svakinja Kasteliceva, gospa Leitgebova nekoč rekla, ko se je vozila iz Črnomlja, da je ta prokleti Jakša vsega kriv. Vprašana priča ga. Leitgebova pa vse zanika, ter pravi, da se tega ne spominja. Pravi, da je rekla le to, kar se je v Črnomlju splošno govo-

Stalno napet lok

zgubi prožnost. Vaša delavna zmožnost bo kmalu padla, če si ne privoščite oddiha. Najlepši oddih imate v krogu Vaše družine pri dobrem

Radio aparatu

Obrnite se pri nakupu RADIO APARATA na nas. Velikanska izbira naših radio aparatov Vam omogoči izbrati si aparat, ki bo odgovarjal vsem Vašim zahtevam

RADIO LJUBLJANA

Miklošičeva cesta štev. 5

rilo. Obe priči pa sta bili zapriseženi. Poročila in spisi so se čitali še nadalje, na nekatere sta obtožene, kakor tudi sodni izvedenci dajali več ali manj točne odgovore. Popoldne so bili zaslišani sodni izvedenci gospodje Salopek, Derani in Sujer, ki so izpovedali na podlagi računov, spisov in revizijskih poročil skoraj enako, da so na podlagi rekonstrukcije, ki jo je napravil obtoženi Kastelica, morali obstojati neki konti separati v raznih denarnih zavodih. Lahko pa je mogoče, da je s temi konti separati zakril sledove malverzacij in izgube, ker jih je bilo več. Vsi trije izvedenci vztrajajo na tem, da se na knjige, ki so bile predložene, noben človek ne bi mogel spoznati in da je brez pojasnila obtoženca vsaka kontrola nemogoča. Kar se pa tiče knjižb obtoženca Jakše, pa so vsi izvedenci mnenja, da je bilo vse pravilno knjiženo. Razprava se še nadaljuje.

Človek, duša ti je večna!

M. Elizabeta

Dr. Jože Marjetič:

Grobovi

Samo enkrat živiš in še takrat kratko in slabo...

Danes si človek, jutri že nisi več njemu podoban...

Ko te ljudje več ne vidijo, hitro te pozabijo.

O zadržanosti človeškega srca, ki misli samo na sedanjost, bodočnosti mu pa ni mar!

Ce danes nisi pripravljen, kako boš jutri? Jutrišnji dan je negotov, kdo ve, ali ga boš doživel!

Ce si kdaj videl umirati človeka, vedi, da boš šel ti po isti poti. Bodi pripravljen in živi tako, da te smrt nikdar ne najde nepripravljene!

Zvonovi zopet zvone!

Kako globoka in v srce segajoča je katoliška misel o mrtve!

Kdo je toliko brezbožen, da ne bi šel danes na grob svoje matere ali očeta, sestre

ali brata, moža ali žene in otroka? Tu klone človeku znanje, ponos in sijaj! Grob, zadnji človeški cilj! Grob, kamor moraš po 48 urah proč od svoje ljubljene družine, proč od žene in otroka, proč od moža, proč od lepe hiše, proč od banke, proč, proč, proč... Kje si medicina, kje kemija in tehnika, da nam preprečiš grob in smrt prepodiš?

Strašna si smrt! Čakamo te, ker vemo, da ne bomo ušli...

Ali, danes zvečer zvonovi zvone, ne bro-nasti, temveč duše naših rajnikih nas kličejo in prosijo... Hamburg! Hamburg! Tam v Vestfaliji, po Ameriki, v Galiciji, na Soči in v Tirolu so naši grobovi, ob Drini, po Albaniji in na Soluni, po Rusiji in v Sibiriji so umirali naši ljudje. O ti veliki zvon, pokliči danes iz groba naše največje Skuške in Čel-barje, da skupno mislimo na večnost!

Viktor Pirnat.

Po tihih grobovih Obisk na novomeškem pokopališču

Kapelica na šmihelskem pokopališču. Ob njej
X grob Primicove Julije

Svet hiti neumorno svojo pot, danes pozablja na večer, pri vsem materijalizmu pa se enkrat na leto le spomni onih, ki so bili, kojih telesne ostanke pa že davno prerasta zelena gruda. Tudi oni so živeli, ljubili in sovražili, delali in trpeli, in nimalo jih je med njimi, ki so nam ostavili vidne spomine svojega nehanja in na te je potrebno še posebej opozoriti. Narodna središča, ki krijejo največ takih zaslužnikov, so pač poskrbela, da ve svet zanje, treba pa je pogledati tudi v provinco, ki tozadevno ne bo dosti zaostajala za centralo.

Dolenjska metropola s svojim pisanim okolišjem bi nam razkrila marsikaj.

Kdor je bil kdaj v Novem mestu, je gotovo iz »Kapiteljskega marofa« občeudoval njegovo divno lego, ni pa znal, da hodi po posvečenih tleh, kjer mnogi čakajo vstajenja. Tam gori zunaj mestnega zidova je bilo pred poldrugim stoletjem pokopališče. Prva sta našla na njem svoj poslednji dom Elizabeta Penca in Ivan Mauracher. V začetku prejšnjega stoletja se je to spet opustilo in pokopne so po stari navadi zagrebali zopet okrog kapiteljske cerkve. In tam pričenjajo naši spomini.

V božjem hramu cerkveni imenitniki in do-brotniki, kot n. pr. prost Stemberg in hmeljniška rodbina Jankovič. Spominška kamna obeh sta še ohranjena. Zunaj cerkve med drugimi mati slovenskega pisatelja kanonika Matije Kastelca, dočim on sam počiva doli v mestu pri očetih frančiškanih, katerim je prenovil in izlepšal cerkev.

In še dveh mož ne smemo prezreti pod zbravnano kapiteljsko rušo in to sta frančiškana p. Gotfried Pfeifer in p. Kastul Weibl. Prvi je spisal več bogoslovnih del v latinščini, izdal v nemškem jeziku zanimivo delo »Traktat o samostanskih kirurgih« ter ostavil v rokopisu za Novo mesto važen dokument »Chronicon«, to je kroniko novomeškega frančiškega samostana od leta 1470. do 1774.; drugi, ki je zadnje njegovo delo nadaljeval, je bil markantna osebnost v javnem in cerkvenem življenju, gimnazijski profesor in neuklonljiv učenjak. Mnogo je pretrpel pod reformatorjem Jožefom II.

Ostanke svetega Feliksa pod kapiteljskim glavnim oltarjem poznajo osobito Podgorci in Belokranjci, ki pripadajo leto za letom »Felkuzna« plaze. Njegove kosti je prinesel iz Rima kapiteljski prost grof Thurn, to pa menda zato, ker se trdi, da je svetnik podgorski rojak iz bližnjega Potovega vrha. Torej domači svetnik.

Frančiškanska cerkev krije poleg že omenjenega Matije Kastelca in številnih nepoznanih tudi mučeniške ostanke pridigarja p. Joannesa de Hungaria. Pred dobrimi štiri sto leti ga je smrtno ranil neki zagrižen luteran, ki jih je bilo tedaj vse mesto polno. In na porti pod zvonomk samevajo trije mogočni kameniti vitezi. Skoro naravne velikosti so. Stranska dva sta oče in sin, otoška graščena Sigmund in Viljem Villander, dobrotnika prosijskega reda, srednji pa je slovit junak, vrhovni kapelan hrvaške in slavonske Krajine, glavni poveljnik vsch čet na turški granici, Ivan Lenković. Vseh je prebrodil v bojih s Turki, zgradil senjskem Uskokom trdnjavo Nehaj, vodil žumberške Uskoke, sezidal v njih bližini ob Kupi velik in dobro utrjen grad Podbrežje, vsaj bi pa mu je moralo ugajati tostran Gorjancev, vsaj si je tam nakupil kar štiri gradove, Mehovo, Pogance, Ruperč vrh in Otočec. In na slednjem je preživel svoje stare dni in tam sredi Krke v prelestem dolenjskem kraju je 1569. leta sklenil z Bogom svoje zemeljske račune. Tudi on je bil velik dobrotnik ubogih frančiškanov in zato je našel poslednji dom pod njihovo streho.

Francozi so pred 121 leti preložili kapiteljsko

pokopališče v dolino na nekdanji vrt kapucinskega samostana. Tedaj na robu mesta, se je pokopališče tekom enega stoletja znašlo skoro sredi njega in tako se je pred dobrimi šestimi leti tudi to ukinilo in prestavilo daleč izven mesta ob Ločensko cesto.

Na starem pokopališču sniva večni sen Janez Trdina, glasnik gorjanskih bajk in povesti, neutrudni opisovalec dolenjskih šeg in navad, navdušeni slavitelj lepot skrivnostnih Gorjancev. Njegov duh se še zdaj mudi na zelenih košenicah, v skritih soteskah in po pisanih podgorskih naseljih. Priti je moral Gorenjec, da je pokazal domačinu in tujcu, kako lep je svet, ki ga obdaja, kako divna in čarobna je njegova slikovita priroda. Hvaležno Novo mesto vestno oskrbuje pisateljev grob, ki ga diči črn granitni steber.

Tam na spodnjem koncu počiva pravniški pisatelj dr. Edvard Volčič. On je oral ledino za slovensko pravniško literaturo in žrtvoval zanj lastne prihranke. Prepričan Jugoslovian je vse svoje življenje deloval v tem pravcu. Njegovo bogato knjižnico čuva danes novomeški Sokol. Društvo »Pravnik« v Ljubljani mu je postavilo dostojen spomenik.

Ob razpadajočem zidu tik pošte, nekdanjega kapucinskega samostana, se vrste frančiškanski grobovi. Med njimi leži premnog zaslužen mož. P. Engelbert Knific je napisal L. 1855. kratko zgodovino o nastanku Novega mesta, p. Ignacij Staudacher se je bavil s spisovanjem nabožnih knjig, p. Rafael Klemenčič z zgodovinskih razpravami. 1877. leta je izdelal »ein sehr sinnreiches Tellurium, das auch als Lunarium dienen kann«, kot je pripomnil sam. In sorodnika Hrovata, stric in nečak, p. Ladislav in p. Florentin. Prvi učen jezikoslovec in nabožni pisec, drugi zgodovinar in prelagatelj Kristof Schmidtovi mladinskih spisov. Pater Lacko je bil original, ki ga pomni še vse starejše meščanstvo in marsikak slovenski inteligent, kateremu je v mladih letih bistril možgane na novomeški gimnaziji. Vsi ti in še mnogi drugi so delali v cerkvi in v šoli in v tihih celicah za svoj narod. Skromne so njihove gomile, kot so bili za življenje skromni ti pobožni patri.

Okrog 75 let stare kapelice kapiteljski prostje in kanoniki, med njimi njen ustanovitelj, kanonik Franc pl. Fichtenau.

Odšli so Francozi iz naših krajev, ostal pa je doli dolenjski intendant Napoleonove Ilirije, baron Karel Breteuil. Med prvimi je bil na tem pokopališču.

Nova božja njiva je že močno posejana z grobovi. Tam se je nekaj časa mudil tudi »gorenski slavček« Antonin Foerster, po rodu Čeh, po srcu in pesmi Slovenec. Že mrtev se je preselil v rodbinsko grobnico v Ljubljano.

Tam sanja o nedosežni Angeli, o kapitlju in o Krki tudi novomeški pesnik Dragotin Kette. Gori počiva, kot bi bil stulil, da bo tako nekoč bliže nje, ki mu je pomenila svet.

Spodnji del novega pokopališča je namenjen v jaskom. Tam počavajo možje, ki jih je kruta usoda ob času svetovnega klanja iztrgala iz rok dragih svojcev ter jim ni privoščila svidenja z njimi. Daleč od doma trohne njih izmučeni ostanke, čakaje snidenja nad zvezdami.

Onstran Krke pri Sveti Ani samevajo grabenski graščiki. Plošča na zunanji cerkveni steni omenja, da je bil tam pred 265 leti položen k večnemu počitku Ivan Schaff von Habelsee. Lična cerkevica in mogočna lipa sta mu nagrobni spomenik.

Se silnejši pomnik si je postavil v začetku 18. stoletja takratni grški graščak baron Volk Ferdinand Mordax s kapelico Božjega groba na Grmu. Namenil ga je za svoj in svoje žene mavzolej in počiva v njem že 222 let.

Onstran potoka ob beli šmihelski cerkvi sniva nekdanji poganški graščak in voditelj dolenjskega brambovskega bataljona za časa francoskih vojn, Fran Ks. Langer, in njemu ob strani mlada njegova žena Izabela Aurora, rojena von Breckerfeld. Ta krasotica je s svojim odličnim nastopom in s francosko govornico rešila Novo mesto in Šmihel pred francosko jezo o priliki upora okoliških kmetov 16. oktobra 1800. leta.

In tam za vasjo, za mogočnim samostanom ubogih školskih sester, na valovitem šmihelskem pokopališču, čaka sodbe nesmrtni ideal našega pesnika-velikana, tam ob kapelici počiva v bližini svoje matere Primicova Julija, poročena pl. Scheuchenstuel, soproga nekdanjega predsednika novomeškega okrožnega sodišča. Bel marmornat križ očituje njeno poslednje bivališče. Živela je z možem v bližnjem gradičku »Pred malim mostkom«, sedanjem konventu Usmiljenih bratov v Kandiji.

Nekaj korakov od nje je grob daleč poznanege dolenjskega šaljivca Josipa Zurca, p. d. Stemberga. Njegov spomin bo živel v njegovih sijajnih domislicah.

Na drugi strani kapelice se bohoti cvetje nad nestorjem slovenskih pedagoških pisateljev in bivšim direktorjem novomeške gimnazije Francem Brežnikom. V hudihi časih vseobsega nemakutarenja se je on prvi oglašil z našo strokovno besedo.

Nekaj niže ob zidu počiva odlični vinarski strokovnjak in pisec, dopisni član čehoslovaške

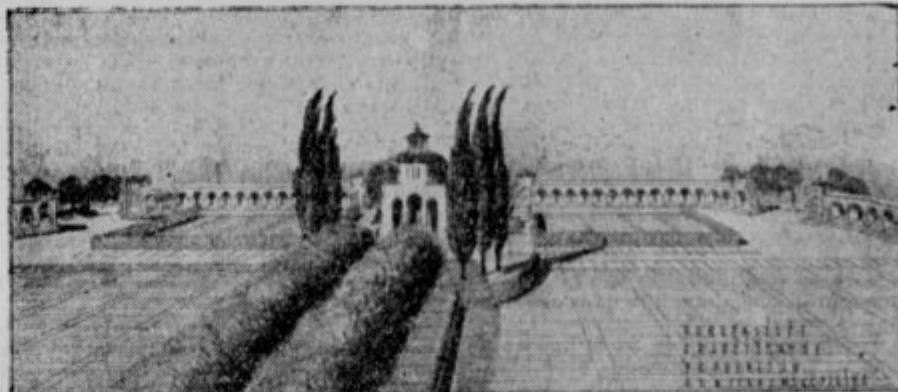
kmetijske ... mije, Bohulav Skalicky, nekdanji ravnatelj kmetijske šole na Grmu. Za podvig umnega kletarstva si je na Dolenjskem splel nevenljivih zaslug.

In še nekoga ne smemo pozabiti, ki ga samo na videz krije šmihelska prst, v resnici pa sniva v senci poganškega parka in ondi pričakuje poslednjo sodbo, in to je bivši poganški graščak general grof Petazzi. Po tedaj še veljavni odredbi reformatorja Jožefa II. niso smeli mrtvecev za-

bijati v krste, temveč jih zašiti v vreče in izročiti materi zemlji. Grof Petazzi pa je na smrtni postelji izrazil željo, da bi bil rad pokopan v krsti. Kaj storiti!? Poučeni so ga skrivaj pokopali, kot je želel, v grajskem parku, predpisano vrečo pa so napolnili s peskom ter jo slavnostno odnesli na šmihelsko pokopališče.

In tako bodi vsem tem in vsem drugim in našim pokojnim materam blag spomin, njihovim dušam pa večni pokoj!

Mariborski grobovi

Novo frančiškansko pokopališče v Mariboru

Maribor, 31. oktobra.

Vonj po kadilu v težkem jesenskem vzduhu, morje luči in cvetja in valovanje tisočglave množice — res neobičajna slika za naša tiha pobreska pokopališča, ki se le enkrat na leto ponavlja. Zgri-njajo se ljudje okrog grobov s tihim spoštovanjem, prebirajo imena ter obstajajo zamišljeni in potrti, kadar nalete na draga prijatelja ali znanca, ki spi svoje večno spanje v grobu.

Malo tradicije je na mariborskih pobreskih pokopališčih, le malo imen na spomenikih nam udari jace v oko. Obstojajo še le kratko dobo in zgodovinarju bi nudile malo zanimive snovi. Nekaj mož, ki so zapustili pečat svojega bistva v zgodovini našega mesta pa je našlo že tu svoje zadnje prebivališče. Na mestnem pokopališču počiva nepozabni dr. Karel Verstovšek, neustrašni bojevnik za pravice preganjanega slovenskega naroda pod rajno Avstrijo, duhaprisotni in energični vodja štajerskih Slovencev za časa prevrata, kateremu poleg generala Majstra edinemu pritiče zasloga, da je ostal Maribor našemu narodu. Simbolični spomenik, delo kiparja Sojca, mu krasí gomilo. Na istem pokopališču počiva drugi borec za slovenski Maribor dr. Franjo Rosina. Preko ceste na magdalenskem pokopališču je našel svoje zadnje zatočišče gromovit govornik, prosvetni delavec in zlata duša, dr. Anton Medved. S temi imeni je za onega, ki bi iskal danes znamenitosti na mariborskih pokopališčih Pobrežje izčrpano. Podati se bo moral na zapuščene in že prerastle grobove starega mestnega pokopališča v Strossmajerjevi ulici in tudi tu bode našel le dva grobova, ki ga bodeta zanimala. Predvsem grob našega velikega učenika, buditelja in svetca, Antona Martina Slomška, ki počiva poleg zemskih ostankov poznejših naslednikov. In doli čisto na koncu pa spi drugi veliki slovenski mož svoje nevzdrumno spanje, prvi naš časnikar Anton Tomšič. Ostala vsa že zbledela imena nam pač pričajo o starodavnosti marsikake naše patrijske rodbine tujeja jezika, toda ljudi, ki bi bili zapustili svoje ime zgodovini našega mesta, ne najdemo več. Bil je pač Maribor do prevrata neznanostno mesto in tako bi bilo ostalo, da mu ni bila usoda naklonjena. Grobovi onih, ki so svoječasno igrali zgodovinsko važno vlogo za pomen Maribora, so že izginili in preko njih vrvi in polje danes najživahnejše življenje mesta.

Prva pokopališča Maribora so bila krog stolnice in Magdalenske cerkve. Se danes nam pričajo v cerkveni zid vzdani spomeniki o tem. Tik mestnega zidovja, vendar že zunaj tega so imeli v da-

našnjem spodnjem koncu Kopaljske ulice svoje pokopališče mariborski judje, živeči v svojem Ghetu — v Židovski in ob Dravi ležečih ulicah. Ščasoma pa so ta pokopališča radi naraščanja mesta postala pretesna. Stolna in takrat edina mestna župnija si je našla novo pod Kalvarijo, ob cesti, ki vodi proti Kamnici. Dandanes stoji še

† Letalec Igo Kralj.

mlajši brat umetnikov Kraljev iz Zagorice v Dobropoljah, ki se je 29. oktobra smrtno ponesrečil v Divuljah pri Splitu, kjer je služboval kot učitelj-pilot. Bil je splošno priljubljen.

staro mrtvašnica, ki pa je spremenjena v prijazno stanovanjsko hišico ter nosi zadnje številko Vrbanove ulice. Sledov za grobovi pa ni več, pisani travniki in plodne njive se razgrinjajo tod, opasno se jim pa bliža tudi že nova kolonija vil, ki bo to mesto v kratkem prerastla. Enaka usoda čaka tudi staro mestno pokopališče v Strossmajerjevi, ki je nastalo po opustitvi grobov pod Kalvarijo. Pokopni

Ob stikalšču arkad s studentem

se ne vrše več, grobovi propadajo in le vsako leto za vse svete jih spravijo v red. Kmalu se bo tu razprostrl park, kasneje pa je zemljišče določeno za zazidavo s stanovanjskimi poslopji.

Magdalenska župnija je po opustitvi pokopališča grob cerkve ustvarila kar tri druge. Eno in glavno na Pobrežju, za oddaljene vasi Studenci in Radvanje pa za vsako eno, ki še danes

Mesto mrtvih raste

Zalno romanje po vrtu smrti pri Sv. Križu

Naš zadnji dom

Enkrat na leto se pač spomni vsak, tudi tisti, ki nima časa, da bi v burnem toku svojega življenja in pehanja za uspehom mislil na dan, ki mu bo kruto presekalo vse v življenju razpletene niti in ga postavil pred — obračun. Spomni se svojih dragih, ki so odšli pred njim, se zadovoljili z majhnim domom in pustili vse, pa naj je bilo malo ali veliko, kar jih je vezalo na svet. Zave se, da smo vsi skupaj neprekinjen, počasn sprevod, ki se po vseh potih in stezah od vseh strani pomika na pokopališče — v zadnji dom in poslednje zavetišče.

Vsi sveti in Vernih duš dan nas popeljeta v veliko mesto spanja, ki raste na severovzhodu Ljubljane z neizmerno zakonitostjo in naglico. Vsak dan mu prinese novih prebivalcev, le malo-kateri vzamejo iz njegovega naročja, da ga položijo drugje k počitku.

Razvoj pokopališča pri Sv. Križu.

Še ni petindvajset let, ko se je odprlo pokopališče pri Sv. Križu, pa je že naraslo v veliko mrtvo mesto. 2. maja 1906 je podelilo počitek prvemu. Zdelo se je, da ne bo moglo napolniti 185.000 kvadr. metrov obsegajoče božje njive. Toda vsako leto jih je priromalo tja nad tisoč, da se odpočijejo od svojega dela in trpljenja. Svetovni požar, ki je spremenil vso Evropo v veliko gomilo, je dal tudi temu edinemu vrtu miru svoj pečat. Številno gomil, ki so zrasle v teh letih, je napolnilo pokopališče za mnogo let naprej. Tako se je moglo zgoditi, da se je celo tukaj, kjer zadošča vsakomur skoraj ped zemlje, začelo občutno pojavljati pomanjkanje prostora. Pokopališka uprava je bila zato prisiljena dokupiti l. 1927. še nekaj sveta za razširjenje in z a. s. tem nakopala precejšen dolg. Prav tako je igrala lepo in primerno ograjo, ki loči posvečeno zemljo od ostale okolice.

V vrtu miru dobe prostora vsi. So posebni oddelki za otroke, posebni za odrasle. Tudi vojaki imajo svoj prostor. Zunaj ograje pa so še posebni oddelki za Jude in muslimane. Zadruga s prostom bi bila še večja, če se ne bi grobovi prekopavali. Grobove odraslih prekopavajo vsaki 10 let, grobove otrok pa vsaki 7 let, če svojci groba zopet ne odkopijo. Danes se vrste v tem tihem mestu spanja nepregledne vrste grobov, nad njimi se dvigajo od krasnih nagrobnih spomenikov do najenostavnejšega lesenega križa najrazličnejši spomeniki, ki s svojo raznolikostjo nepreklicno dokazujejo, da se tukaj snidejo — vsi. Zadnji, ki je bil položen k počitku večer 31. okt. 1930, je dobil v pokopaliških knjigah številko 88.903. Tolkilo jih je tam že leglo k počitku. Sicer jih tam ne počiva prav toliko, ker so jih nekaj sto njihovi svojci dali ekshumirati in pokopati v svojem domačem kraju. Zelo hitro tu mrtvo mesto; ko se bo bližalo svoji petdesetletnici, bo najbrže že prehitelo živo Ljubljano.

Cepprav rajniki, ki počivajo za zidovi Sv. Križa, nimajo nikakih potreb več, vendar je uprava s pomočjo ljubljanskega magistrata vsaj deloma poskrbela tudi v tehničnem oziru za napredek dojkva mrtvih. Tako je napeljen do tja električni vod, ki omogočuje sodobno razsvetljavo, cesta, ki vodi k Sv. Križu, je v najlepšem stanju, da tako omogoči obiskovalcem malo ugodnejšo pot, kadar posejajo svoje drage. V letošnjem letu sta se na pokopališču zgradila tudi dva vodnjaka za talno vodo, s čemer je odpadla potreba po napeljavni vodovoda in pokopališče je za vedno oskrbljeno z zadostnimi množinami zdrave vode. Nujno potrebno pa bi bilo še zgraditi na pokopališču, desno od kapele, mrtvaško vežo, tako, da bodo mogli tudi tisti, ki jim stanovanjske ali premoženjske razmere ne dovoljujejo imeti mrliča doma na odru, vsaj tu dostojno zadostiti svoji pieteti do rajnega. Priprani smo, da se bo upravi, ki dela z vsemi silami na to, zgraditev te veže posrečila, kakor ji je uspelo, da je po enajstih letih oskrbela zvoniku pri Sv. Križu 3 nove zvonove, ki so l. 1928. zopet zapeli v žalni spomin našim dragim.

Današnji dan dokazuje z obilnim in lepim cvetjem na grobovih, z neštetimi svečkami in lučicami in lepo urejenimi grobovi, da v našem ljudstvu še ni zamrlo spoštovanje do rajnikov. Da bi mogli spregovoriti nagrobni kamni, ali ne bi pričali o veliki ljubezni, ki jo preživeli posvečajo z najdljim ostanom svojih dragih in hkrati grobovom. Ta ljubezen, ki traja ne le do groba, je postavila na vrt pri Sv. Križu dolge, dolge vrste spomenikov, velikih, malih — dragih in skromnih. Iz vseh teh pa veje doli ljubezni. Njej se imamo zahvaliti, da je naše mesto grobnega spanja najlepše v državi! Upajmo, da lepi običaji med našim prebivalstvom ne bo zamrl in nam vsako leto še lepše okrasil livade molka.

Smrtna žetev

Noč in dan hodi med nami angel smrti in zaznamuje s svojim ledenim prstom brezobzirno — brez izbire zdaj tega, zdaj drugega. Komaj je nedolžni novi zemljan zagledal luč sveta, mu že ustavi zibelko, ne ganejo ga materine solze, ki plaka za detetom. Družini, ki živi vsa od očetovih žuljev, odpelje očeta, neobgljeni deci mater, brezčutno odtepe tresočega se starčka v zadnji pokoj. Brez čuvatelja je njegova pot, njegova ušesa ne čujejo ne prošnje, ne želja.

Tisočletja že hodi človeštvo čez most, ki nas loči od večnosti. Kako pa je hodil letos med nami? V letu 1931. jih je do 31. oktobra pospremil k Sv. Križu 1143. Zlatilni pa je oči še marsikomu

obstoja ter se pokopujejo na njih prebivalci iz omenjenih občin. Največje je na Pobrežju, katerega so zopet letos znatno razširili. V okviru tega se nahaja tudi majhna skupina grobov, kjer počivajo protestanti iz Maribora. Par let pred vojno je osnovala mestna občina preko ceste nasproti magdalenskemu svoje pokopališče v izredno velikem obsegu. Tu so danes najlepši grobovi in deloma razkošni spomeniki. Počiva pa tu zelo mnogo žrtv svetovne vojne najrazličnejših narodnosti. Vojški grobovi tvorijo oddelek zase z originalnimi in lepimi spomeniki. V ozadju proti gozdu pa se razgrinja grobišče mariborskih revežev, borni leseni križci so posajeni nagosto. Tu pokopuje svoje umrle tudi bolnišnica.

Tik mestnega so si postavili za svoje župljane pokopališče frančiškani. Ze med vojno so poskušali rešiti vprašanje svojega lastnega pokopališča za župnijo Matere Milosti, toda zemljišče v bližini Tezna ni bilo prikladno. Pred nekaj leti so dobili pripravnejše na pokopališkem kompleksu na Pobrežju in danes je urejeno že tako lepo in moderno, da bode s časom s svojimi arkadami gotovo najlepše v Mariboru.

Še dogledno dobo bo Pobrežje tvorilo zadnje zatočišče za mariborske meščane, pa kmalu bo tudi do sem prodrlo nenasično mesto s svojim vrvenjem in zopet se bodo selila pokopališča dalje nazven, dočim bo naše grobove prerastlo življenje, bohotno ključje iz smrti...

drugemu v Ljubljani, vendar so ga svojci pokopali v domačem kraju. Leta 1928. je zraslo pri Sv. Križu 1182 novih grobov, l. 1929. 1275, lansko leto pa 1254. V letih pred svetovno vojno je naraslo število grobov povprečno vsako leto za 1300. Vse drugačen izraz pa dobe številke pokopanih v letih svetovne vojne. Porast številke enostavno prikazuje, kako je rastla grozota vojne in nje divjost v strelskih jarkih, in kako je strahotna pošast gladi in bede v zaledju morila brez hrupa neštete žrtve. Leta 1915 je dodalo Sv. Križu 2785 grobov; leto 1916 2477; najstrašnejše je zabesnel orkan sovražstva po Evropi l. 1917. Število v tem letu pokopanih je zraslo do grozotne številke 3392. Zadnje leto je pošast sovražstva že omagovala: zadovoljila se je z 2598 mrličih pri Sv. Križu. Dve leti po svetovni vojni sta bili številki še nekoliko manj povprečne. Vojna je še v premirju zahtevala zadnji tribut. Naslednja leta pa se suče povprečno število vsakoletnih pogrebov pod 1200.

Približno tri mrliča na dan sprejme Sv. Križ. V kakšni starosti pa zapuščajo belo Ljubljano? Splošno znano je, da neverjetno visok odstotek med umrlimi zavzemajo vedno negodni otročiji v starosti do 1 leta. Skoro četrtina vseh umrlih ni starih eno leto. Tako je letos znašalo to število 22% vseh umrlih v Ljubljani. Smrtni slučaj predstavlja:

	v starosti		
	od	do	7%
	1	10	5%
	11	20	5%
	21	30	14%
	31	40	8%
	41	50	9%
	51	60	10%
	61	70	12%
	71	80	9%
	81	naprej	4%

Prav tako je zanimivo dejstvo, da učakajo ženske večjo starost kot moški, kar tudi prav zanimivo dokazuje pokopališka kronika.

Zadnja pot, na kateri še spremlja zemeljska nežurnost romarja na poti v tibo domačijo, je pogrebni sprevod. Ljubezen sorodnikov, prijateljev znancev in hvaležnost tistih, ki se jih je spomnil v življenju, ga spremlja ob tožnem zvonjenju svetokriških zvonov v naš zadnji dom. Če je uspel v življenju, mu krasni krogi nebroj vencev, na velikem okrašenem vozu, s štirimi konji se pelje k počitku. Delavec pa, ki je garal vse življenje, pa se pelje na skromnem vozičku k istemu cilju. Za krsto se ne vleče dolga kača sprevoda, obokana družina, par drugov — duhovnik. Čez par ur pa je enak vsem, ki so prišli pred njim; našel je absolutno pravico, ki jo je moglo zamažiti iskal vse življenje dni, v — grobu.

Danes premore živa Ljubljana 7 vrst različnih pogrebov. Prve tri dobi komaj premožnejša petina, ostali pa se zadovolje s cenejšimi razredi. Večinoma pa prispevajo k pogrebu občina ali druge korporacije. Zastoj so deležni zadnjega počitka le vojaki in nekateri siromaki. — Zanimivo je, da jih priroma največ na pokopališče spomladi, ko se prebujajo narava s svežimi silami. April, maj in začetek junija izkazuje največ smrtnih slučajev. Poleti umrljivost malo poneha, da s tem bujšo silo zopet pritise v deževni in megleni jeseni, dočim novembra meseca zopet močno pade. Prav tako na zimo ne zahteva preveč smrtnih slučajev.

Vse te zakonitosti pa kot bežna senca izginejo pred največjim zakonom narave — neizbežni smrti, ki nikdar ne vpraša, na katera vrata naj poteka. Kot Damoklejev meč visi vedno nad nami teža strahu pred ne ljubim gostom, zlasti še danes, ko nam naši dragi a svojim molkom tako glasno kličejo od Sv. Križa: »Vsi pridete za nami!«

Na tisoče in tisoče obiskovalcev bo danes atrmelo od goreči zarji zahajajočega solca na ovelo cvetje na dragih grobovih, atrmelo v čudovito hladne plamene ugašajočih svečk, ki se poganjajo z zadnjimi utripi, da potem zamro v nočni mrak. Iz grobov pa bo vstajal čuden dih, ki bo tako tesno legal na prsi in vzbudil v zadnjem kotičku arca malo, vedno prikrito slutnjo, ki bo komaj slinilo, a vendar tako strahno in neprestano ključala: »Tudi ti, tudi ti boš enkrat le še številkatel — »Kdaj?«

Tu leži...

Tu leži moj oče, tu moja mati! Ni čuda, da rad poročam k zadnjemu bivalšču svojih najdražjih. Zdi se mi, da vedno čutim, kako veje iz mrzlih grobov še vedno topli dihi njihove ljubezni. In kdo tega danes ne bo čutil? Ni družine danes v Ljubljani, ki ne bi imela na tem temnem kosu zemlje pokopanege avojca. Se več jih pa ima naša velika družina — naš narod. Tu počivajo tudi veliki in junaški sinovi.

In kljub smrtinemu spanju bdi nad nami naš narodni kralj Matjaž — dr. Janez Evangelist Krek. Tu počiva literatna troperica detevaljske Cankar, Kette, Murn, tu prvi ljudski ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič. Tu mecen baron Zois in odlični znanstveniki, kakor p. Stanislav Skrabec, zgodovinar dr. Kos in dr. Grušen, literarni zgodovinar dr. Pintar, prof. Orožen, avtor latinsko-slovenskega slovarja Wiesthaler, reformator slovenskega pravo-pisja Franc Levce, glasbeniki Parma, Foerster, Gerbič, Davorin Jenko, Hribar, zgodovinar Peter Radica, politiki dr. Lampe, dr. Lovro Pogacnik in dr. Zitnik, časniki Miha Mosker, igralci Verovšek, Boršnik, Bučar ter mnogi drugi odlični možje našega naroda. V tem mestu mrtvih leži kos naše zgodovine in ni čuda, da je nam vsem drago in da mu

posvečamo toliko pozornosti. Marsikdo, ki nima svojce tam, bo radi teh, ki zaslužijo več spomin med narodom, obiskal danes Sv. Križ, da počasti njihov spomin.

Ne zapade pa smrti in pozabljenju le človek, ampak tudi dela njegovih rok čaka leta usoda. Naši predniki so pred mnogimi leti postavili pokopališče pri svetem Krištofu in danes? — Danes jih je le malo, ki gredo tja na obisk. Družine, ki so imele tam svojce, so večinoma že izumrle, in

In spomnil sem se, da jih ni...

Ljubljana, 31. oktobra.

V slovenski narodni poeziji imamo krasno parabolo o skrbi in smrti; o skrbi, ki je premagala še celo smrt. Duša naroda je a to parabolo lepo izrazila med dveh vladarjev človeškega življenja. Skrb ne prizanesa nikomur, izpolnjuje življenje, ki mu je hrbtenica; s smrtjo res ugasne življenje, skrb pa ostane še v drugih življenjih. Mi, ki nas skrb in borba ter delo zadržujejo še v predveži večnosti, se sedaj pred praznikom Vseh svetih in Vseh vernih duš spominjamo onih, ki so že prekoračili mejna vrata v večnost. Vse zemeljsko je zanje minulo, le še spomin je ostal nanje. Vsaka ura, ko se spominjamo nanje, je kakor vigilijska, združena z molitvijo. Žalujemo za vsemi našimi dragimi, žalujemo za tisoč in milijoni plemenitih sreč, ki so minula biti, in bridek nam je spomin nanje. Ali dan mrtvih ni samo dan žalosti in spominov, je tudi dan tolažbe in upanja. Nič na svetu ne mine samo od sebe in nobena stvar ne izgine in se ne razpuhti, vse je prelivajoče, prehajajoče. Med vsemi stvarmi, ki so, je najbolj trajno življenje. Vsa življenja, ki so bila nekaj, so še sedaj. Smrt ni konec življenja, temveč le sprememba. Ta sprememba čaka na vse, in kakor se je nekoč bistvo nas samih odločilo od večnosti ter se preoblikovalo v naš jaz, tako se nekoč zopet mora vrniti v večnost. Vsaka duša mora stopiti nekoč pred Boga in Ga prositi, naj je ne zavrne in naj ji da mesto pri Sebi, zakaj od Njega izhaja. Upanje je torej praznik Vseh mrtvih, da se bomo nekoč pri Njem srečali z vsemi tistimi, ki so se že poslovili od nas.

Mnogo je teh, za katerimi danes žalujemo. Tukaj naj se spomnimo samo nekaterih, katerih delo in življenje je bilo tako obsežno, da je njihova smrt vzbudila žalost ne samo svojcev in prijateljev, temveč tudi vega domačega kraja ali stanu, domovine in naroda.

Izmed Slovencev so od lanskich Vseh svetih pa do danes umrli med drugimi:

Dne 12. novembra znani in podjetni veleindustrialec Peter Majdič.

24. nov. je umrl v bolnišnici 26letni inženjer KDE Bogomir Troha, ki se je nekaj dni popreje ponesrečil na Dunajski cesti.

15. nov. je umrla gđ. Angela Gostinčarjeva, uradnica Izselskega komisarijata, hči ministra n. r. Jožeta Gostinčarja.

17. novembra je umrl v Gorenjem pri Adlešičih Jure Potek, stara belokrajnska korenina, dober ko kruh.

Istega dne je umrl v Ljubljani oskrbnik zasilne bolnišnice Josip Slajpah, simpatičen mož in našega urednika Terseglava.

22. nov. je umrl v Kovorju 66letni posestnik Ivan Zupan, tipičen slovenski človek dela in marljivosti ter strogo krščanski mož.

V Mostah je umrl sprevodnik drž. železnice Rajmond Magale, ki žanje za svoje altruistično delo sedaj plačilo pri večnem Bogu.

7. decembra je v Sarajevu umrla ga. Antonija Pregarčeva, mati slovenskega režiserja. Vsi, ki so jo poznali, so jo spoštovali.

12. decembra je umrl v Slovenjgradcu Lovro Potonik, koroški rojak iz Dekš. Na meji slovenskega ozemlja je odločno branil slovenstvo in je moral po plebiscitu bežati.

18. decembra je umrl v Novem mestu trgovec Josip Kos, navdušen obiskovalec Gorjanec in velik prijatelj prirode.

6. decembra je umrl v Cervariju v Italiji p. Bruno Wild, ki je 15 let živel v kartuziji v Pleter. jah. Bil je odlični sadjar.

15. decembra je prišlo do pretresljive avtomobilne nesreče med Vrhniko in Ljubljano. Zaradi te nesreče sta umrla šofer Nace Modrijan in čevljar Jože Rampih.

18. decembra je umrl plemenito dekle Ivica Kraljeva, uradnica Zdravne zveze in hči tajnika te zveze.

17. decembra je umrl kontrolni strojevodja Pavel Dežman, znani organizator železničarjev.

V Kandiji je umrl Ivan Barle, oče zagrebškega kanonika Janka Barleta. Bil je odlični pedagog.

20. decembra je umrl v ljubljanski bolnišnici Jožef Knific, župnik iz Gorij in dolgoletni župnik v Tomišlju. Bil je zelo priljubljen.

V Celju je umrl zlatar Rafko Salmič, odločen Slovenec in izvrsten igralce.

3. januarja je umrl v Ljubljani Ivan Tokan, uradnik Delavske zbornice.

5. januarja je umrl v Radečah župan Anton Pogacnik, odločen krščanski mož.

3. januarja je v Rimskih toplicah umrl v visoki starosti biseromašnik Edvard Janžek, po svoji krščanski vnetosti znani duhovnik.

V Koroški Beli je umrl posestnik Anton Noč, ki je mnogo dela izvršil okoli župne cerkve, občine, šole ter kmetskega prebivalstva.

V Kranju je umrl dr. Edvard Šavnik, višji okrajni zdravnik in častni meščan kranjski. Bil je za mesto Kranj zelo zaslužen mož.

21. januarja je umrl v Kanjniku notar dr. Fran Hovrat, zelo popularna osebnost.

23. januarja je umrl na Bizelskem ondnotni župnik Rudolf Faktej, po rodu Ljubljčanec.

V Ljubljani je istega dne umrl kapetan Josip Sirečič, nekdanji voditelj jugoslov. prostovoljcev.

V Slovenskih gorah pa je pri Sv. Trojici umrl krščanski učitelj Jakob Kovačič.

30. januarja je v Ljubljani umrl prelat dr. Josip Lesar, ki se ga spominjamo kot iskrenega, požnostnega moža ter velikega kulturnega delavca.

29. januarja pa je umrl v Radomljah mornariški kurat in kaplan v pok. Janko Sedej, mož velike priljubljenosti.

15. februarja je ves slovenski svet pretresla vest o tragični smrti nadžupnika Franca Kušarja v Mengšu. Bil je tih in med svojimi župljani iskreno ljubljen duhovnik.

8. februarja je v Bogojni umrl dekan Ivan Baša, ki si je za krščansko in narodnostno obnovo Slovenske krajine stekel mnogo zaslug. Sezidal je po Plečnikovih načrtih tudi cerkev v Bogojni.

V Celju je umrl odvetnik dr. Josip Vrečko. Februarja meseca je v Ljubljani umrl črko-stavec v pok. Leopold Werzak, ki je več desetletij stavil »Slovenec«.

8. marca je umrl v Ljubljani Bojan Smerkolj, simpatični in talentirani član ljubljanske drame.

10. marca se je v Ljubljani ponesrečil slovenski rudar Anton Cvelbar iz Blance pri Sevnici. Izmed mnogih slovenskih družin, ki so na ta način izgubile v tujni svoje roditelje, je imela njegova rodilna še to tolažbo, da ti še naša uprava izpla-

kdor gre danes k Sv. Krištofu, gre zaradi imen, vklesanih v nagrobni spomenik na njem. Kot: Levstik, Bleiweis, Kopitar itd. Mesto mrtvih. Sv. Krištof, je umrl. Čez nekaj desetletij ga bo preplavilo živo mesto in takrat bo grozila tudi že Sv. Križu ista usoda, kakršna je danes zadela pokopališče Sv. Krištofa. Desetletja pokopanih bodo pozabljeni. Ostal pa bo spomin na vse največje sinove našega naroda, ki žive po svojih delih med nami na veke!

čala zavarovalnino 15.000 Din, ker je bil Cvelbar naš redni naročnik.

20. marca je umrl v Ljubljani Alojzij Lindtner, znan po svojem karitativnem delovanju. Bil je najstarejši brat Vincencijeve družbe.

V Gradcu je 20. marca umrl Artur Mahr, ki je vzgojil mnogo generacij slovenskih trgovcev.

3. aprila je v Stari Loki umrl zlatomašnik Valentin Jamnik. Umrl je v starosti 82 let. Poprej je bil župnik v Sorici in v Selih nad Kamnikom.

6. aprila je umrl v Ljubljani hišni posestnik Jernej Šerjak, bivši občinski svetnik in častni meščan ljubljanski. Bil je odločen krščanski mož in altruist.

17. aprila je umrl v Ljubljani odvetnik dr. Alojzij Kokalj. Bil je popularna osebnost. Baval se je tudi s pisateljsvom.

2. maja je umrl upokojeni nadučitelj Janko Bajc v St. Vidu nad Ljubljano. Bil je mož velikih zaslug.

4. maja je v Kranju umrl mr. Franc Šavnik, lekarnar. Bil je kranjski občinski svetnik, po značaju pa blaga duša.

V Ljubljani je umrl 7. maja odlični katoliški mož, občinski svetnik Ivan Kregar, vneti organizator kršč. obrtnikov.

V Dubrovniku je umrl Franc Wilfan, namestnik delegata mednarodne donavske komisije iz kapetan korvete v rezervi.

V Novem mestu je utonil okrajni sodnik Lojze Kočevar, zelo priljubljen mož.

V Mariboru je 21. maja umrl dr. Mihael Podlesnik, višji zdravstveni svetnik.

Dne 12. maja se je v Horjulu smrtno ponesrečil posestnik Janez Škof, naročnik »Slovenec«. Tudi njegovi družini je naša uprava izplačala zavarovalnino.

15. junija je v Starem trgu ob Kolpi umrl župnik Leopold Černe.

20. junija je umrl v Orehovi vasi dolgoletni župan Franc Pisek, sin bivšega poslanca.

23. junija se je pripetila ena najpretrsljivejših nesreč, ko je v Kamniku ubila strela mlada zaročenca Rudolfa Valjava in Ivanka Balantič.

25. junija je v Repnjah pri Vodica umrl gimnazijski profesor v pokolu Andrej Plečnik. Odlikoval se je po svoji skromnosti.

1. julija je v Skofji Loki umrl upokojeni župnik in dekan na Vrhniki Franc Hünigmann.

Naše planine so letos zahtevale več žrtve. Ena najpretrsljivejših med njimi se je pa zgodila 12. julija, ko se je smrtno ponesrečil na Grintovcu 20 letni zlatar Mihajlo Weber, doma iz Nov. Sada.

Istega dne je v Kalobju umrl župnik Josip Kostanjevec, znan po svoji gostoljubnosti in spoštovanju mož.

Žrtev avtomobilske nesreče je postal 18. jul. bogoslovec Janko Pirnat iz Jarš pri Kamniku.

Na Bregu pri Ptuj je 22. julija umrl občinski tajnik Ivan Lasbacher, ki je v življenju mnogo pomagal revežem.

22. julija je umrl v Pragi generalni ravnatelj ljubljanske kreditne banke Alojzij Tykač, mož velikega vpliva na slovensko gospodarstvo.

V St. Juriju ob žul. žel. je umrl občinski tajnik Franc Žilfar, soustanovitelj Slovenskega katoliškega prosvetnega društva in nekdanji odlični borec proti germanizaciji in za slovensko zadržno in katoliško idejo.

V Resnici pri Borovljah je umrl kmet in puškar Miha Turk, odločen in narodno zaveden koroški Slovenec.

3. avgusta je umrl v Ljubljani odvetnik dr. Roman Ravnhar.

V Trzinu je 8. avgusta umrl zdravnik dr. Oton Hawlina. Bil je sam trpin, a vendar velik človekoljub in dober zdravnik.

6. avgusta je umrl odlični slovenski pravnik dr. Danilo Majaron. Slovenska univerza je njegov spomenik.

V St. Vidu nad Ljubljano je umrl stara korenina Ignacij Nučič, po vsej deželi znani »Nučkor«.

20. avgusta je umrl v Ljubljani predsednik Notarske zbornice in zaslužni narodnoobrambni delavec Aleksander Hudovernik.

Istega dne pa je umrl v Badnu pri Dunaju odvetnik dr. Valentin Krisper, ki si je stekel obilo zaslug za slovenski tujski promet.

26. avgusta je umrl v Kranjski gori posestnik in večletni župan, občasposlovani Gasper Lavžar.

2. septembra je v Ljubljani umrl mornariški superior in konzist. asesor Karel Kokelj.

4. septembra je umrl v Mariboru višji sodni svetnik v pok. Josip Strgar. Odlikovala ga je človekoljubnost.

15. septembra je umrl v Mariboru župnik na Planini Vladimir Cepuder.

5. oktobra je umrl v Novem mestu kanonik Anton Zlogar, star 81 let. Bil je odlični govornik, vrl narodnjak in nekaj let tudi urednik »Dolenjskih novic«.

V Ljubljani je umrla Gabrijela Cidrih, profesorica I. razreda vadvnice. Bila je dobra pedagog

Smrt med krizantemami

Zagreb, 30. okt.

Krizanteme, namanjene grobovom mrtvih, so danes povzročile smrt 49 letnega vrtnarja Toma Kamerlina v Novi Vesi 1. Mož je včeraj na svojem nabral mnogo krizantem, da bi jih danes peljal na trg. Ker pa letos krizanteme niso vse čisto razvele, jih je postavil v svojo spalnico. V mali pečici je zakuril z ogljem, da bi se cvetovi v topli sobi čisto razvele. Nato je v isti sobi legel k počitku.

Tomo in njegova žena Kata sta navadno vstajala zgodaj, da sta svojim cvetjem že ob 6. zjutraj bila na trgu. Davi pa ju sosedje niso videli. Po noči sta se vrtnar in njegova žena sredi krizantem borila s smrtjo. Rečena Kata pripoveduje takole:

Ko sta okrog 10. legla spat, sta brž zaspala. Uspaval ju je trdno ogljikov dioksid, ki je nosil s seboj smrt. Kata se je okrog 11. prebudila in občutila hud glavobol in slabost. Misliła pa je, da

je to od pretežke večerje in je zopet zaspala.

Sele zjutraj se je žena vnovič prebudila. Zadržala je strašno slabost. Hotela je klicati na pomoč, pa ni mogla. Z zadnjimi silami se je privlekla do vrat, jih odprla na strežaj ter z ropotom priklicala sosede na pomoč. Prihiti so ljudje. Nesrečni Tomo je ležal na hrstu brez življenja. Bil je mrtev. Zeno pa je reševalno društvo odpeljalo v bolnišnico usmiljenih sester. Zdravniki so ugotovili, da je bila rešena prav v zadnjem hipu.

Kata je nadalje povedala, da se je zjutraj prebudila in videla svojega moža, kateri se premetava po postelji. Nesrečnik se je hotel privleči do vrat, pa so ga zapustile moči. Padel je s postelje na tla, dalje pa ni mogel več in je izdihnil — zadušen.

Krizanteme, ki jih je namenil mrtvim, bodo krasile njegov grob.

Povodnji v južnih krajih

Sr. Mitrovica, 30. oktobra.

Sava v Sremsu katastrofalno narašča. Pri vasi Sv. Mitrovica je voda pridrla že do prvih hiš. Včeraj je tam Sava stala 5,28 m nad normalo, danes pa je že za 1 meter višja. Pri Mitrovici je Sava od včeraj narasla za pol metra, tako da je sedaj že 6 m nad normalo. Tudi v Srbski Mačvi je Sava preplavila več sto oravov polja.

Pri vasi Maljuša blizu Crne Bare se je zgodila velika nesreča. Po Glini je priplaval splav, ki ga je voda z vso silo butnila v mlino Milorada Bečeka. V mlino je bilo več oseb. Nastala je huda zmešujava in strah. Nekateri so pravčasno zbežali iz mlina, 4 pa so ostali. Naenkrat se je mlin podrl in več 4 ljudje so popadali v naraslo vodo. Z veliko težavo so jih izveliki iz vode.

Tudi Drina hitro narašča ter je že 3,60 m nad normalo.

Sarajevo, 30. okt.

Reka Bosna je naglo narasla. Danes stoji že 5 m nad normalo. Vsa okolica Maglaja je pod vodo. Nekaj vasi bo treba izprazniti. Pri Tarčinu je voda tako izpodkopala bregove, da se bodo najbrže podsuili, vsled česar je v nevarnosti malo zemlje podsuili, vsled česar je v nevarnosti malo zaselje ob reki. Morali so vas izprazniti. — Na cesti Tuzla—Brčko je porušen most. — Promet na železniški progi Sarajevo—Mostar, ki je bil pretrgan, se zopet vrši. Med postajama Podorašica in Konjicem ter Ramo in Jablanico se vrši promet s prestopanjem.

Sušak, 30. okt.

Rečina, ki teče med Sušakom in Reko, je silno narasla ter dosegla rob struge. Ponekod pa je udarila tudi čez rob in se razlila po ulicah.

Sarajevo, 30. oktobra.

Včeraj je v Rogatici in okolici strahovito divjaja povodenj. Dvakrat zaporedoma se je utrgal oblak. Po prvem nalivu je voda okrog 4 popoldne strašno narasla. Ljudje so iz hiš ob vodi bežali v višje ležeče kraje. Ko je nehalo deževati, so se vrnili. Med tem pa je nastal nov naliv, mnogo hujši od prvega. Voda je prihajala med strašnim bučanjem, ki je bilo slišati že od daleč in ki je povzročilo nepopisno grozo. Takoj so bile alarmirane in izpraznjene vse ogrožene vasi. Voda je jemala s seboj les, plotove, seno itd. Najbolj je divjala voda ob 10 zvečer. Rogatiško polje je bilo ka-

400 letnica trsatskih stopnic

Staro frankopansko mestce Trsat je te dni praznovalo 400-letnico »trsatskih stopnic«, ki jih je ustanovitelj hrvatski kapetan Petar Kružić, junaški branilec trdnjave Klis v Dalmaciji. Kružić je bil doma na Trsatu ter je bil v prvi polovici 16. stoletja kapetan v Klisu nad Splitom. Klis je bila tedaj silna trdnjava, ki je branila Dalmacijo pred Turki. Z njim so se borili junaški Uskoki ter branili trdnjavo. L. 1537 pa je junaški branilec onemogel pred strašno premočjo, Klis je padel, Kružić so Turki ujeli in mu odsekali glavo. Njegova sestra Katarina je bratovo glavo odkupila za 100 cekinov in jo dala shraniti v franciškanski cerkvi na Trsatu pred oltarjem sv. Petra, ki ga je zgradil Kružić v zahvalo za zmago nad Turki l. 1531.

Franciškanska cerkev je bila zgrajena že v 13. stoletju ter je slovita božja pot Matere božje.

Pisalni in adicijski stroji Continental. Računski stroji Brunsviga. Ivan Legat, Ljubljana, Prešernova, Maribor, Vetrinjska

Kulturni obzorik

Srečanje s Fr. Goršetom

(Za razstavo, ki jo otvori danes dopoldne.)

Spoznala sva se sinoči. Aleksandrova cesta se je svetila v zadnjem dežju, on pa je počival ob Plečnikovem kandelabru pred Tivolsko rampo. Preveč se je popoldne podvival z urejevanjem razstave, pa se mu je noga razbolela da komaj hodi. Po drugem kot po šepanju bi ga ne spoznal, da mu je kaj, tako je ves v delovnem ognju in gospé se zdi, da je prehud idealist, kakor pravi.

Pod kandelabrom sva se dogovorila, da se oglasim danes dopoldne pri njem v paviljonu.

Res sva se dobila; sedel je sredi svojih plastik in kipov pri peči in pestoval nogo. Tako preprost je videti, da se človeku skoraj čudno zdi, da bi se razgovarjal z njim v stilu znanih časniških intervjuov. Pa vendar mora kaj povedati.

»Povej gospod Gorše, kako... kje... kdaj...?«
»Rodil sem se v Zamostecu pri Sodražici 1897. (To mi je sicer dejal, da ne smem napisati, a sem vseeno.) Leta 1914. sem dovršil srednjo tehnično šolo, potem sem bil 5 let v vojski. Po vojski sem šel na zagrebško akademijo, zadnje dve leti sem delal pri Meštroviću.«

Razlagal bi tako vso to zunanjo razvojnjo pot, pa ga prekinem.

»Kdaj se vam je pa pravzaprav ogasila prva želja, da bi začel...? Pokažem na pestro zbirko krog naju.«

»Še ko sem bil doma. Oče je bil knjigovez in pri njem sem videl prve slike, ki so me takoj zgrabile. Takrat sem podzvestno zahrepenel, da bi znal delati kaj takega. Prve kipe sem videl v Ljubljani, v šoli in izven nje. Instinktivno sem slutil svojo pot in ni dolgo trajalo, da sem se jasno zavedel, da bom ostal pri tem in nikjer drugje.«

»Kdaj ste pa prišli na Primorsko.«

»Ko sem končal pri Meštroviću, so me pred-

lagali še z enim kolegom za francosko stipendijo, ki je pa nisem dobil. Čakal sem, potem pa sem jo mahnil na Primorsko, kjer imam v Vremah brata župnika...«

Spet prekinjam. »Ampak, glede Meštrovića — če takole površno gledam, se mi zdi, da nimate v formi nič od njega. Kdor naših je še študiral pri njem, je več podedoval kot Vi, se mi zdi. Seveda gledam samo površno, nisem strokovnjak.«

»Delal sem dosti pri Meštroviću in z njim. A sem se kmalu zavedel, kakše posledice bi lahko imel njegov vpliv name. Zato sem se kmalu začel z vsemi silami izmikati mojstru. Veste, genij človeku toliko da, kolikor mu vzame od osebnosti, individualnosti. Ta razstava naj bi pokazala, da sem se res odtrgal od Meštrovića.«

»Prvo večje delo ste izvršili na Primorskem, ne?«

»Da, in sicer Immaculato za cerkev v Trnovem. S tistim denarjem sem šel v Florenco, kjer sem študiral, hodil po galerijah in delal. Sploh tako, no. Iz Florence sem se vrnil v Trst. To je bilo leta 1926. Od tega časa dalje sem začel nastopati javno. Razstavljal sem vsako leto v pokrajinski razstavi v tržaškem ljudskem vrtu. Delal sem večinoma pretežno religiozna dela za cerkve po Istri, po Primorskem. Tam sem se spoznal s širokim, ki me je vpeljal v domače kroge...«

»V Trstu ste gotovo prišli v stik s tamošnjo futuristično skupino in njenim življenjem.«

»Seveda. S Črniogajem, z Lahom in italijanskimi futuristi. A nas niso vezali kakšni skupnostni interesi. V vsem futurističnem gibanju se mi je zdelo, da je preveč prehodnega, nič stalnosti, nič trajnega. Zato se nisem mogel navdušiti zanje.«

»Ampak je pa le res, da je prav zaradi futuristov, konstruktivistov in drugih suprenatističnih struj umetnostno življenje in zanimanje silno živahno, dosti bolj kot pri nas...«

»To pa brez dvoma. To se silno opazi že v teh majhnih, provincijalnih umetnostnih središčih, ki se z Ljubljano sploh ne morejo primerjati.«

»Ampak, vseeno se mi zdi, da ste vendar iz tistega vrvenja vzeli, kar je futuristično iskanje prineslo novega, tisto razgibanost, ki je drugje ni-

sem videl...«

»Že, ampak ne toliko, kot bi kdo mislil. Saj sem povedal, kaj. Kar so te struje imele veljavnega, je dobilo prostor v dekoraciji in obrti...«

»To je pa moda. Iz Trsta ste Mi...«

»V Gorico leta 1929. Tam sem priredil lastno razstavo. Zanimati so se začeli zame tudi oficijelni italijanski krogi. Dobival sem naročila od vojnoodškodninskega urada, za katerega sem izvršil več cerkvenih del. Tako Kristusa v St. Petru, za Štivalsko cerkev in drugo.«

»Sploh so Italijani, ali recimo tujina zelo cenili vaše stvari. To vem iz lastnega preživetja.«

»Tako no. Saj to se precejkrat zgodi, da tujina naše ljudi prej spozna in potrdi kot domovina. Dostikrat šele tuja legitimacija da nam umetnikom vstop v domačo hišo. To je hudo, a naši ljudje nimajo zaupanja v domačega človeka, ali pa so vsaj indiskretni do njega. — Da nadaljujemo. Po razstavi v Gorici sem razstavil še lani v Benetkah na mednarodni umetniški razstavi (La Biennale), v Belgradu in zdaj v Ljubljani kamor sem prišel v začetku letošnjega leta.«

»In vaši vzori, oziroma vzorniki?«

»Imel sem jih, kakor jih ima vsak. A sem se jih brž skušal otresti in vse moje dosedanje delo je bilo neprestano iskanje in borba za lastnim izrazom. Zato tudi ne vem, čemu bi se priznaval h kakim oficijelnim struji. Iščem svojega izraza, da bi oblikoval vsebino, ki jo nudi življenje od danes.«

»Kako pa delate, od kje črpate pobude za delo?«

»Iz življenja, iz narave, iz sebe. To se pravi, iz svojega doživljanja obojega. Kaka stvar v naravi vas privlači in navdihuje, potem gre proces dalje. Umetnost, ki izraza iz tega, je edino prava in resnična, brez vseh vplivov od bogvekod. Morda so nekatera dela na razstavi slabša, a zame je važno to, da vidim in najdem samega sebe v njih.«

»Kaj pa mislite za naprej? Imate veliko velikih načrtov.«

»Imam načrte, a ne velikih. Včasih sem delal velike, a jih nikoli nisem mogel uresničiti, zdaj pa mislim le na take stvari, ki jih bom mogel uresničiti.«

Predpranje perila je jako zamudno!

Henko, obče priznано sredstvo za namakanje perila, varuje vaše perilo in olajšuje vsako pranje.

Raztopite 1 zavitek »Henko« v 50—60 litrov vode in v tej raztopini namočite perilo.

Tako odpade vsako težavno predpranje. Sami se morate prepričati o najboljšem uspehu.

Kdor rabi
Henko
nere poceni!

Mohorjeve knjige

Knjige Družbe sv. Mohorja so dotiskane. Pretekli teden so bile že odposlane za inozemstvo. Prihodnji teden se začne pošiljatev po temle redu: Najprej dobi knjige lavantinska škofija, potem ljubljanska in nato krška.

Kot redne publikacije za vse člane izdejo letos te knjige: Koledar (v novi opremi M. Bambiha); Baraga, bogala ilustrirana knjiga za stoletnico Baragovega rojstva; Večernice, v katerih je zanimiva povest Bevkova; Stražni ognji. Nadaljnji zvezek dr. Malove Zgodovine slovenskega naroda, ki opisuje šolstvo, zdravstvo (bolezenske nadloge, kolero itd.) in gospodarske razmere pred letom 1848. Kuharica, ki ima 658 zapisov in navodil za kuhanje. Knjižica Da se spoznamo na poseben način obravnava protialkoholno vprašanje in je zelo aktualna.

Razen tega rednega daru dobijo še oni, ki

so naročili, za doplačilo po eno ali več izmed petih doplačilnih knjig. Med temi sta Terseglavova Med nebom in zemljo in Voduškov mali misal Sve-te maše prav gotovo povsem odlični knjigi, ki kaj podobnega doslej še nismo imeli. Za gospodarstvo je važna knjiga Simončičeva Splošno poljedelstvo, učenik za kmetijske šole in za vsakega kmeta zelo potrebna knjiga. Za mladino pa bosta knjigi Trdi orehi in veseli smehi — uganke in šale — pa Komatin, kralj notranjskih gozdov, obe opremljeni z izvrstnimi risbami, prav gotovo velik užitek.

Uprava prosi vse gospode poverjenike, naj se ne trudijo s pismi, da bi pozvedovali, kdaj dospo knjige v njih župnijo. Odprava knjig se bo izvršila hitro po zgoraj naznanjenem redu. Ker bodo pribodnje leto knjige zelo zanimive, naj bi gospode poverjeniki že pri oddaji letošnjih knjig povabili člane Mohorjeve, da po možnosti tako vplačajo udnino po 20 Din za leto 1932.

Konference bosanskih škofov

V Banji Luki se je 31. t. m. ob 8. zjutraj pričela konferenca vseh škofov iz Bosne in Hercegovine, ki bo trajala več dni. Na konferenco je prišel naravnost s škofovske konference iz Zagreba mostarski škof dr. Alojzij Mišić, ki je med tem obiskal okoliške samostane. Dne 30. t. m. zjutraj pa se je pripeljal z Dunaja v Banjo Luko sarajevski nadškof dr. Sarič. Na kolodvoru ga je sprejel banjalški škof dr. Jozo Garič s spremstvom Nadškof dr. Sarič bo ves čas konference gov. škofa Gariča.

Nagla smrt bednega brezposelnega

Zužemberk, 29. okt.

V sredo 28. oktobra je prišel v gostilno pri Zajcu v Smihelu pri Zužemberku popotem človek ki je zahteval za 2 Din salame, za en dinar žganja in za en dinar kruha. Plačal je tri dinarje, pojedel je skromno večerjo, pol dinarja za kruh je imel v roki, ko se je zgrudil za mizo. Slučajno je bil službeno navzoč v vasi okr. zdravnik dr. Šmoja, ki je takoj z injekcijami in umetnim dihanjem poskušal obuditi k življenju moža, a je mogel samo še ugotoviti smrt, od srčne kapi.

Ugotovilo se je, da je mož Blaž Jazbinder doma iz Liplen pri Skočjanu, roj. l. 1863. Pri sebi ni imel niti prave denarja. Zadnje tri in pol dinarje je dal za skromno večerjo, pri katerem ga je smr' rešila siromaštva. Pokopan je bil danes na tukajš njem pokopališču ob veliki udeležbi ljudstva.

Do smrti oparjen fantek

M. Sobota, 31. okt.

Na domu kovača Rehna se je odigral pretresljiv dogodek, katerega posledica je bila smrt triletnega fantka.

Rehnovi so pripravljali kad za kisanje zelja. Da bi kad popolnoma očistili, so vili vanjo vrelo vodo, nato so kad pokrili s protom, da bi vroča soppa lažje prehodila ves prostor. Po tem opravlilu so kad pustili. Le triletnega Banfi Evgena, sorodni-

kovega otroka iz Veščice je gnala radovednost h kadi. Oprijel se je roba kadi in se je vzpel tako visoko, da se je lahko naslonil na rob. Revez je imel nesrečo. Spodrsnilo mu je in je tebeblil v vrelo vodo. Od strahu in bolečin je obupno zakričal. Domači so slišali klic in so s strahom prihiteli h kadi, Malega so takoj potegnili ven in ga nesli k zdravniku. Ta je storil vse, kar se je dalo, toda za fantka več ni bilo rešitve. Po vsem telesu je bil grozno poparjen in v silnih bolečinah je čez nekaj ur umrl.

Ljubl. drama: Brez tretjega

Milan Begović je ljubljanskemu gledališču dobro znan avtor, prav tako so nam znani francoski, italijanski in nemški komadi, ki z dvema osebama vzdržijo napeto dramo, pri kateri sicer čutimo navzočnost »tretjega«, a formalni ekonomski princip tega »tretjega« ne pusti na oder. Zato uprizaritev Begovičevega dela sicer ni nobeno odkritje, pač pa prijetna potrditev, da je avtor v resnici spreten kozmopolit da ga zanimajo vprašanja, ki so v ospredju dnevnih dogodkov in slučajnosti in da ne zamudi nobene prilike, da pokaže svojo artistično gibčnost in orientacijo.

V sestavi našega dramskega sporeda ima Begovičovo delo zlasti glede snovi dovolj konkurenco, saj smo nedavno ugotovili, da se vojne drame naglo vrste druga za drugo, ker vemo, da vojnih dram še ni konec in da bodo morda še bolj in bolj zanimale prihodnjega človeka, pristejamo Begovičovo delo med potrebne komade. Mani za-

Ljubljana Ljubezen ožarja grobove

Ljubljana, 31. oktobra.

Trpetek je naš čas, beda, skrb za bodočnost sta z večine obrazov pregnali skoraj zadnji potezo nežnosti. Le na otroških obrazih sije še smeh in se zrcali zadovoljstvo. Vendar pa v sredi ni še tako mračno, kakor je na obrazih. Naj bo stiska še tako huda, ljubezen žari dalje. Te dni, ko se Ljubljana pripravlja, da izkaže vso ljubezen svojcem, ki jim že svetli večna luč, je ta ljubezen zažarela ponovno v lepih oblikah.

Vrtinari, pa tudi revni ljudje so že nekaj dni sem spremenili Vodnikov trg v en sam vrt cvetja. Vse polno barv je davi bleščalo na trgu in vendar nikjer nobene kričavosti, povsod ubranost in harmonija, kakor jo zahteva pieteta, zakaj to cvetje in to zelenje je namenjeno grobovom, je namenjeno počastitvi in spominu pokojnih. Le kakšen čudovit okus imajo naši ljudje! Za vrtinarije je to umetno, toda kje, v kakšni šoli in kdo je povedal tem skromnim, revnim ljudem, kaj je harmonija barv in kaj zahteva okus. Čul, naravni smisel za lepoto, ta dva sta bila učitelja teh ljudi.

Pride gospe, izbira skrbno, z očmi pregleda vse šopke in vence ter se končno odloči za prelepo stojalec s svežimi krizantemami. Skrbno prešteje vse krizanteme, le čemu? Kmalu se izkaže. Gospe bi rada nakupila še nekaj živih, ali glavna skrb ji je bilo cvetje za grob. Skrbno naroča prodajalki: "Pridem malo kasneje po cvetje in mi ga pridržite do tedaj! Ne smete mi ga prodati!" Prodajalka zagotavlja, da ga ne bo in da ga ne bo. Pa je res držala besedo, čeprav je nekaj trenutkov pozneje črnooblečen gospod ponujal kovača več za isto

cvetje. Prodajalka je bila poštena in je gospodu preskrbela drugo cvetje. Le koga imata ta gospe in ta gospod v grobu? Gospa morda hčerko edinko, malega sinčka, morda moža, gospod morda tudi svojega draga otroka, morda nevesto, ženo?

V bližini izbira druga gospe, le skromnejše je oblečena. Zanima se za suho cvetje, to je cenejše. Skrbno šteje gospe denar prodajalki. Bog ve, morda ji je dala zadnje dinarje za cvetje, ki ga bo ponesla na njej dragi grob. Svežih krizantem ne more kupiti, ali ljubezen bo posvetila tudi njene suhe, čeprav spretno ponarejene krizanteme. — Cvetlice so ponarejene, ljubezen pa je prav tako sveža kakor ona prve matere.

Hodim po gozdiških okoli Ljubljane. Srečujem ljudi, ki mi jih ni treba izpraševati, kdo so. Beda je s svojo kruto besedo zapisala sebe na njihove obraze. Zelenje smrek in borovja zbirajo. Vem, doma se bodo trudili, da bi z okornimi prsti spletili lep vence na grob svojim dragim. Brezposelnosti oče ima dovolj časa in čeprav dela ni vajen, gotovo je, da se bo potrudil. Tudi njegov vence bo lep. Ta skromna in ponižna mati gotovo nima dosti opravka z gospodinjstvom. Saj ji je potreba skuhati le skromno kosilec. Vse njeno gospodinjstvo bo v kraju. Mogla bo torej pripraviti lep šopek komurkoli svojih, nad čigar grobom bo jutri prižgala samo eno svečico, ker jih več ne premore.

Ljubezen ožarja to cvetje, povsod ljubezen. Pa naj se košati v razkošju ob vnožju marmornih spomenikov ali pa naj se skromno stiska k lesenemu križu. Dih ljubezni pozlačuje na dan Vseh svetih vse grobove.

DRAGO GORUP & CO.
LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA C. 16

ENGROS — ENDETAIL

KONFEKCIJA DAMSKA IN MOŠKA
PO NAJNOVEJSIH MODELIH

Sattnerjev pevski zbor proslavil 80 letnico svojega vodje

Te dni je Sattnerjev pevski zbor proslavil 80 letnico rojstva svojega vodje gosp. konz. svetnika p. Hugolina Sattnerja. Člani zbora so priredili jubilarju na čast v srebrni dvorani hotela Union banket, ki so ga počastili s svojo navzočnostjo tudi gg. predstojniki franciškanke provincije samostana in župnije. Prihod slavljenca je pozdravila z lepimi verzi in šopkom nageljnove bele oblečena deklica, članice zbora pa so ga sprejele z občutno prednasanimi triglasnimi zbori mladinskih pesmi — nežnih, prelepih kompozicij, ki jih je jubilar pravkar dovršil in v samostojni zbirki objavil na tekst Utve. Jubilar je presenečen poslušal. Plemenito občutje, ki ga je petje stopnjevalo, je prevzelo tudi govore, ki so vsi izveneli v prisrčnih željah, da bi milostno nebo ohranilo jubilarja v polni moči in zdravju. Poudarjalo se je, da je srmo pot skladateljskih uspehov nastopil slavljenec šele, ko je mogel že zreti na petdeset življenjskih let, največ posvečenih občutnemu poklicnemu delu. Takrat pa je začel poglabljati svojo muzikalno naobrazbo in ustvarjati svoja velika dela: mašo »Seraphica«, oratorije, kantate, opero in nebroj manjših cerkve-

Blago za zimske suknje,
kamgarn in športni ševljot
za obleke. Pliš in volneno
blago za plašče in obleke.

Najnovejši baržuni in flanele
Najugodnejši nakup!

A. Žlender,

Ljubljana, Mestni trg št. 22

nima predmet sam na sebi — gre za zvestoto med možem in ženo za njuno moralno enakopravnost in za krivdo. Profesor Barić je bil osem let od doma, begal je po Rusiji in Mongoliji, vedno misli na svojo lepo ženo, od katere se je moral ločiti sredi vojne meče — in sedaj se je vrnil živčno in moralno uničen. Drama med možem in ženo nima v neprestanem valovanju močeve blazne ljubosumnosti in ženinem zatrevanju in dokazovanju nedolžnosti. Toda končno se v ženi ne zlomi dobra narava; da se reši, seže po samokresu in ustrelj svojo moža. Najboljša stran te drame je njena analitična prodirnost v situacijo zunaj neposrednega dogajanja. Tu imamo vrsto trenotkov, kjer vidimo, da je avtor svojo dramo prav stajano drapiral z usodnimi razmerami. Bodisi, da nam pojasnjuje možovo duševno razdrapanost, bodisi ženinovo borbo za zvestoto. Toda čudno nam preokret v tretjem dejanju nam vzbudi celo sumnjo, da v tej drami vendarle nekaj prav bistvenega ni v redu in da si končno ne moremo jasno odgovoriti, čemu to, ono in tretje. Nedvomno je bil odrski praktik močnejši kakor dramatični poet, ki se je naslonil večinoma na izrabljene naturalistične in ideološke zglede. Le preveč čutimo v delu poznano literaturo in že dognane filozofeme.

Uprizoritev drame je v režiji g. prof. Šesta dosegla prav časten uspeh in navzoči avtor je bil gotovo z njim zadovoljen. Gosp. Levcar, ki je igral prof. Barića, je svojo vlogo psihološko globoko utemeljil, vesstransko razvil in krepko izigral. Zlasti v mislu avtorjeve eksotičnosti je bil njegov Barić nasičen in mestoma očarljiv, včasih docela grozoten, in ob vlogi sami se človek začudi, zakaj avtor drame prav tu ni dovolj izčrpal in razčlabil. Gospe Mira Danilova je igrala njegovo ženo Gigo. Gospe M. Danilova je močnim igravcem in uspeh. Giga Gospe M. Danilova je lepo in jasno barvana; njena osnova je pristno ženska zlasti v trenutkih najhujših stisk, ko stoji pred nami kljub vsem dokazom še nekaj nejasnega in nedoganelega; dejali bi, da je v tem izčrpal največje moč avtorjeve ustvaritve. Zato smo veseli, da se je igravka, ki med našim ženskim igralskim zborom nosi skoraj največji del bremen, po mnogih manjših uspehih dvignila tudi do velikega priznanja. — Občinstvo je sprejelo delo z zanimanjem in odobravanjem in prav toplo pozdravljalo g. Begovića. F. K.

nih in posvetnih kompozicij, ki so zajele ves narod in mnoge šle v svet. Prav v isti dobi (leta 1902) pa je ustvaril svoj cerkveni pevski zbor in ga vzgojil tako, da je prav kmalu zaslovel po dovršenem petju. Na mnogih cerkvenih koncertih, ki jih je ta zbor v toku svojega 29 letnega delovanja — prihodnje leto slavi 30 letnico — priredil v domala vseh večjih slovenskih mestih, je pokazal nena- vadne vrline: precizno intonacijo, izbrano dinamiko — zlasti silajni pianissimi — in duha skladbe adekvantno podajanje. S tem zborom je preizkusil moč slavnih skladb od srednjega veka do današnjih dni, od koral mima Palestrine, Beethovna do Reficeja. Bogata zakladnica, iz katere zajema in oddaja tudi po ljubljanskem radiu pri nedeljskih in prazniških mašah. Neusahnjena umetniška sila slavljenca se je zopet blestelo razkrila v ravno preje omenjenih mladinskih pesmih, ki jih je ženski zbor po večerji podal v nadaljevanju. Slavljenec je ganjen poslušal in želel eno »Dedek Krim — puha dim« se enkrat. Lepo, lepo so pevke podale te drobne bisere, delo umetnika, ki je gledal v otroško dušo.

Bil je lep večer, ki ga je zaključil slavljenec: »Ohranite mi, prosim, svojo ljubezen.« Zbor je obljubil ljubezen in vdanost.

Karitativna akcija v Ljubljani

Na mnogotera vprašanja, ki jih dobivamo v karitativni centrali glede započete karitativne akcije za stradalce, si usojamo ljubljanske občinstvu podati nastopna obvestila:

1. V tekočem tednu bodo že v vsaki ljubljanski župniji za vsako ulico in hišo organizirani nabiralci, ki se bodo pri vsaki stranki oglasili z legitimacijo, izstavljeno od Karitativne zveze in pristojnega župnega urada.

2. Nabiralci bodo sprejemali milodare v denarju in obleki. Tudi živila, ki se ne pokvarijo, bodo hvaležno sprejemali. Živila se bodo uporabila v kuhinji, ki jo bo Zveza otvorila v Marijanišču.

3. Največja pomoč bodo naši karitativni akciji oni dobrotniki, ki bodo voljni 5 mesecev (november in december 1931; januar, februar in marec 1932) dati redne mesečne prispevke. Naši organizirani nabiralci bodo prihajali tudi te mesečne prispevke redno pobirati.

4. Doseganje dobrotnikov in podpornikov ljubljanskih Vincencijevih in Elizabetinih konferenc izrečno prosimo, da bi ostali konferencam naklonjeni kot doslej, kajti vsled te splošne karitativne akcije delovanje konferenc v njihovem ožjem področju ne bo prenehalo.

5. Ponovno prosimo vse stranke, ki so navajene dobrosrčno deliti same miloščino ubožcem, ki

ELEGANTNA DAMA

naroča obleke in plašče v ateljeu.

Josipina Iglič, palača Viktorija.

se zglašajo na njihovih domovih, da se poslužujejo blokov, ki jih je izdala Vincencijeva družba. Bloki A 5 Din vsebujejo 10 nakaznic za živila. Mesto z denarjem naj bi dobrotniki podpirali ubožce edino s temi nakaznicami. S tem načinom podpiranja niso obremenjeni niti dobrotniki, niti oškodovani resnični ubožci. Seveda vsaka zloraba nakaznic tudi pri tem načinu podpiranja ni izključena, vendar pa je že v prvih 14 dneh, odkar so ti bloki komaj pri maloštevilnih strankah prišli v rabo, pokazala ekusnja, da prosjaki ki zlorabljajo denarno miloščino za žganje in pijačo, izostajajo. Bloke dobivajo stranke pri župnih uradih, pri zakristanih vseh ljubljanskih cerkva, v Karitativni pisarni v Marijanišču in pri posameznih Vincencijevih konferencah. Posamezne konference dostavljajo stran, kam drage volje bloke tudi na dom. Potrebno se nam zdi dostaviti, da ostanejo bloki trajna akcija Vincencijevе družbe in ne morda kratek poskus za zimeke mesece. Ko si bodo bloki utrli pol v širše občinstvo, bomo stopili v dogovor s številnejšimi trgovinami, pekarnami in kuhinjami po mestu, kjer bodo pod stalno kontrolo ubožci lahko zamenjavali nabrane nakaznice.

Damske plašče zastoni!

Vam ne moremo dati, pač pa jih prodajamo po neverjetno nizkih cenah, in sicer po 350 do 650 Din. Oglejte si plašče v izložbah v Selenburgovi ulici 1 in v Prešernovi ulici 54. Najfinejša izdelava, velikanska izbira.

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 54.

Italijansko vojaško pokopališče pri Sv. Križu

Ljubljana, 31. oktobra.

Ze lansko leto je lepo urejeno vojaško pokopališče italijanskih državljanov vzbujalo precej pozornosti. Letos pa je dobilo obsežno pokopališče, na katerem je vsak grob označen z masivnim križem iz umetnega kamna, lepo ograjo. Betonska ograja s stebrički veže med seboj lepo izdelano železno ograjo iz kovanega železa. Vsa ograja je ročno delo in je jako lepa ter dragocena. Na stebričkih ob vhodu in oglih so postavljene okusno izdelane žare, tako da tvorijo vse pokopališče izredno lepo zaključeno celoto. Sredi pokopališča pa je postavljen spomenik, na katerem bo stal velik bronast orel. Blagoslovitev pokopališča se bo na svečan način izvršila v sredo 4. novembra ob 10 dopoldne.

Kaj bo danes?

Drama: »Brez tretjega«. Znižane cene. Izven. Jakopičev paviljon: Otvoritev kiparske razstave Fr. Goršeta. Ob 11.

Rokodelski dom: »Prababica«. Ob pol 8. Sišenska prosveta: »Prababica«, ob pol 8. Pokopališče pri Sv. Križu: Petje ljubljanskih pevcev na grobeh. Ob 3 popoldne.

Pokopališče pri Sv. Križu: Zalno slavlje v spomin vsem padlim bojevnikom. Ob tričet na štiri. Kino Vič Glince ob 4, 6, 8 »Simba«, film divjih zverí.

Salezijanski mladinski dom: Ob 8 zvečer igra »Valovi strasti in ljubezni«.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek na Resljevi cesti 2; mr. Bohinec, Rimska cesta 24, in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

KAJ BO JUTRI?

Drama: »Vest«. Znižane cene. Izven. Opera: Zaprtja. Jakopičev paviljon: Razstava Goršetovih kiparskih del.

Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

○ Ravnateljstvo naše opere ima res več kot krokodilovo kožo. Javnosti je že ogerčena zaradi skrajno slabega repertoarja, ki nam ga zadnja leta nudi, vrabci na strelci že živkajo o čudni »personalni politiki« pri tem javnem kulturnem zavodu, ki nam je odgnala ravno najboljše soliste, nekateri vestni kritiki so že neštetokrat javno in odkrito očiglasni se vse druge neodpušljive pogrške, a vse je očitno bob ob sleno. Pravo izživanje vsega dostojnega občinstva je pa današnji repertoar. Na dan, ko se vse krščanski svet spominja svojih rajnih in ko se vse krščanski rodbinah molijo zvečer sv. rožni vence zanje, bodo v opernem gledališču peli obstrukcijsko opereto »Viktorija in njen huzar«, prežeto z banalno seksualnostjo. To je lak pljus v obraz vse dostojne javnosti, da si ga najodločnejše prepovedujemo. Ker je g. Oton Zupančič upravnik obeh gledališč, se obračamo še nanj, ker vendarle upamo, da bo vsaj on posegel v te neznosne razmere in napravil pri opernem vodstvu že enkrat red. Dolgo teh razmer namreč ne bomo več trpeli. Vsaj g. Zupančič, mislimo, da našega gledališča ne istoveti s kakim predmestnim dunajskim kabaretom.

Plašče

Vam nudim za iste reklamne cene,
kot sem jih imela na velesejmu.

Oglejte si cene!

**I. Tomšič, Sv. Petra c. 38
LJUBLJANA**

○ Vernih duš dan na pokopališču pri Sv. Krištofu. Jutri, 2. novembra, na dan Vernih duš, bo na starem pokopališču pri Sv. Krištofu cerkveni obred ob 3 popoldne. Kakor običajno bo ob tej priliki pel žalostinke Akademski pevski zbor, ki že vsako leto pokloni na tem svetem mestu spomin naših velikih mož in kulturnih delavcev, ki tukaj počivajo. Zbor bo zapel žalostinke pri molitvah v cerkvi, pri križu na pokopališču in na grobu dr. Oražna.

○ Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Pod vodstvom režiserja g. Janka Novaka bodo vprizorili igralci Rokodelskega doma drevi ob pol 8 priljubljeno Fr. Grillparzerjevo Zalogro »Prababica«. Vstopnice se dobijo danes od 10 do 12 in zvečer pol ure pred pričetkom v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

○ Dramatični odsek Fantovskega krožka v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem priredi nočjo ob 8 v dvorani Salez. mlad. doma Schmid-Spanovo tragedijo »Valovi strasti in ljubezni«.

○ Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 5. novembra v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti in uršulinski cerkvi.

MODNI SALON

ZA GOSPODE

se priporoča za izdelavo oblek, sukenj za jesen in zimo po najnovejši modi. — Izdelujejo se tudi železničar. uniforme. Cene nizke. Postrežba solidna.

OROSLAV SLAPAR, modni salon

Ljubljana, Šmartinska cesta 8.

○ Ravnateljstvo mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani vabi učiteljski zbor in gojenke, da se polnoštevilno udeležijo pogreba matere gg. učiteljice Stanonikove, ki bo v ponedeljek dne 2. novembra ob pol 15. Zbirališče pred hišo žalosli, Rečna ulica 8.

○ Posmrtnosko zavarovanje »Karitas« sporoča, da se zaradi povečanja obrata preseli dne

Kolinska

TVORNIKA

ČIKORIJE

Okusna in zdrava je

KOLINSKA KAVA

4. novembra 1931 v nov lokal na Masarykovi cesti št. 12 (palača Vzajemne zavarovalnice).

○ Vsi ljubljanski pevi naj se udeležijo polnoštevilno danes zjutraj ob pol 11 skupne vaje za nastop na grobovih pri Sv. Križu ob 15. — Hubadova župa.

○ Pevski zbor Glasbene Matice ima vaje: danes ob pol 11 moški zbor, v ponedeljek ob pol 19 ženski zbor, v torek ob 20 vse mešani zbor.

○ Za rajne člane Krizanske moške kongregacije se opravi elovesno zadušno opravilo v torek 3. novembra ob šestih v Križankah. Vljudno vabimo vse kongreganiste k temu sv. opravilu.

○ Zahvala. Na priporočilo Vere in Olge sem se podala k pedikerju v kopališče hotela Slon, ki mi je mojstrsko in nečutno odstranil kurja ocesa. Počutim se sedaj kot prerojena. Veri in Olgi za nesebično priporočilo priskrba hvala. Berta.

Damske plašče za zimo

v veliki in krasni izbiri že od Din 220 naprej otroške od 2 let dalje v vseh velikostih od 90 nudi F. I. Goričar Ljubljana sv. Petra cesta šte. 29. Ker je mojstrsko in nečutno odstranil kurja ocesa, se jamči za dober kraj kot tudi fino izdelavo. — Predno kupite drugod oglejte si pri nas brezobvezno

○ Reven akademik poučuje francoščino in druge predmete. Naslov pove uredništvo, ki ga toplo priporoča.

○ Omejitve voznega prometa v Selenburgovi ulici. V zmlus sklepa občinske uprave ljubljanske z dne 17. julija 1931 prepove uprava policije na podstavku § 11, točka 6, uredb ministra za notranje posle z dne 8. X. 1929. Uradni list št. 435-111 ter člena 67 zakona o notranji upravi z dne 19. VI. 1929 Uradni list št. 318-76: 1. v Selenburgovi ulici ves promet z vpreženimi tovornimi vozovi in tovornimi avtomobili s polnimi gumi. Istotako so prepovedani priklonni vozovi k tovornim avtomobilom. Izvzela so pa vozila za lokalne potrebe v tej ulici. 2. Postajanje v Selenburgovi ulici je za vsa vozila prepovedano, razen v letlico, kolikor je za vstop in izstop nujno potrebno. 3. Omejitve prometa na Aleksandrovi cesti se ukine. Prestopke te odredbe policajske uprave bo kaznovala po členu 69 citiranega zakona o notranji upravi z globo od 10 do 500 Din, oziroma z zaporom od 1 do 10 dni.

○ V počastitve spomina blagopokojnega prvega predsednika Vincencijeve družbe škofa Gogale se zbore danes popoldne ob 2 člani Stolne Vincencijeve konference ob pokojnikovem grobu pri Sv. Krištofu. Vljudno vabljeni tudi cenj. sobratje ostalih ljubljanskih konferenc. Zbirališče pri cerkvi.

○ Darovi za stradalce. G. Ivan Orel je daroval 100 Din za Belo Krajino mesto cvetja na grob tovaršku Cornellijsu. — Uradništvo mestne hranilnice ljubljanske je darovalo 1000 Din za splošno akcijo v počastitev spomina pokojne Mire Meškove.

○ Hišni posestniki, ki niso vložili prijav dohodkov od zgradb za leto 1932 v oktobru t. l. se opozarjajo, da jih vložijo vsaj do 15. novembra 1931 ter obenem v prijavi sami opravijo zamude, da se izognejo s tem predpisu kazni po čl. 137 zakona o neposrednih davkih.

NAZNANILO!

Naznanjam svojim cenj. naročnikom, da sem se preselil v Selenburgovo ul. 7/I. (Jadranska banka). Krojaški atelje Sušnik.

○ Javna ljudska knjižnica Prosvetne zveze v Ljubljani je odprta dnevno od 9—12 in od 2—7 popoldne. Knjižnica ima na razpolago za svoje abonente vse dobre slovenske knjige, izredno bogate izbiri nemške beletristike, kakor tudi dela vseh drugih velikih literatur v originalih in prevodih. Knjižnica more posrežiti cenj. članom tudi z velikim številom poučnih knjig, narodopisne, tehnične in potopisne vsebine. Izposojevalni rok za leposlovje je v območju mesta Ljubljane 14 dni, izven tri tedne. Poučne knjige izposojamo za rok 4 tedne. Cenjene člane prosimo, da obiskujejo knjižnico v čim večjem številu, da jo pripravljajo svojim prijateljem in znancem. Opozarjamo jih na nove publikacije, katerih naslove bomo objavili tekom tedna.

○ Umrli so v Ljubljani. V času od 24. do 29. oktobra 1931 so umrli: Zidanik Franc, 81 let, orož. stražm. v p., Syabičeva ul. 15. Geiser Marija, 41 let, žena delavca, Gradišče 12, Kukar Janko, 66 let, rač. direktor v p., Tavčarjeva ul. 4. Gostič Franc, 79 let, sodni sluga v p., Breg 2/II. Mešek Mira, 40 let, žena nadknjigovodje Mestne hranilnice, Dalmatinova ul. 13. P. Mlejnik Angeli, 66 let, bivši provincijal. Marjina trg 4. Alneci Jožeta, 67 let, Medved, 63 let, vdova delovodje, Kamnik. Cvar Lucija, 66 let, žena post. urad. v p., Dunajska cesta. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Santelj Marija, 49 let, žena steklarja, Podkorna pri Hrastniku. Geržel Jožeta, 40 let, žena gozdar. Čavaja, Moste, Tovarniška ulica. Lipoglavšek Luka, 7 tednov, sin dinarice, Vrh pri Boštajnu. Grobelnik Ivan, 51 let, delavec, Gosposvetka c. 13. Lapajne Cvetko, 14 dni, sin delavca, Kodeljevo. Cebular Vera Marija, 2 dni, hči banč. urad. Beethovnova. Hlupič Ivana, 5 mesecev, hči delavca, Preserje. Mihelič Karolina, 50 let, hišarica, Gor. Laze. Lah Alojzija, 17 let, služkinja, Rakek. Milinarič Stanko, 5 mesecev, sin delavca, Sv. Krištof. Lustik Ivan, 43 let, hlapec, Lipe 15 pri Ljubljani. Plestenjak Božidara, 2 dni, hči drž. uradnika. Tušek Jožica.

Kaj pravite?

Prav je, da bodo pri ehodih na pokopališča letos po vsem Slovenskem zbirali za bedne, lačne in gole. Katoliški »Keritas« ima široko polje, tako široko, da ga v svojem luštnem območju niti ljubljanska mestna občina ne more obsesti.

Ce hočete videti in vedeti, kaj je sloveška beda, potrudite se enkrat v takozvano ogrevalnico na Poljanski cesti, ki naj bo nekak azil za najbednejše med nami. Videl boš 17 metrov dolg prostor, v njem pa leden oder, na katerem se stiskajo dve družini s 14 člani, med njimi 9 nedoraslih otrok. Na koncu sobe je železen štedilnik, na katerem si družinici pripravljati skromno kosilo. V mali sobici, ki je bila prvotno namenjena upravniku, se stika vdova s 3 otročiči. Takoj ob rhodu boš naletel na 9 brezposelnih, ki se stiskajo na »pričniah« — brez odevi, brez vsega. Le eden je nekje staknil staro preprogo, s katero se odeva ter sprejema pod njo iz dobrote še enega ali dva druga.

In tako žive v tem mestnem zavetišču najbednejši, ker mestna občina nima več sredstev, da bi pomogla. In zato bodo danes in jutri katoliške karitativne organizacije po vsem Slovenskem ob ehodih na pokopališča zbirale prispevke za naše bedne. Moj Bog, koliko je te bede! Ljubljanski »azil« pomeni le majhen pezdri v gromadi siromaštva živih božjih ljudi med nami.

Dovolj imamo vzroka, da smo resni. Še prav posebno pa resni danes, ko vzpiče bede živčih obhajamo spomin na drage, ki smo jih izgubili. Zato so ti dnevi dokrat težki za blaga krščanska srca.

In prav za te resne dni je ljubljanska opera dala na repertoar operetno lehkomyiselnost »Viktorija in njen huzar«. Ko dostojni ljudje živijo spominu rajnih in vsi vsaj enkrat na leto mislijo na nje z vsem srcem, ko na tisoče naših bratov strada žlice neslanega močnika in ko na tisoče nedolžnih otrok nima ljubega krukha — v teh časih, ko se vsi kristjani z vso gorečo zmojo pripravljamo, da ob spominu na mrtev brate nasilimo stradaljoče žive brate — v teh časih težke odgovornosti in tučne resnosti bo od ljudstva vzdrževani zavod narodne opere za vse sote predstavljati Slovencev lahko in pijano Viktorijo ter njenega huzarja.

Kdo ima manj čuta pijete v teh dneh: ali lačni brezposelni, ki se je za naberačene groše napil, da je padel v jarek ali tisti, ki bo ob teh dneh še častil Viktorijo in huzarja? Ali tisti, ki je ta škandal potvoril?

5 let, hči čevljarja, Nova vas pri Zireh. Simene Vladimir, 5 dni, sin pis. sluga, Izanska c. Simene Marija, 5 dni, sin pis. sluga, Izanska c. Udovič Marija, 67 let, zasebnica, Vič. Steklačič Anton, 47 let, posestnik, Vrh pri Višnji gori. Krančan Stanko, 2 leti, sin delavca, Zlebe pri Medvodah.

© Pazite pred vlemi. Na dan Vseh svetih, ko imajo družine navado, da grede prav vsi člani nankrat na pokopališče, se je do sedaj skoraj vsako leto pripetilo nekaj vlomov v mestu. Vlomilci namreč radi izrabljajo odsotnost stanovalcev ter pridno vlamljajo. Posebno nevarno je v tem oziru letos, ker se je na jesen nateplo v Ljubljano vse polno raznih potepuhov, ki jih policija ne more vseh odstraniti iz mesta. Zato svetujemo vsem družinam, naj puste v stanovanju vsaj enega človeka, tako, da je vedno kdo doma in da je vlomilec delo onemogočeno. Danes bo najbolj nevaren čas za vlome med 3 in 5 popoldne, ko bo skoraj vse mesto na pokopališču. Prebivalstvo naj na nasvet upaže, da ne bo prepozno!

© Dobre in poceni nogavice dobite pri Ferdo Kobald, Miklošičeva cesta, palača »Grafika«.

© Na angleški način pere in svetlo lika ovratnike, da se kravat lahko zaveže. Kemično čisti obleke. Simene. Kolodvorska 8.

© Vsa krzbarska dela izvršuje točno in po solidnih cenah Mirko Krašnja, Wolfova 12.

© Nazrobne spomenike v najmodernejših oblikah vam aude najceneje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sveti Križ, Ljubljana. — Telefon št. 27-87

RAZPRODAJA MANUFAKTURE

Najcenejše se oblečete ako si nabavite vse zimko blago v manufaktorni veletrgovini

JOS. RAVNIKAR, Ljubljana, Miklošičeva c. 7/I.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Ponedeljek 2. novembra: VEST. Znižane cene. Izv. Torek, 3. novembra: Zaprto.

Sreda, 4. novembra: DVE NEVESTI. Premijera. Izven.

OPERA

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 2. novembra: Zaprto.

Torek, 3. novembra ob 20: MAYERLING. Ab C.

Sreda, 4. novembra ob 20: KONEC POTI. Ab. A.

Četrtek, 5. novembra ob 20: VOLPONE. Ab. B.

Krško

Število obdnikov stalno raste, kar priča, da je Krško ugodno središče in kot tako ima pogoje za gospodarsko napredovanje. Le škoda je, da kot letovišče, tudi po malomarnosti Krčanov, vedno bolj propada. Podvojilo se je število fotografov, kamnosekov in urarjev. Najbolj pa je poskočilo število čevljarjev in mesarjev, katerih je kljub padcu cen in krize kar 6.

Opozarjamo na knjižnico Prosvetnega društva, ki je v dvorani cerkvene hiše. Posluje v nedeljo po deveti maši. Želeli bi, da se kot edina javna knjižnica vsaj malo razširi, da bo zadostovala duhovnim potrebam v Krškem.

Tržič

Moška kapela v naši cerkvi je dobila krasna nova okna, ki so v kras kapeli kakor tudi celi cerkvi. Nove slike in spali pridejo šele sedaj prav do veljave. Okna je izdelala tvrdka Rajko Sušnik iz Šiške pri Ljubljani. Delo je lepo, solidno in ne predraja. Koščki barvanja in brušenja stekla so vedelani v svinec. Vsa čisto domači trvdiki!

Ponesrečil se je v aredu pri Sv. Ani nad Tržičem ondotni posestnik Lovrenc Meglič oče številne družine. Pri spravljanju lesa po drči mu je težak hloď priletel v prsa, ga podrl na tla in potegnil s seboj. Pri tem je dobil lažje zunanje in težje notranje poškodbe, katerim je tekem enega dneva podlegel. Nai v miru počival

Dnevna kronika

Smrt pastirice na kolu

Strasna smrt 12 letne deklice.

Iz Trstenika v Srbiji poročajo: 12 letna kmetška deklica Zivka Agatonović je pasla očetove ovce blizu posestva Milana Ignjatovića. Tam blizu je rastla Ignjatovičeva jablana, polna še neobranih jabolč. Dekle je brž splezalo na drevo, da odrta nekaj jabolč. V tem pa je prišel mimo Ignjatovičev sosed Velja Mojsilović, ki je videl, kako Zivka trga jabolka na tuji jablani. Zaklical ji je, naj brž spleza z drevesa, ker bo drugače poklical Ignjatovičovo ženo Stanico, ki jo bo pretepla.

Deklica se je tako prestrašila te grožnje, da je brž začela lezti z jablane. V naglici pa ji je noga zdrsnila z veje. Dekle je padlo na plot in kol se ji je zasadil v telo. Nezvestno so brž odpeljali k zdravniku, ki jo je poslal v bolnišnico v Krusovac. Tu so jo naglo operirali, a zaman. Dekletce je umrlo.

VABIMO VAS.

oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoat, suknje, obleke perito i. dr.

A. Presker

Ljubljana, sv. Petra cesta 14

Prvi vodovod v ptujskem okraju

Majšperg.

Ze pred 70 leti so si vaščani v Sesterzah občina Majšperg, napravili lončen 1 km dolg vodovod za javno korito. — Ko je ta vodovod bil uničen, so si vaščani s pomočjo Higijenskega zavoda v Ljubljani pod vodstvom dr. Pirca in inž. Guzelja napravili vodovod iz železnih cevi. Ta vodovod vodi celo v hiše posestnikov ter je nanj priključeno dve javni koriti in 23 pip. Dne 30. julija 1930 so začeli delati in letos je bil vodovod izročen javnosti. Celotna naprava je stala okoli 75.000 Din ter so prispevali banska uprava, higijenski zavod občina Majšperg in vaščani, ki so dali 370 brezplačnih delavskih dnin in dovoz. Glavne zasluge pri tem vodovodu imata posestnika Maks Medved in Zdravko Sagadin iz Sesterž.

To je prvi vodovod v ptujskem okraju in vaščani so navdušeni zanj in zelo ponosni na svoje delo ter hvaležni vsem prispevnikom zlasti higijenskemu zavodu, ki je vodovod zgradil. Saj so pa tudi res lahko ponosni, kajti sedaj imajo dobro pitno vodo v vsakem času na razpolago, celo v hlevih za živino. Mesto Ptuj že zida svoj vodovod tudi nad 70 let, a ga še danes nima, vaščani najhne vasi Sesterže pa se niso ustrašili truda in ne izdatkov ter so dosegli svoj cilj, čeravno so imeli tudi pri lastnih domačinih nekaj nasprotnikov, ki se niso hoteli priključiti podjetju, a že uvidevajo svojo zmozo.

Uprava vodovoda je izročena domačinom, katere zastopata imenovana Maks Medved in Zdr. Sagadin, oba zelo zaslužna moža v občini Majšperg.

»CENTRA« trgovina gramofonov, plošč, šivalnih strojev itd. se je preselila na Miklošičevo cesto v palačo Grafike.

Ne igrajte se z električno!

Crnuče, 31. oktobra.

Elektrika nam že precej časa sveti, vendar pa je za našo »nadebudno mladino« nekaj novega, skrivnostnega. Zadnjič je neki fantek nekaj »raziskaval« okoli napeljave v domači hiši. Hipoma ga je zgrabilo s tako silo, da ga niti oči ni mogel odtrgati. Šele ko so priskočili še ostali domači na pomoč, se jim je posrečilo, da so ga rešili resnega položaja.

Opazili smo tudi že, da plezajo otroci za zabavo po železnih daljnovodnih drogih. Kdor ve, kaj je to 30.000 ali celo 60.000 voltov napetosti, si lahko predstavlja, kakšen nevaren šport je to. Starši naj posvarijo otroke in tudi učiteljstvo naj jih poduči. Umestno pa bi bilo, da se ljudje nekoliko poduči o ravnanju z električno. Saj ni izključeno, da se bo n. pr. ob kakem požaru, popravljanju strehe, nevihti in slično, pripetila radi nevednosti kakšna nesreča. Morda bi naše prosvetno društvo upoštevalo ta nasvet?

Prerokujejo

hudo zimo. Zato si preskrbite tople suknje, obleko, suknjiče in kar še rabite

takoj!

Prodajam moško konfekcijo radi prevelike zaloge skoro za polovične cene. Prepičajte se!

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7.

Koledar

Nedelja, 1. novembra (23. pobinkočna nedelja): Praznik Vseh svetnikov. — Dan je danes dolg 9 ur in 59 minut ter se ta mesec skrči za 1 uro in 17 minut, na 8 ur in 42 minut.

Ponedeljek, 2. novembra: Spomin vernih duš. Just, mučenec.

Osebnosti

= Poroka. V šišenski cerkvi v Ljubljani sta bila poročena g. ing. Zuljevič Pero iz Splita in gđe. Orehek Ivica iz Sp. Šiške. Obilo sreče!

Selitve,

prevoze vseh vrst blaga, v Ljubljani, na dežel in obratno. Vam oskrbi z izurjenimi osebjem po zmerni ceni

„BRZOPROMET“

avtoprevoznika družba z. o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4

Telefon št. 2182

Ostale vesti

— POZOR NA POLOZNICE! Celotni današnji poštni nakladi, torej tudi za vse nedeljske naročnike, smo priložili položnice za obnovitev naročnine na »Slovenec«. Vabimo vse cenjene naročnike, ki jim je koncem oktobra potekla naročnina na naš list, da se takoj v prvih dneh prihodnjega tedna poslužijo teh položnic in poravnajo z njimi obenem tudi eventualne zastanke. Za slučaj, da bi radi kake pomote kateri p. n. naročnikov ne prejel položnice v današnjem listu, naj izvoli reklamirati.

— Naročnike Radio Ljubljana opozarjamo na današnji večerni prenos Verdijevega rekvijsa iz Budimpešte. V najboljši zasedbi. Začetek ob pol osmih zvečer. To delo je napisal Verdi leta 1873 ob smrti pesnika Aleksandra Manzoni in je bilo prvič izvajano v Milanu leta 1874. Umetnina je v svoji vrsti izredno zanimiva.

— Stare znamke in dopisnice. Notico, ki smo jo objavili v večeršnjem »Slovenec« glede veljavnosti starih znamk in dopisnic popravljamo v toliko, da so stare znamke veljavne še do 30. nov., dopisnice za inozemstvo pa samo do 31. okt. t. l.

— Razpisana zdravniška služba. Kr. banska uprava razpisuje na osnovi § 31 zakona o banski upravi ter § 43 zakona o zdravnikih pri banovinski splošni bolnišnici v Mariboru službo šefa ginekološko-porodniškega oddelka. Prošnje je vložiti do 25. novembra pri kr. banski upravi v Ljubljani.

— Ugodna prilika. Dne 10. novembra ob 13 se bo v Toplicah pri Novem mestu na javni dražbi prodala zidana in z eternitom krita baraka, ki je postavljena na tujem svetu in se mora odstraniti do konca tekočega leta. Radi precejšnje razsežnosti (baraka je ca 32 m dolga, 11 m široka in 3 in pol metra visoka) se bo pri podiranju pridobilo mnogo in dobrega stavbnega materiala. Izključna cena je 10.000 Din. Dražbeni pogoji so na vpogled pri VI. oddelku br. banske uprave, pri okr. načelnstvu v Novem mestu in pri županstvu občine Toplice. AA.

— Na iniciativo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu, gospodarskih krogov na Dunaju in s predhodnim odobrenjem vlade avstrijske republike se je ustanovila na Dunaju mešana trgovska zbornica pod naslovom: Jugoslovansko-avstrijska trgovska zbornica, ki ima za sedaj svoj sedež v palači jugoslovanskega poslanstva. Dunaj I, Seilerstätte 30. (AA.)

Izredni nakup!

Začasno globoko znižane cene pri vsem manufakturnem blagu

Jos. Snoi - Ljubljana

— Dve težki nesreči. Včeraj so v ljubljansko bolnišnico prepeljali dva nevarno ranjena ponesrečena. Prvi je 28 letni delavec Damjan Slabe, ki je bil zaposlen pri gradbi nove carinarne na Jesenicah. Včeraj popoldne se je nanj podrla skladovnica opeke. Opeka ga je pokopala pod seboj. Slabe je dobil hude notranje poškodbe, tako, da so ga morali odpeljati z vlakom v Ljubljano, kjer ga je na kolodvoru prevzel reševalni avto in ga prepeljal v bolnišnico. Njegove poškodbe so zelo nevarne. — Drugi ponesrečenec je 50 letni posestnik Alojz Mihč iz Mahovnika pri Kočevju. Njega je prednočnim v nekem prepiru napadel neki možki in ga z vso silo vsekal s cepinom po glavi. Mihč ima prebito lobanjo ter si je pretresel možgane. Težko nezvestnega so ga prepeljali v Ljubljano, kjer ga je na kolodvoru prevzel reševalni avto in ga odpeljal v bolnišnico. Do večraj popoldne se Mihč še ni zavedel in je le malo upanja, da bi okrevaj.

— Sporočilo. Svojo pisarno bom imel od 6. novembra 1931 naprej v Ljubljani, Gosposvetska cesta 7, I. Odvetnik dr. Srečko Goljar.

— Po natečaju Kodaka. Nedavno je bil zaključen veliki mednarodni Kodakov natečaj za fotoamaterje. Namen tega tečaja je bil, popularizirati fotoamatersko umetnost, dvigniti smisel za umetnost in so se končno zbrale slike in posnetki zanimive vsebine in tehnične dovršenosti. To dokazuje dejstvo, da so se natečaja lahko udeležili posnetki kakršnegakoli fotografskega aparata in s katerikoli vrsto filma ali plošče. Tvrdka Kodak je s tem zbrala vse fotoamaterje. Nacionalno nagrado in prvo nagrado svoje kategorije je dobila slika g. Ljudevita Vidasa iz Zagreba. Slika kaže

mačko in rogača, ki se ji bliža. Mačka ga pazljivo motri ter ima dvignjeno eno nogo, kakor da je pripravljena na vse in da se tudi brani, če bo treba. Rogač pa mirno leze naprej — ne boji se. Pobudo za to sliko je dobil g. Vidas, ko je gledal otroke, ki so se igrali na dvorišču. Na dvorišču je tudi napravil to sliko. Z dobljeno nagrado pa bo lahko šel na počitnice s svojo družino. Dražesten posnetek je napravil tudi g. Velimir Stegu iz Ljubljane, ki je posnel malo dete, ki koraca s svojim dedom. Da bi deda dohajalo in pa da ne pade, se z ročami upira ob zid. G. Marija Szabo iz Zagreba je dobil prvo nagrado kategorije B s sliko iz našega Primorja. Slika kaže kmetško hišo, košček od vetra izbrzdanega morja, v daljavi pa del otoka. Vsa slika izraža mir. Zelo impresivna je slika g. Janeza Korenčana iz Ljubljane. Delavci kuhajo na cesti katran v kotlu. Eden ga z napotom meša, drugi zlija v posodo, tretji pa na to posodo čaka, da jo odnese na delo. Iz kotla se dviga para. V kategoriji D »mlitva narava« je dobila prvo nagrado slika g. Oliver Seze iz Zagreba. Na oknu leži v pripravljenosti pribor za razvijanje fotografskih posnetkov. Slika je zelo uspešna. Nenavadno ljubka je slika dekletca dr. ing. Andreasa Messingerja iz Velike Kikinde, ki snominja malo na Greuzea. Vsi ti posnetki so dobili prvo nagrado in odposlani so na mednarodni natečaj v Ženevi, kjer bodo tekmovali s posnetki, ki so dobili prvo nagrado v drugih deželah. Mi se nadamo

Tekom ene zime prihran te pri eni Zephir - peči toliko, kot je veljala. Stalno znižane cene!

„ZEPHIR“ d. d. tvornica peči in emajla, SUBOTICA.

Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch Celje: D. Rakusč, Maribor: Pantar & Lenard

in želimo, da bo vsaj eden od teh naših posnetkov tam izbran in da se tako naša fotoamaterska umetnost afirmira v zunanjem svetu.

— Novost krojačem, šiviljam in nesiviljam. Krojno učilišče, Ljubljana, Mestni trg 5/II, je zaradi današnjih denarnih razmer znatno znižalo cene krojnim tečajem. Nov pouk, dnevni in večerni, se prične 9. novembra.

Sporočilo.

Svojo pisarno bom imel od 6. novembra 1931 naprej v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 7/I.

Odvetnik dr. GOLJAR SREČKO

— Umetn. založba »Sejalec« vjudno prosi vse one, ki so prejeli in obdržali I. ali II. serijo umet. razglednic, da blagovolijo čim prej poravnati mali znesek, ako tega še niso storili. Izdajanje takih reprodukcij je zvezano z velikimi stroški in neredno plačevanje onemogoča nadaljnje izdajanje.

— Največja loterija. Poštari Dravske banovine igrajo loterijo na 600 dobitkov v vrednosti 66.000 Din. Dobitki prekašajo običajne loterije. Glavni dobiček je oprava za jedilnico, spalnico in kuhinjo v vrednosti 25.000 Din. Srečka stane 10 Din in jih prodajajo pismonoše. Vabimo cenjeno občinstvo, da hiti z nakupom srečk, ker bo 1. decembra t. l. že zbranje. Dobikek gre za gradnjo poštarskega doma v Ljubljani. — Zadruga »Poštni dom«.

— Za jesen vam aude največje izbiro blaga za obleke vseh vrst tvrdka Novak, Kongresni trg št. 15 (nasproti nunski cerkvi).

Gostilna in kavarna Zgonc

Pod klančkom, Pot v Rožno dolino 36

toči pod novim vodetvom prvovrstna vina. Topla in mizla jedila vedno na razpolago. Sprejemajo se abonenti. — Odprto dnevno do 2 zjutraj. — Za obilen obisk se priporoča KAROL KOS.

— Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49. Telefon 2358. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič Mirko. Najmoderneje opremljen za operativne slučaje. Diatermija, višinske solnce. Tonizator, žarnica »Hala« enterocleaner.

— Obledela obleka barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Reich.

— Telefon 2708, se priporoča za prevoz blaga z avtomobilom in konji. Cene konkurenčne. Rudolf Velepich, trgovina z kurivom, Ljubljana VII. Sv. Jerneja cesta 25.

Prvovrstna dolensjska žametna črnina

Vsako nedeljo domače krvavice in jetrnice, štajerski purani, divjačina itd. priporoča gostilna KOŠAK, Krekov trg 11

— Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srea ter trpe na bolehnih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega hemeroidih in tvorih, jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zdravnica za splošne bolezni

Med. Univ. Dr. ZDENKA FIŠER

BIED - Vidovdanska c. 12

Ordinira od 9—11 in 3—5

Kako postanem dober godbenik

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil Meinel & Herold v Mariboru št. 102—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izrečbanemu. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

ZDRAVO SADNO DREVJE je velike vrednosti in dostokrat vir blagostanja. Varujte torej sadno drevje pred škodljivci. Skopite in mazite ARBORIN-om, sedaj, ko je listje odpadlo!

»CHEMOTECNA« družba z. o. z., Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču tvrdke A. & E. Skaberne)

Maribor

Občina za šolstvo in prosveto

Solstvo in prosveta v Mariboru sta panogi našega javnega življenja, ki sta naš običajni upravi posebno na srcu. Težke denarje žrtvuje občina letno zlasti za šolstvo. Ljudsko in meščansko šolstvo našega mesta se mora smatrati kot vzorno oskrbovano, edino težavo dela pomanjkanje šolskih prostorov. Občina je v to svrhu žrtvovala doslej, kar je bilo v njeni moči, za gradbo novih šolskih poslopij, ki bi bile edina efektivna odprava, pa so njena sredstva zaenkrat že prešibka. Iz velike zahtege je deloma rešena po veliki uvidenosti svoje hranilnice, ki je sklenila postaviti na svoje stroške novo šolsko poslopje na desnem bregu Drave v proslavo svojega jubileja.

V novem proračunu je za celokupno šolstvo v območju Maribora določena vsota 1.496.131 Din. Samo za otroške vrte, ljudske in meščanske šole določa novi proračun vsoto 1.422.431 Din. Od lanskega, ki je znašal 1.603.178 Din je za 180.147 Din manjši. Prihranki so se dosegli pri zmanjšanju stanarine za učitelje, ki je lani znašala 370.000 Din, letos pa se je znižala na 240.000 Din, dalje pri izrednih nabavah, pisarniških izdatkih šolskega odbora, vzdrževanju šolskih poslopij, povečali so se pa izdatki za kurjavo in nabavo učil. Za posamezne panoge šolstva so določene v novem proračunskem načrtu naslednje vsote:

Za 3 otroške vrte 58.440 Din, za ljudsko šol-

stvo (4 deške in 4 dekliške osnovne šole 456.545 Din, za meščanske šole 465.846 Din in za razne izdatke 441.600 Din. Za obrtno nadaljevalno šolo žrtvuje občina 60.000 Din, za trgovsko nadaljevalno šolo prispeva 5000 Din in za gostilničarsko šolo 7700 Din.

Za znanost, umetnost in prosveto kaže novi proračun zopet umevanje, ter je od lani narasel za 92.760 Din. Lani je znašala ta postavka 358.296 Din, letos pa 451.156 Din. Največ žrtvuje občina za naše gledališče, ki brez njene pomoči ne bi moglo uspevati. Ravno tako posveča posebno pažnjo študijski knjižnici. Za Narodno gledališče žrtvuje občina skupno 175.831 Din, in sicer kot vsakoletni prispevek 100.000 Din, za vzdrževanje poslopja je letos dodelila 54.000 Din, dočim v lanskem proračunu te postavke ni bilo, in na davkih in pristojbinah plačuje 21.631 Din. Za druge kulturne institucije našega mesta so določeni v proračunu sledeči prispevki: Glasbeni matiči 20.400 Din, Muzejskemu zgodovinskemu društvu 20.000 (lani 12.000), javni študijski knjižnici 191.925 (lani 168.800), za razne podpore kulturnim društvom in organizacijam 25.000 Din, za podpore revnim dijakom 10.000 Din. Nova je postavka za fond za Historično topografijo Maribora v iznosu 8000 Din. V omenjeni fond bo občina vlagala do leta 1947 vsako leto 8000 Din.

Falzifikatorji na delu

Policija izsledila kovačnico uriev in stolakov

Maribor, 31. oktobra.

Na prve vesti o pojavu falzifikatov v Mariboru in okolici, o katerih smo svoječasnno že poročali, je mariborska policija pričela zadevo budno zasledovati in to s polnim uspehom. Ugotovilo se je, da prihajajo ti falzifikati deloma preko meje ter so iz znanega Perčecove delavnice, deloma pa imamo tudi pri nas take elemente, ki se bavijo z načrti, da bi doma ustanovili slično kovačnico, v kateri bi iz-

delovali bankovce s klišaji, dobavljenimi iz nozema. V Krčevini pri Mariboru so si res že uredili delavnico. V afero je zapletenih 10 do 12 ljudi. Nekateri so hodili po okolici ter skušali svoje ponarejene jurje prodati za manjšo svoto posestnikom, ki jim pa k sreči niso nasledili. Podrobnosti zadržuje policija v interesu preiskave; toliko pa je gotovo, da je na pravi sledi ter bomo doživeli v kratkem še tozadevne senzacije.

ditvah in na prvenstvenih tekmah v Bohinju je klubova ekipa edina zastopala mariborski zimski sport ter dosegla v končni klasifikaciji častno drugo mesto. Pri volitvah, Forstnerič, Zitterschlager, Heinrich, Janko Ornik, Cerin Munda in Zunkovič v nadzorni odbor ing. Dev in dr. Zgur.

Pred izredno sodišče v Belgrad pride 14 oseb, ki se nahajajo v preiskovalnem zaporu mariborskega okrožnega sodišča.

Podkve lomi, verige grize, med prsti v roki prelomi dinarski novček gladko, kot bi ga prečipnil s kleščami junaški mladi Ličan Marko Matijević. Nameraval je odpotovati danes že v Ljubljano, na splošno željo Mariborčanov pa bo ostal še nadalje v našem mestu ter kazal svojo čudovito telesno moč.

Igor Severjanin v Mariboru. V petek, dne 6. novembra čita v prostorih Ljudske univerze v Mariboru svoje proizvode znameniti ruski pesnik Igor Vas. Severjanin.

Posestne izpremembe. Vilo v Tomšičevem dvorcu št. 30 je kupil od Mirovič Lidije ravnatelj pivovarne Union Avgust Löschnig za 255.500 dinarjev. — Mestna hranilnica je prodala svojo hišo v Koroski cesti 3 Olgi Medica iz Crnega potoka pri Litiji za 600.000 Din.

Licitacija za oddajo regulacijskih del na Dravi v občini Stojnici—Muretinci se bo vršila pismeno v skrajšanem roku dne 16. novembra ob 11 dopoldne v prostorih tehniškega razdelka (soba 51-II.) sreskega načelstva v Mariboru.

Gledališča. Dirigent Lojze Herzog pripravlja sedaj vpriporitev Zellerjevega »Ptičarja«; v operi pa se že vrše predpriprave za predstavo znane Thomasove opere »Mignon«.

Ljudska samopomoč v Mariboru opozarja cenj. čitatelje na današnji tozadevni oglas v oglasnem delu lista.

Mila Fava, Glavni trg (poleg Karničnika), trgovina delnikov, galanterije, aktovk, kovčkov, nahrbtnikov, kosmetike, se priporoča.

Radio Maribor, r. z. o. z., Miklošičeva ulica št. 2. Zaloga: žarnice, radio-aparati, zvočniki, sestavni deli, drobni material po najnižjih cenah.

Pevski nastop združenih pevskih zborov na pobesnem pokopališču se vrši danes ob 14.45 na na mestnem pokopališču pri kapelici. Poje se pri voljaškem obredu, kakor običajno vsako leto.

Glede voznega prometa za današnje popoldne se naredba predstojništva policije v toliko izpremeni, da smejo v času od 12 do 19 uporabljati navedeno cesto tudi avtobusi podjetnikov, ki izvršujejo po tej cesti svojo koncesijonirano obrt. Vozila pa smejo voziti s skrajno previdnostjo, popolnoma počasi ter je vsako prehitivanje prepovedano.

Novo podjetje v Mariboru. — Na posestvu Brandhof v Radvanju gradi gospa Scherbaum tovarno za mlečne izdelke, ki bo gotovo najmodernejša urejeno tovarstvo podjetje v naši državi, ker bo izdelovalo mlečne proizvode, katerih pri nas še nobena tvrdka ne proizvaja. Tovarna bo dovršena do pomladi.

Umrla je v soboto na Frankopanski cesti 12 stanujoča soproga upokojenega strojevedca, Elizabeta Taurer v starosti 57 let. Pogreb pokojnice se bo vršil jutri ob pol 5 popoldne iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Blagi in vzorni ženi trajen spomin: žalujočim naše sožalje!

Zeniteve slavnega pisatelja Gogolja, komedijo v treh dejanjih, vpripori mariborski ljudski oder na odru Zdržne gospodarske banke v soboto 7. novembra. Da poplačamo trud agilnega članstva, ki se je pod spretno režijo prof. Potokarja skrbno pripravilo, priporočamo mariborskemu občinstvu poset. Gogoljeva »Zeniteve« je dosegla dolejši na vseh odlih velik uspeh radi njene vesele zabavne vsebine.

Smrt v policijskem zaporu. Sinoči so našli na Aleksandrovi cesti v popolni pijanosti ležajoč Julijano Gumzej iz Slovenske Bistrice. Ženska se je neukalno letošnjeje mošta in ženja tako, da je obležala skoraj nezvestnata. Prepeljali so jo v policijski zapor, da se prespi, kakor to delajo običajno s pijanci. Ponoči pa je ženi postalo nenadoma slabo, padla je v nezavest in preden je prišla zdravniška pomoč, je umrla. Policijski zdravnik je ugotovil, da je umrla na posledični alkoholnega zastrupljenja. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Gradbena dovoljenja so dobili na petkovi seji mestnega sveta: Dr. Jankovič Franc in Berta za enonadstropno stanovanjsko hišo v Gregorčičevi ulici; Hasenöhrl-Havel za enonadstropno stanovanjsko hišo v Medvedovi ulici 18; Janez Vogrin za enonadstropno hišo ob Radvanjski cesti; Bernetič Mihael in Karolina za enonadstropno hišo v Koroskega 22; Marija Znidarič za enonadstropno hišo v Rosinovi 26. — Uporabna dovoljenja so dobili: Dr. Badl, preureditev dvorišnega poslopja, Glavni trg 11; Pihlar Srečko, adaptacija hiše, Rotovški trg 8; Plemelj Josip, prizidava pralnice, Majstrova

Evropska Direktrisa Barbare Gould

slavite ameriške čudotvornice za nego 4 desetletij ženske lepote, bo v svrhu individualnih posvetovanj sprejemala veleecenjene dame dne 5. novembra 1931 od 10 do 13, dne 6. in 7. novembra t. l. pa od 10 do 13 in od 16 do 19 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Dne 5. novembra ob pol 17 se vrši v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, predavanje o najnovejšem sodobnem negovanju lepote. Direktrisa Barbare Gould si šteje v posebno čast, da sme pri tej priliki ponuditi ljubljanskim damam čašo čaja ob spremljevanju godbe. Pri predavanju bodo veleecenjenim damam brezplačno na razpolago vzorčne zaobale.

Brezplačne vstopnice se dobe pri Barbara Gould depôt:

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA, PRESERNOVA ULICA ŠTEV. 5.

(V dvorani Delavske zbornice se ne bo prodajalo nikako blago.)

ulica 23; Macun Anton in Justina, zgradba hiše v Gosposki ulici; Valjak Gjuro, adaptacija v Catovi ulici 7; Scheidbach-Gmeiner, preureditev v garaži, Gregorčičeva 8; Josip Schwab, adaptacija, Gregorčičeva 14; Ervin Zelenka, preureditev hiše, Ulica 10. oktobra; Albin Novak, adaptacija, Gregorčičeva 20; dr. Ivan Matko, adaptacija hiše, Trubarjeva 5; Novak Feliks, preureditev trgovine in dvorišnega trakta, Gosposka 10.

Prepovedi vlomilci. V noči na soboto so imeli v pisarni špedicije Merkur na Meljski cesti nepričakovan obisk. Skozi okno so se splazili v pisarniške prostore vlomilci ter se spravili nad železno blagajno s svetdom in jeklenimi parklji. Bili so pa najbrž začetniki, ker so delali foliklarni ropot, da so zbudili stranke v hiši. Prihiti so ljudje iz kavarne Union, toda vlomilci jih seveda niso čakali in so raje odšli brez plena in še brez svojih »instrumentov«. Polcija pa je kljub temu posnela njihove prste odtise.

Uteži in tehtnice niso v redu. Trda roka tržnega nadzorstva je večerj zopet zaplenila na trgu celo zbirko raznih uteži in tehtnic, ki niso odgovarjale predpisom. Razen tega so zaplenili večerj nekemu mesarju na Ruški cesti celega pujsa, katerega je skušal razprodati brez plačila užitnine.

Celje

Združena moška zbor KPD in CPD zapoje ta danes popoldne ob 8 na mestnem pokopališču, ob 4 pa na okoliškem pokopališču. — Pevci CPD in KPD udeležijo se polnoštevilo skupne vaje za nagrobnice; vaja bo ob pol 2 v mali dvorani Narodnega doma, od koder je po vaji skupen odhod na pokopališče.

Nesreča pri nalaganju drv. V petek 30. t. m. se je zgodila v Marija-gradu pri Laškem pri nalaganju drv pri nekem posestniku težka nezgoda. Ko je posestnikovega hlapca Riga Jernej hode na lagali, se je nepričakovano zrušil kup hlapov. Hlapci je pri tem padel en hlap na desno nogo ter mu nogo zlomil. Rigo so prepeljali v celjsko javno bolnišnico.

Tujsko-prometno gibanje. Naše mesto je obiskalo v preteklem mesecu 973 tujcev. Od teh je bilo po državni pripadnosti: Jugoslovani 705, Avstrijci 124, Nemci 57, Italijani 24, Madžarji 10, Francozi 3, Čehoslovaki 39, Poljaki 4, Rusi 4, Kitajci 2 in 1 Romun. — Med njimi je bilo zastopanih poklicev: trgovskih potnikov 428, industrijskih 119, uradnikov 41, odvetnikov 18, zdravnikov 27, obrtnikov 75, dijakov 71, delavcev 139, raznih drugih poklicev 55.

Traina ondulacija

Damski frizerji v Celju začno s 1. nov. t. l. uporabljati epohalni izum preparata za trajno ondulacijo. V zvezi s tem preokretom so določene enotne cene, in sicer od 150 Din naprej.

CELJSKI DAMSKI FRIZERJI

Pasja steklina. Mestno načelstvo razglasa: V dvorcu g. Stigerja na Ljubljanski cesti je bila uradno ugotovljena pasja steklina. Ker so psi imenovanega zadnji čas večkrat nezavarovani begali v okolico njegovega posestva, obstoji možnost, da so ugrizli kake osebe ali živali, ki so sedaj izpostavljene nevarnosti obolenja na steklini. Z ozirom na to pozivljamo vsakogar, ki ve za tak primer, da to nemudoma javi mestnemu načelstvu. V ostalem opozarjam na tukajšnji razglas o poostrenem pasjem priporu v območju mesta, po katerem morajo biti vsi psi tako zavarovani, da ne morejo gristi ali ubežati in da do njih tudi ne morejo psi ali mačke. Steklina je zahtevala v nedeljni občini že sloveško žrtev in do sedaj ni ponehala. Upravičeno tedaj opozarjam prebivalstvo, da se izdanih naredb točno drži, ker je edino tem potom mogoče zadržati te za ljudi in živali tako nevarne kužne bolezni. — Mestni načelnik dr. Gorican.

Slovenigradec

Gibanje prebivalstva. V zadnjem četrtletju je v tukajšnjem okraju bilo sklenjenih 33 porok, rojenj* je bilo 210, po zdravniški pomoči 110, umrlo pa 102, osebe največ v starosti od 50 do 70 let in sicer 33 oseb.

Umrla so v oktobru v javni bolnišnici: Križevnik Peter, sofer iz Guštanja 63 let; Zalaznik Ana, občinska uboga v Slovenjgradcu, 68 let; mrtvorjen otrok: Strahar Marija, služkinja iz Ojstrice, Fridan Ivana, zasebnica iz Prevalj, 66 let. Doma pa je umrla Kristan Antonija, žena šolskega sluga v Slovenjgradu, 49 let. N. v m. p.

Ruse

Finžarjeva proslava je nad pričakovanje le. po izpadu. Pri našo polni dvorani nam je gosp. dr. Ivan Domik iz Maribora govoril o F. S. Finžarju. Pokazal je iz jubilarnih del, kaj Finžar je in koliko je storil za svoj narod, ko ga je bodril in mu kazal pot, po kateri naj hodi. Ugalal je govor vsem brez izjeme, saj pa je tudi slavil onega sina slovenske matere, ki še danes stoji na čelu vsega literarnega dela. Hvaležni smo zelo govorniku, da nam je Finžarja povzela tudi od strani. Pri drami »Razvalina poljanca«, ki je govoru sledila, pa se je videlo, kaj zmorejše diletanti. Kdo bi mislil da bodo zlasti nekateri igralci nastopali s tako aigurnostjo in tako ugajali, kot je to zlasti Sirk. Sicer se je res poznalo, da so nekateri bili prvič na gledaliških deskah, a kljub temu so pokazali, kaj lahko od njih pričakujemo. Seveda so pri celi uprizoritvi še bili nekateri nedostatk, a te bomo sčasoma tudi odpravili. Upamo, da nam bo pri tem pomagala tudi kritika. Zato živela dostojna kritika!

Poročilo so se oziroma se mišljilo v kratkem: Ignacij Urbanec, pilosce v Prevaljah in Marija Vconik, natakarka v Rušah. — Jovio Dobrajc, hla-

pec in Terezija Karmelišar, delavka. — Franc Justnik, delavec in Marija Petrič delavka. — Anton Urnaut, tesarski pomočnik in Marija Miglič, posestnikova hči. — Anton Opetnik, železniški uradnik in Vera Lingelj, veleposestnikova hči. — Bog daj vsem srečo in svoj blagoslov!

Ptu

Trio Brandl igra 4. novembra v dvorani Glasbene Matice v Ptuj sledi zanimiv spored: Schubertov trio v Es-duru, op. 100, nato Kolleritchevo sonato za gosli in klavir v G-molu ter trio Rusa Tanejeva v D-duru op. 22. Krasni spored izvajajo odlične umetnice, kar jamči za uspeh tega koncerta.

Iz francoskega krožka. Z jesenjo je zaživel delo v krožku, pričel ga je s prav primernim predavanjem za ta čas. Vodja francoske arheološke misije v Albaniji gosp. prof. Rey je v eredo zvečer opisal v Mestnem gledališču kolonialno razstavo v Parizu. Pozdravil ga je gosp. prof. Fortuna, ki je v lažje razumevanje tudi podal nekaj glavnih misli o predmetu. Gosp. prof. Rey je izbral pri tipične skiptične slike. Da je bilo občinstvo zadovoljno v vsakem oziru, to je ob zaključku pokazalo z navdušenim ploskanjem. Hita je bila polna: dokaz, da je imel krožek prav srečno roko. Hitro je nato potekel čas v Narodnem domu, kjer je odbor omar par prijetnih uric v družbi francoskega gosta. Krožkovci tečaji se vrše v njegovi sobi na gimnaziji. Nadaljevalni deluje že ves oktober, konverzijski se prične z novembrom; njegove ure bodo vsako sredo od 19 do 20½. Zeleti pa je, da se obudi tudi začetni tečaj, ki je pred vsem namenjen starešem, ki pošiljajo otroke v šolo. Vsek čas lahko še pristopite v katerikoli tečaj, oglašite se kar v pri gimnazijskem slugi. — Občni zbor društva se bo vršil v sredo, dne 4. novembra, v krožkovi sobi. Pričetek ob 6 zvečer. Odbor vabi člane in prijatelje k čim večji udeležbi.

Slovenska Bistrica

Šimnov semenj je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan, tako da so bili prodajalci in kupci zadovoljni. Posebno so dobro tržili trgovci in kramarji, tudi gostilne so prišle na svoj račun.

Trgatev v tukajšnjih gorah je končana. Kakovost in množina letošnjeje mošta je proti pričakovanju dobra, boljša od lanske. Za mostom ni bogve kaj popraščavanja. Ritogojčan ima še prilično dobro ceno napram drugim krajem, prodaja se po 4 Din do 5 Din lister.

Finžarjevo proslavo bo priredilo naše Prosvetno društvo dne 14. in 15. novembra. Vpriporilo bo njegovo ljudsko igro »Veriga«. Obenem bo kratko predavanje o pisatelju Finžarju. Prepričani smo, da bo tudi to pot občinstvo napolnilo dvorano.

Murska Sobota

Dobrodelni koncert bo v torek, dne 3. novembra zvečer. Nastopi Brandl-trio. Čisti dobiček se porabi za podporo revnih otrok.

Skrb za ceste. Po večjih banovinskih cestah ravno te dni raztresajo navožen žoder. Vse so ga bile neobhodno potrebne. V večjo skrb bi pripočili tudi cesto Murska Sobota—Bakovci—Dokležovje.

Zasedanje kmetijskega odbora. V četrtek, dne 5. t. m. se bo vršilo v občinski posvetovalnici zasedanje okrajnega kmetijskega odbora. Med drugim se bo govorilo tudi o načrtu za delo v bodočnosti.

Ljutomer

Koncert. Znani kvartet na lok Glasbene Matice iz Ptuja koncertira v četrtek, dne 5. novembra t. l. v Strasserjevi dvorani. Na sporedu so izbrane skladbe od Haydna, Mozarta, Dvořaka in Čajkovskega. Kvartet tvorijo sami učitelji: gg. Logar (1. violina), Haas (2. violina), Pavličič (viola) in Sedlbauer (čelo). Gosp. Pavličič poučuje zadnji čas violino pri Glasbeni Matici v Ljutomeru. Ker je spored hvalečen, pričakujemo najlepši obisk. Začetek točno ob 20.

Trbovlje

Slaba pot. Prava kozja steza je ona, ki veže kolonijo Njvo s cesto skozi Petelinovo vas, dasi porablja to pot okoli 700 ljudi dnevno dvakrat, tu je vse delavstvo vzhodnega obrata in dnevnega kopa Aguez in seveda tudi ostalo prebivalstvo. Zato je nujna potreba, da se ta pot uredi in popravi, ker pozimi je velika nevarnost, da se pripeti nezgoda. Pretekli teden je pregledala to pot komisija, ki se je uverila o potrebi ureditve te poti in razširitve na vsaj dva metra. Posestniki mejni so pripravljani za razširjenje potrebni svet brezplačno odstopiti, rudnik pa da zastoj gramoz na razpolago, traba bg še 10.000 Din za cement in drugo. To poslednje naj bi prispevala občina, ker gre za tako veliko število njenih občanov-davkoplačevalcev, ki so potrebni boljše poti.

Elektrika je zasvetila v petek po Knezdolu in Planinski vasi. S tem je dogotovljena napeljava in instalacija električne energije v ti dve okolici, ki sta se toliko let borili za njo in je ne bosta rabili le za razsvetljavo, ampak predvsem za pomoč v kmetijskem gospodarstvu. Vsa dela je izvršilo elektro instalacijsko podjetje J. Klenovšek, Slovesna proslava dovršenega dela pa se bo vršila pozneje.

Cerkveno opravilo o Vseh svetlih za rajne se bo začelo popoldne ob dveh z večernicami, pridigo in mrtvaškimi molitvami, nato pa s procesijo na novo pokopališče. Na Vernih duš dan bo po sv. mašah ob 7 procesija z molitvami za rajne na staro pokopališče.

Dobra srca. Za rudarske otroke je nabral pri Sv. Križu pri Slatini g. kaplan Simčič okoli 400 kg jabolk in jih poslal sem. Vsem blagim dobrotnikom se najprisrčneje zahvaljujemo.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča:

Baudrand P. B.: Die innerliche Seele. Wegweiser zum wahren Leben in Christo. 189 strani, vezano Din 45.—

Bierbaum P. A.: Mit Gott. Betrachtungen für Wellente auf alle Tage des Jahres im Geiste der Katholischen Aktion. 656 strani, vez. Din 94.—

Bierbaum P. A.: Modicum. Zwölf Rekollektio-Tage des Priesters. 194 strani, vezano Din 37.—

Dehen P.: Leben und Gegenwart. Ein Führer für die gewerbliche Jugend. 102 strani, nevezano Din 19.—

Hürth F. S. J. Schuld und Sühne vom psychologischen und fürsorglichen Standpunkt. 103 strani, nevezano Din 36.—

Kampmann T.: Licht aus dem Osten? Dostojewski Grunderkenntnisse über die menschliche Gemeinschaft. Ein Beitrag zur Analyse seiner Weltanschauung. 240 strani, vezano Din 81.—

Muckermann H.: Stauungsprinzip und Reileit. Gedanken zur geschlechtlichen Erziehung im Sinne der Eugenik. 93 strani, nevezano Din 37.—

Murawski F. Dr.: Katholische oder Kame-radschaftswe? 79 strani, nevezano Din 16.50

Wibbelt A.: Die goldene Schaukel. Plaudereien. 311 strani, vezano Din 67.—

Vandeur E.: Das heilige Messopfer. Führer zur Heiligkeit. Geisterhebungen. 310 strani, vezano Din 84.50.

Za razkuževanje — SANITOL!

V vseh lekarnah in drogerijah.

»CHEMOTECNA«, družba z o. z. — Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču tv. A. & E. Skabernel.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

A. N. Tolstoj:

Sinji gradovi

(Nadaljevanje.)

»Samo to vam rečem kot izobraženemu človeku: varujte se Utevkina. Ta podlež je zmožen vsega. Ko ga je Nadežda Ivanovna zavrnila, je šel v ekonomski oddelček, v GPU*. To je vendar prebedasto, kakor veste. Ni mogel narediti vtisa kot možek, pa vam stebe naznanit gospodično. Še dobro, da so ga tam poslali k vragu! Ali veste, kaj je rekel o vas, takrat ko ste šele prišli? »Buženinova,« pravi, »so izgnale k nam oblasti zaradi hudih prestopkov, toda vprašanje je še, ali nam bo dolgo sedel kot zajedalec na vratu...« Ta Utevkina je pač zlobudraž, ne pa človek... Ampak, resnično, odkrito: ali mislite dolgo ostati pri nas?«

»Ne vem. Zdraviti se moram. Potreben sem odpočitka.«

»Spolna bolezen, seveda?«

»Živčna utrujenost,« je odgovoril jezno Buženinov in potrkal z nohti na pločevinast pladenj.

»Ah, tako je to, hi-hi,« je rekel Sašok in gizdalinsko odšel ven.

Buženinov je tudi hotel oditi, a postal je težek od piva in je obsedel z mrko povešeno glavo. Duri pivnice so se odpirale zdaj vsak trenutek. Bil je trizen dan. Prihajali so kmetje, prekupečevalci, trgovci, meščani, ki so sklenili majhne kupčije. Ob mizicah so gostoleli poslovni razgovori, polglasni in revni kakor sivkasto nebo nad trgovim, nad platnenimi šotori, nad odpreženimi vozovi, nad gnezdi kavk v golem vejevju. Dim hudega kmečkoga tobaka je valoval po dolgi sobi »Renesance«. Na čevlji so privlekli ljudje polno blata na lesena tla. Vasiliju Aleksejeviču se je kar zdelo, da sedi na dnu zelo globokega vodnjaka, kjer samo pestri plakati z napisi: »Gradimo letala!«, »Branimo proletarsko domovino!«, rdeča senca delavca med rdečimi dimniki na pobeljenem zidu nad glavami pivcev čaja in kadilcev, spominjajo na daleko, predaleko Moskvo, kjer brni življenje.

Sašok se je povrnil, pokimal proti točilnici in dejal:

»Marsikomu so pri nas polomili noge zaradi tiste le damice tam. Na narodnem sodišču je bilo zaradi nje menda dvajset obravnav. Znamenitost!«

Za točilnico je v resnici leno stala »damica« v koteninasti progasti obleki, širokolična, napudrana, z majhnim noskom, z glavniki v množico zvitihi lasih. Z njo se je pomenkoval s komolecem naslonjen ob točilnico nizkorasel človek v črni hlačah in civilnem frenchu. Njegov dolgi nos je pravkar pobrskal po pladnju s pečenimi jetri, povohal lonce s slaniki.

»No pa dobro,« jedel bom,« je rekel tisti človek in sladko pogledal damico ob točilnici. »Naložite mi jetre in naložite mi polovico slanika. Katero polovico? Pa kakršno hočete — rep ali glavo.«

Sedel je k mizici, položil nogo čez nogo, prigriznil s čekanom cigareto in zatislil oko od dima. Damica je malomarno postavila krožnike s slanikom in z jetri predenj, se ravno dušno obrnila. On pa jo je povabil:

»Sedite k mizi, Rajisa Pavlovna. Ne boste me motili, baš nasprotno!«

Ona je namesto odgovora napela svojo čobo in si pričela popravljati glavnice.

»Včeraj sem presedel v kinematografu kar tri predstave igre, Molči ožotnost, molči! — niste se izvolili prikazati, zamera.«

Ugodna damica je skomizgnila z rameni in odšla na svoj prostor. On pa je obrnil k nji svoj dolgi valoviti nos, potegnil si iz zob slanikovo koščico in dejal zasmehovalno:

»No, le priznajte, da sem vas vendarle malo zmešal.«

»S čim ste me neki zmešali? Kar pustite svoje živčaje.«

»S svojimi pesmicami, ljuba državljanka,« in prišel je zelo zadovoljen na vso moč rezati jetra. Sašok je rekel Buženinovu:

»To je Utevkina. Babjek, prvi frototist. Zdjaj računa, da boste povedali sestri, kako meče on tu svoje oči. Nadežda Ivanovna in tale Rajisa sta namreč najhujši sovražnici, lani sta se sprli zavoljo nekega letalca.«

K Sašku sta stopila dva neznanca v črnih ovčjih kožuhih, pobrizganih od čestnega blata. Vsi trije so sedli k sosednji mizici in pričeli pomenek o žitni trgovini. Buženinov je odšel iz pivnice.

Veter je stresal na trgu preste in vence suhih rib v šotorih, dvigal uho čucku, ki je čepel na vozu s krmo. Civilil je prašič, ki ga je vlekel kmet za nogo iz vreče. Krepko je dihalo po slanini, kolomasti, gnoju. Na suhem hodniku poleg kupa kopalskih metel* je sedela močna babnica v vatiniranem krilu in z glavo hrbtom obrnjena k trgu, si obirala uši v srčici. Sivi človek v starem častniškem plašču s koščenimi gumbi se je ustavil, pogledal njen hrbet in ožotno vprašal:

»Počem so metle?«

»Dve milijardi,« je odgovorila babnica jezno.

Stari žid s tresočo glavo je molče vlekel za vrat gosčico izpod pazduhe suhemu kmetu s strahotnimi očmi. Gosčica je bila klavarna, s polomljenim kljunom. Žid ji je žalostno ogledoval noge in peroti, pihal ji v nos, barantal. Kmet je zahteval preveč:

»To ti je gos, če jo spitaš, bo sama mast.«

In je vlekel gos za vrat k sebi.

»Saj še jesti ne more, zlomljen kljun ima, kaj mi bo taka gos,« je pravil žid in zopet vlekel gosčico.

* Glavna Politična Uprava preganja politične osumljenice.

* Ljudstvo rabi v parni kopelji zelene brezove veje, da saj pogreje kri.

* Ljudstvo še vedno šteje na pairnate rublje (1 zlati rubelj drži 100.000).

»Ti imaš zlomljen kljun,« je kričal kmet z goltnim glasom, »le glej, kako žre,« suval ji je skorjo in gosčica se je požrešno davila s kruhom.

Ob vozu z lonci sta se sprli in pričeli kričati dve babi. Milicionar s kamenitim obrazom je počasi šel k njima, in babi sta obmolknili in gledali rdečeglavca nepremično ko dve podgani.

»Kaj pa je, državljanki? izvolite v stražnico.«

Častiti stavec z očali, prodajalec levov iz lepenke z zelenimi gobci in poslikanih piščalk, je čital knjigo, ne da bi se zmenil za šum in nemir. Pred njegovo košaro je stal pijan človek z umazanimi zimskimi škornji čez pleča (menda jih je prinesel na prodaj) in ponavljal zlobno:

»Lukusne stvari niso dovoljene. Naznanili bomo, komur treba.«

Vasilij Aleksejevič je zavlil po hodniku okoli trga, šel mimo vrta, kjer so kričale neumno od sveta do noči vrane okoli gnezda, na ozelenem travniku pa se je igrala z žogo kopica dečkov, ter prišel na strmi breg reke.

Sedel je na klop in gledal povodenj in oddaljene obrise gozdov. Odtod so letale v večernem nebu ptice. Megla se je dvigala na široki planjavi nad jezeri in polpotopljenimi vasmii. Vasilij Aleksejevič je stisnil roke med kolena, stisnil usta in mislil: »Stoletna žalost, revščina, malenkostno življenje... Pivnica z damico, Utevkina, Saška... Umazani pomenki... Prilagodili so se, našli si prostor... Utevkina pleše frotot... Živijo, živijo... Čemu?... Mar more tukaj zrasti veliko prekrasno novo pokolenje.«

Tedaj se je vsedel neki človek poleg Vasilija Aleksejeviča. Snel je očala, jih pobrisal, se vseknil.

»Midva sva se poznala,« tovariš Buženinov,« je rekel prijazno.

Izpoved tov. Hotajinceva

V preiskavi je omenil tovariš Hotajincev svoje večerno srečanje z Buženinovin nad reko. (Hotajincev je bil takrat v mestu mimogrede na službenem potovanju). Njegova izpoved je bila sledeča:

Preiskovalni sodnik: »Kdaj ste se seznanili z Buženinovin?«

Hotajincev: »Leta 21. Bil sem divjijski politruk.«

Preisk. sodnik: »Ali ste opazili, da je nekako čuden, jezav, da kratkoma ni popolnoma normalen?«

Hotajincev: »Ne. Bil je na dobrem glasu. Nekaj časa je deloval v komunističnem klubu pri svojem polku. Tovariši so ga imeli radi.«

Preisk. sodnik: In takrat pri srečanju nad reko tudi niste opazili kaj posebnega?«

Hotajincev: »Zdelo se mi je, da je bil mrk in razburjen. Prepirla sva se.«

Preisk. sodnik: »Ali je bilo njegovo razpoloženje osebnega značaja ali pa je imela razburjenost bolj splošen vzrok, na primer socialno nezadovoljstvo?«

Hotajincev: »Mislim, da je bilo eno in drugo. Mučilo ga je, da ni zdrav, da ne bo mogel kmalu nadaljevati dela in študija. Razen tega so tudi splošni vzroki. Zelo sem bil začuden, ko sem od njega slišal rezko in nespravljivo oceno okoliščin, v katere je zašel. Prišel je pogovor približno takole: »Spominjam se li, tov. Hotajincev, družvenega dela, predavanj, predstav, koncertov? Kakšni fantje so bili to! Kako so bili vneti! To je bil nepozaben srečen čas.«

Pričela sva se spominjati tovarišev in vojnega življenja. Bila sva ginjena. Obrnil se je in, kakor se mi je zdelo, otrli oči z rokavom. »Padel sem s konja v blato, v kolovoz. Polk je odšel, jaz pa sedim v blatu: tako se mi vse to zdi,« je rekel zelo trpko. »Danes sem se navzli v teku enega dneva toliko zopnega, da sem sit življenja. Mali ljudje. Malenkostno življenje. Grizejo solnčnice pred hišami. Da, da, tovariš Hotajincev, kopita naših konj so za vedno obmolknila. Velika leta so odletela. Srečni so, ki gnijejo zdaj v zemlji...«

Spominjam se, da sem ga takrat zasmehoval. »Pišete nemara pesmi, tovariš Buženinov?« Sem mu rekel, »Tako ožotno vse to slikate.« On pa mi je tedaj dejal še bolj vroče:

»Vse moramo podreti, pognati v zrak... Z ognjeno metlo bomo pometli vse smeti. Takrat je šlo zoper graščake in kapitaliste, zdaj pa — proti Utevkinu... Povedati vam bom,« je rekel, »kako je jedel danes Utevkina jetra.« In je pričel oponašati nekega svojega znanca.

Videl sem, da je govoril popolnoma resno. »Vaše razpoloženje, tovariš Buženinov,« sem mu rekel, »ima pri nas že svojo označbo. To ni nič novega, tako ne smete soditi. Dokler ste v sedlu s puško v roki, dokler gorijo požari za klancem, tako dolgo je sleherna urica revolucije na živcih, občutkih, navdušenju. Dirjaj, sekaj, kriči na ves glas — romantika. Rjav konj se je vzpel in zlezal naprej. A vprežite konja dirkača v plug, to je težko, tu ni poleta, temveč vsakdanjost, delo, poliva vas pot. In vendar je to meso revolucije, njeno telo. Kadar poganjamo v zrak, je to le glavna revolucije, tukaj pa je vse njeno življenje. Od zavzete Zimske palače in do 32 kopejk za

* Politični rukovoditelj (voditelj) nadzoruje častnike in žiri komandnem med moštvo.

aršin kotenine.* Ali si predstavljate, kakoga groznega zaleta in koliko navdušenja je potreben v boju izkušeni tovariš s štirimi rdečimi zastave, da bi prodajal preste na istem trgu, kjer je jedel jetra vaš Utevkina? Končno je treba le več poguma za prodajanje prest ko za odprt spopad s sovražnikom. Nobena metla ne bo pometla malomestnosti — niti železna, niti ognjena. Saj se zagriže. Treba je nanjo vplivati s kotenino in knjigo, z motor-

* Aršin ima 71 mm. Znižanje cen industr. blaga je ena glavnih in najtežjih nalog sovjetske vlade, ker povzroči draginja veliko nezadovoljstvo na kmetih. Naskok na petrograjsko Zimsko palačo je odločil uspeh sovjetskega prevrata.

Joža Likovič:

Nož

To je bil zame najbolj gnusen prizor, kar sem jih doživel v naši ljubljeni soseski.

Prihajal sem od vrhniške strani ter polagoma zapuščal samostanske slopove Bistre. Za dolskim Drašlerjem sem se pognal v klanc pod Laze. Bila je jesenska nedelja, vedra in mrzlica. Od pozne nevihte očistoeno ozračje se je bleketalo v nešteti srebrenih spreminkih, ki so se zgoščevali pod gorami v prijetno modrino. Solnce je ležalo sredi molčечеega vseмира kakor srebrni štít, v katerem se blesti božji obraz. Pred menoj so se razprostirale njive, željne počitka in mira. Vmes so žalostno zevala prazna strnišča; po smrečju v meji so se razplele bele deževne pajčevine. Za košatimi orehi so se skrivala rdeča ostrešja, široka čela skednjev in polomljeni križi starih kozolcev. Še naprej se je sločil železniški most z orjaškimi boki; železna kača je priključeno polzela preko njegovih ramen. V Bevkah je mehko prizvanjalo nedelji v slovo; odmev se je dolgo pozibaval nad barjem, nato pa zamrl v smrekovih šumicah pod Plešivico. Na košeninah so se zaznavale bledomodre lise; tam je cvetel potlessek, poslednji čar umirajoče prirode. V stelnikih je rumenela praprota; njeni listi so se nagibavali drug za drugim kakor zlate dlani, ki skrivajo gozdne skrivnosti... Bil je čudovit, jasen jesenski popoldan, zlit v nepriljeno enoto, podoben rubinu sredi zlatega prstana. Kdo bi se ga upal dotakniti z umazanimi rokami?

Ko sem zopet stopil med vaške hiše, me je objela sladkobna tišina, polna nedeljske svečanosti in pokoja. Pri znamenju so se sešle stare ženske in si zaupno dopovedovale poslednje novice. Plašne kokoši so se gnetle po dvoriščih in iskale obilno pičo pod kozolci, kjer so se posula iz snopov žitna zrna. Pri Mavki so se grizli psi, ki so se pritepli med domače iz sosednjih vasi. Za ribnikom so se trgli tožni viski močvirnih ptič.

V gorenjem koncu vasi se je vršila ta dan veselica, prava domača veselica v dobrodelni namen. Z vinom, godbo in plesom! Pisani, papirnati trakovi so bili razvešeni okoli zasilne ograje; plesišče je bilo zastrto s pestrimi lampijončki. Sicer je zadnji čas križ z veselico dobrodelnostjo! Nekomu hočejo postaviti po smrti spominski kamen; za to je treba pridirati veselico in popiti nekaj škafov vina. Tudi kvantarsko popevko je treba dvigniti... Končno pa ne smeš preveč zabavljati in grajati take nepotrebnosti in zapravlivosti. Lahko se zameriš, da bo jo!

Tudi mene je zaneslo pod večer tja. Ne radi veselice in njene dobrodelnosti, pač pa sem upal, da najdem tamkaj dobrega znanca. Veselica je bila že v največji razigranosti. Ljudje so se pri kaplji vina razživali, pozabili črne skrbi in se vdali opojnemu razpoloženju. Dekleta so prodajala razglednice, obložene kruhek in neizogibne srečke. Nekateri so oblegali šotor z bliščnimi dobroti, ki so mikali posebno mladino. Drugi so se drenjali okoli vinotoča, si nazdravljali in trkali s čašami. Na zasilnem odru so se vrteli plesalci; to že ni bilo pravo rajanje ampak nerodno prerivanje in razbrzdano zaletovanje. Za mejo so oprezovale gruče radovednih otrok in lačne, poželjivo so se lovile za razposajenimi veseljaki onkraj ograje. Godba je neprestano udarjala poskočnice. Boben je izzivajoče pritrkoval, trombe so težko hropale, piščali so neprijetno režale. Vmes so se trgli vriski razposajenih plesalcev. Ob plesnem odru so začeli prižigati luči. Tajinstvena, rumenkasta svetloba je še povečavala omočitnost. Prah nad plesiščem se je gostil. Nerodni netopirji so se zaletavali v lampijone, da je luč migljala kakor medel svet ugnajajoče leščerbe. Kislasti vonj politega vina je prepolnil vlažno večerno ozračje, tobakov dim se ni mogel razpustiti. Kamor sem se ozrl, povsod sem našel na dobrodušnega vinskega brata ali na razgreto plesalko.

Znočilo se je. Srebrni rogeli zgodnje mesečine se je obesil vrh Viherce in oblihl smrečje z modrim leskom. Nebo se je odmaknilo v nedogledne daljave, bele zvezde so se razpuščale... Vseled sem se k znanemu omizju in opazoval veseljaško vrvenje.

V kotu za šotorom so se nagnetli okoli dveh miz fantje z dekleti, ki so jih od časa do časa vodili na plesišče. Sešli so se iz raznih vasi, prijatelji in pretepači, zabavni tovariši in čemerikavi ljubosumneži. Njihova zabava je postajala počasi pusta. Besede so postajale redke in roke, pogledi prezirljivi. Na levo okoli zategnjeni klobuki, pesti ob kozarcih, polito vino, turobno šuštenje jesenskega listja, ki se je kradoma posipalo na mize... Med njimi sta sedela tudi Lipnikov Tonče in Burnski Janez: obo sta se že dolgo trgala za eno dekle, za lepo in premetno šiviljico Zalko, ki je obema razvela srce. Ni se mogla odločiti, katerega bi izbrala. Dočim je bil Tonče bogat prekupec nekoli nekega obrata, ki so ga razorale kože, je bil Janez zastaven kaj-

nim plugom in klubom. Odgostiti moramo nova pokolenja ljudi. In pretekla bodo mučna leta, dokler se bo zasvetilo vašemu Utevkinu v glavi. A za vas, pesnike, na to rad pristanim, je naš čas tragičen...«

Trudil sem se z njim govoriti v njegovem lastnem jeziku. Molčal je, vzdihoval, a se mi je naposled zdelo, da sem ga le prepričal. Rekel mi je vsekakor pri slovesu: »Hvala. Če bom imel zadosti zdravja, poguma, moči, poskusil bom nadaljevati vojno na mirni fronti. Imate prav, to je tragedija. Ne morem se podati v vsakdanjost in se tam razkrojiti, a tudi ne morem biti osamljena osebnost, ki se dviga brez zaslombe.

žarski fant, da ga ni bilo goršega v celi soseski. Njegovi vriski so se najlepše utrinjali v tihih, mesečnih nočeh. Tonče pa je govoril sladko in obetal gradove, kakor znajo samo lokavi mešetarji. Odvračal jo je od Janeza, ki je ravnal pošteno in brez hinavščine. Pustil je tekmeča v nemar. Vendar je telo neke prav na dnu srca sovraštvo do visokega tekmeča. Posebno ni mogel pozabiti zadnjega srečanja o Veliki maši, ko je peljal Tonče šiviljico Zalko na žegnanje v sosednjo faro. Ošabno je počil z bičem, da je veselo poskočil in zapeketal iskri konjiček. Medeni okovi na opremi so se zablskali, cesta je veselo zapela... Janez se je moral osramočen umakniti pod jarek med koprive kakor neboljzen otrok.

Danes pa se je Zalka mnogo več družila z Janezom, ki je v širokem, črnem klobuku in zametnem suknjiču vzbujal med dekleti toplo občudovanje. Skraj prezirljivo je zavrnila Tončeta, ko jo je prosil za ples:

»Danes ne plesem. Nisem razpoložena.«

Tonče je stisnil ustnice in močno potegnil cigaro. Zgubil se je med pivci pri vinskem šotoru. Čez nekaj časa se je vrnil z dvema šefanoma vina ter glasno postavil obe steklenki na posebno mizo, pri kateri so sedeli fantje iz drugih vasi. Kozarci so začeli krožiti, vino je pljusalo; v luči lampijonov se je svetlikalo kakor črna pijača, ki razvema telo. Radi preobilo zavžigata vina je začela giniti jasna zavest, um je odrevenel, besede so postajale zmedene, oči kalne, vročica je pritiskala na senci.

»Fantje! Še ga bomo pili,« je vstal Tonče in kljubovalno klical proti vinskemu šotoru.

»Tudi mi ga bomo!« se je osmelil nekdo izmed Janezove družbe, ki se je doslej mirno zabavala.

»Kislo mleko! Za vino nimate denarja,« ga je izzivalno zavrnil Tonče.

»Tiho, lisjak! Sicer ti posmodimo dlako.«

»Kdo?« je razburjeno kričnil mešetar.

»Mi!« je enoglasno zagrmelo domače omizje.

Tedaj je skočil na stolico rumenolas širokoplečnej in udaril po lampijonu, da se je globoko zagugal. Svetloba je zaplesala v širokih kolobarjih; ljudje so postajali pozorni na fantovski vrišč. Družba pri nasprotni mizi se je bučno smejala, kozarci so grozeče žvenkljali. Mešetar Tonče se je rogal najbližjemu in prečerno vihtel klobuk.

»Coklarji, demov!«

»Molči,« je planil pred izzivaja užaljen domačin in dvignil roko.

»Ti mi ne boš ukazoval, kaj smem govoriti. Coklarji ste...« se je malomarno obregnil mešetar in si počasi zapenjal suknjič. »Kar položijo reko name, pa boš še nocoj mrzel kakor krto smreček!«

»Prekliči... Ven z njim... Grozi z nožem,« so skočili domačini pred mize. Nekateri so vrgli vase ostanek vina in začeli lomiti stolice.

»Nič nam ne morete! Pošteno smo plačali,« je previdno miril trezen hribovec.

Prepir je postajal vedno hujši. Srditejši so se začeli grabiti za ramena in pehati na prsto. Dekleta so se razbežala z jokajočim vikom kakor prepodena perjad v prosu. Od nekega je prišla drobna učiteljica, za njo se je ril suhljav finančar. Plesišče se je praznilo, le trojica zaljubljenec je še vztrajala. Neki boljši ljudje so se začeli zgrajati nad fantovskim pretepom, naglo so se poslovili in odšli. Godeci so odložili orodje, gostilničar je hitel pobirati ostanke, kozarce in prte. Za šotorom so hrstle stolice...

Z družbo sem se odmaknil k izhodu.

»Kdor ne bo miren, da bomo uhladili v potoku,« se je lahno šalil Janez in brez obotavljanja stopil med nasprotnike.

»Nocoj te bom krvavo izplačal,« je siknil vanj mešetar Tonče, ki je komaj čakal ugodne prilike, da se obregne ob tekmeča, ki mu je nocoj prevzel lepega dekleta. Mešetar je divje zrl v začudenega fanta. Spodnja čeljust se mu je povesila, slinast izmeček se mu je pocedil iz ust. Lica so posinela, izza priprtih zenic se je iskrla zelena jeza.

»Ku! Pobijem te...«

Janez se je takoj zavedel resnosti trenutka. Skušal se je izmotali iz nevarne zagate. Toda zaman! Sovražna gruča ga je nenadoma obkolila in zadržala v nerazdružljivi svile.

»Po žandarje!«

»Vrzite ga na tla.«

»Pustite me!«

Čuti je bilo težko dihanje in lomastenje. Borba je bila kratka. Fantje so se silovito spoprijeli.

»Z nožem pa ne,« je nekdo bolešno zaječal in se pognal kvišku.

V poltemi so se zablskali noži. Starejši možje so planili med razborkite pretepače. Pri vходу sta se pojavila dva žandaria in urno nataknila bajoneta.

»Joj,« je bridko zaječal znan glas; gruča se je bliskoma razklenila. Fantje so se razbežali. Strahopetnejši so poskakali preko zaslonih stolic in čez mejo.

»Tonče... Kaj si mi naredil,« je vzdihnil Janez in omahnil na klop. Sumkoma se je dvignil, široko zakrilil z rokami in se brez moči zgrudil. Srčneje ženske so se začele nabirati okoli ranjenega fanta.

Med zmešnjavo smo zapustili veselico, ki je tako žalostno končala. Glasno obdobjanje, jok, prekanje, rezki pozivi mrkih žandar-mov...

»Pijača, deklini in nož...« je sredi ceste zmajoval očane in odkvedral proti domu, previdno tipajoč z grčavo. »Včasih smo se odpravili fantje ob nedeljskih popoldnevih na polje ali v goro ter uživali sredi narave božji mir in srečo. Tudi zapeli smo ter se poveselili. Klali se pa nismo, nemojlo smo spoštovali.«

Zmagovalni čudeži

Med številnimi zgodovinskimi članki, ki jih prinašajo pariški listi ob priliki kolonialne razstave, je zanimiva razprava o vlogi svetovno znanega čarovnika Roberta Hudinija pri osvojitvi Alžirja. To je bilo leta 1856. Francosko vojaštvo se je ni povrnilo s Krima, kjer se je končala vojna z Rusijo. Afriški rodovi so hoteli izrabiti priliko za oboroženo vstajo. Številni preroki, čarovniki in sveti puščavniki (>marabu<) so se potikali po kabilskih naselbinah, predvajali različne čudeže in domačine pozivali na boj z neverniki. Posamezni neodvisni rodovi so že planili s hribov v nižavo, razvili prerokovo zeleno zastavo in Francozom napovedali sveto vojno. Francoski generalni guverner Rendone je hotel na vsak način preprečiti prelivanje krvi, a ni vedel, kako bi mogel z maloštevilnimi vojaškimi oddelki Kabilom predočiti francosko moč in preprečiti upor. V tej stiski se je spomnil Hudinija, ki je bil na višku uspeha. »Če tako vplivajo na Kabile umetnosti domačih čarovnikov,« je mislil, »zakaj ne bi jih presenetil tudi veliki francoski marabu?« Takoj je poklical Hudinija, mu razodel nevarni položaj in v Alžir sklical nezanesljive domače poglavarje.

Predstava, ki se je vršila na notranjem dvorišču vladne palače, je nepopisno pretresla praznovorne gledalce. Hudinij je pričaral v teku dveh minut iz cilindra krasen grm belih vrtnic in točil iz prozorne steklenice zdaj vročo kavo, zdaj zopet mleko ali ledeno vodo. Naposled je svečano izjavil, da more našimotnejšemu vitezu vzeti vso njegovo moč. Pokličal je na oder onega, ki je imel zadosti poguma. Glavarji so se nekoliko časa posvečevali in potem poslali na oder orjaškega mladeniča. Hudinij mu je rekel, naj dvigne malo škrinjico, ki je stala na mizi. Junak jo je kakor peresce z eno roko dvignil visoko nad glavo. »Dobro,« je rekel Hudinij, »a bra ka dab ra o la la. Čarobne besede so izrečene. Vzel sem ti tvojo moč. Dvigni drugič škrinjico!« Junak se je zaničevalno nasmehnil in zagrabil ročaj. A škrinjica se ni premaknila. Kabil je napel vse mišice, njegov obraz je postal rdeč

Veliki izumitelj

Če ne bi nikoli zmešal pravičnega menih Schwarz v svoji stopi oglja, solitra in žvepla ter na ta način ustvaril smodnik, ne bi človeštvo najbrž preveč žalovalo. A težko si mislimo, kako bi se spremenilo in v koliko nazadovale naše življenje, če bi nepričakovano izgubili Edisonove izume. Prav za prav bi moralo človeštvo počastiti njegovo smrt s tem, da bi v določenem trenutku po vsej zemeljski obli na mah vsaj za minuto ugasilo vse žarnice. Pariz in London, Buenos Aires in Tokio bi se zavili v mrak. Ta tema bi takoj predložila pomen Edisonovega dela. Kaj je moral občutiti izumitelj, ko je srečal v svojem 84. letu z električno svetlobo poplavljenega mesta, ko je videl svojo nekoč zasmehovano žarnico v sleherni hiši? Lahko bi primerjali pomen Edisonovih žarnic in fonografa (prednika poznejšega gramofona z vsemi sorodnimi panogami) edino s tiskom. A ubogemu Gutenbergu ni bilo sojeno videti sedanje rotacijske stroje in dnevnike.

Edisonova otroška leta so obrodila nešte-

žandarma sta privedla nekaj mladeničev, ki so osramočeno zrlili v tla. Ko sta jih gnala preko zdramljene vasi, so se okna zvrstoma odpirala; matere so žalostno zrlje za njimi. Ranjenega nesrečnega so spravili k sosedu, nekdo je zapregel voz in zdirjal po zdravniku. Molče sem opazoval to tekanje in razburjenje. Spričo tihotne narave se mi je zazdelo vse to početje nizkotno in nekoristno. Kakor v zasmeh je včasih porogljivo zavreščal mrtvaški ptič sredi strahotne goščave; hladni veter je pritegnil iz lazov. Daleč za barjem je krvavela večerna stran, tam so se počele bridke Kristusove martre.

Zal mi je bilo, da sem presedel večer na veselici. Kakšno nasprotje med krasoto jesenske narave in njenim veličastnim mirom ter med malovredno zabavo ljudi, ki skrunijo s svojim malovrednim pencaženjem božje stvarstvo. Njim so nebesa predaleč!

od napora. Naredil je zadnji obupni poskus. Nenadoma je zadržel kakor šiba in onemogel pokleknil na tla... Nihče izmed glavarjev ni slutil, da je pritisnil Hudinij z nogo skrit gumb na tleh. Na ta način je sprožil električno strujo v kovinsko mizico, kjer je stala kovinska škrinjica. Potem je zopet dvignil nogo in prekinil zvezo. »Vstani!« je rekel. »Povrnil sem ti tvojo moč...« Orjaški mladenič je vstal in plaho odkorakal na svoj prostor.

Ta prva prireditev je naredila porazen vtis. Generalni guverner je Hudinija poslal v hribe, kjer so bivali vsaški rodovi. »Veliki francoski marabu« se je povsod kosal z domačimi umetniki in jih premagal, a naposled je prišel v stisko, ki bi ga bila mogla stati življenje. Glavar Aga Bu Alem mu je rekel: »Če si ti res marabu, moraš biti zavarovan pred krogami. Postavi se, da ti bom prestrelil prsi. Če boš ostal živ, bom vedel, da res ne smemo kljubovati Francozom.« Prijazna ponudba je hudo presenetila Hudinija, a vendar ni hotel kazati strahu. »Ti si najrazumnejši med vsemi glavarji,« je rekel Alemu, »a nisem vzel s seboj potrebnega talismana, ker nisem bil pripravljen na tvojo modrost. Pusti mi šest ur časa, da se bom pripravil in potem ti bom nastavil prsa.« Hudinij se je zaklenil in pričel v naglici potrebne priprave. Ko je napočila usodna ura, je glavarja prosil, da bi mu dovolil določiti kroglo, ker jo je moral začarati. Zbral je okroglo svinčenko in jo lastnoročno vtaknil v pištolo. Arabec je odtehtal potreben smodnik, stopil tri korake stran in ustrelil. Hudinij je ujel kroglo z zobmi in se smejal. Bu Alem je bil premagan. Seveda ni opazil, kako mu je podtaknil čarovnik namesto svinčene lojve, s sajami pobarvano kroglo, ki jo je vžil iz navadne sveče. Šest mesecev pozneje je zavlada v Alžirju popoln mir. Vstahi niso več verjeli potujočim muslimanskim oznamcem vojne v prepričanju, da je francoski marabu neprimerno mogočnejši. Hudinij je prejel od francoske vlade zahvalo za veliko uslugo: preprečil je novo kolonialno vojno in rešil veliko življenj.

zdaj. Bučno življenje ovira smoteno premišljevanje.

Edisonova delavnost zasluži največje občudovanje. Vedno se je jezil, če so mislili ljudje, da mu letijo izumi kakor ocvrti piščanci sami v usta. »Ta ni genialen,« je pravil, »kdor pozna samo trenutno sijajno domisleke. Potrebno je vztrajnost, da jim po večletnem napornem delu poda praktično uporabno obliko.« Če je bil zatopljen v novi izum, ni zapustil delavnice noč in dan ter pozabil na kosilo in spanje. Tudi na višku slave je ostal prav tako priden kakor v vlogi raznašalec v mladosti. Pred 20 leti so mu priporočali prijatelji s Fordom na čelu več mesecev počitnice, ker so se bali za njegovo zdravje. Odgovoril je: »Ne, zdaj še ni čas za počitek. Počakajte, saj sem že izdelal načrt za bodočnost. Ko bom 70 let star, si bom privoščil samo osemurni delovnik. S 75 leti se bom pričel po modri oblačiti in nositi ovratnike. Z 80 leti se bom naučil kvartati in bom dvoril lepim damam. S 85 leti bom naročil smoking in obiskoval vsa svečana kosila ter proslave. Ko pa bom 90 let star, bom sploh šel v pokoj in potem živel 30 blaženih let.« Usoda mu je naklonila 85 let in je delal do zadnjega. Njegov asistent ga je nekoč vprašal, kako utegne tako malo spati kljub stalnemu napornemu delu. Starec mu je odgovoril: »Zdravniki, ki priporočajo osemurno spanje, so lenuhi. Ne poznam nobenega slučajja, da bi komu koristila po nepotrebnem prespana ura. Nekoč ponoči me je zbudil neki ropot. Hudo sem bil utrujen in že hotel takoj zopet zaspati. A spomnil sem se, da sem imel pred kratkim javen govor. Držal sem

cilinder v dvignjeni roki in zapazil, da se stresa od mojega glasu njegovo dno. Takoj sem se potrudil premagati zaspanost in pričel ugibati naprej. Naposled sem izumil membrano. Če bi me spanec premagal, ne bi bilo fonografa.«

Vendar je narekovala Edisonu njegov prvi izum službena nemarnost! Ko se je ponesrečil v vlogi založnika in kemika, je postal telegrafist. Moral je ponoči takoj oddajati naprej službene brzozjavke. Ravnateljstvo je vedelo, da mladi uslužbenec radi dremlejo, radi česar zaostajajo nujne vesti. Zato jim je naročilo, da bi vsako uro brzozjavili osrednji postaji številko »šest«. To bi pomenilo, da bdijo. Edison ni spal, toda rad je čital elektrotehniške knjige. Nekoliko mesecev pozneje je opazil nadzornik, da oddaja Edison čudovito vestno domenjane šestice, a kljub temu so tožili uradi, da vedno prekasno dobajajo njemu zapupane brzozjavke. Preiskava je ugotovila, da je izumil Edison aparat, ki je avtomatično vsako uro oddajal šestice. Sam je med tem čital priljubljene knjige, ne da bi zmenil za nakopičene brzozjavke. — Življenjske nepravilke so mu narekovali tudi drug nepoznan izum. Nekoč je stanoval v zanikarni sobi z neštevilnimi stenjami. Zaman je kuhar krop in sipal strup. Plini, ki jih rabijo sedanji razkuževalci, takrat še niso bili znani. Edison je pritril na zid nad posteljo dvojni trak iz pločevine in ponoči sprožil elektriko. Stenarna stenica, ki mu je hotela piti kri, je postala žrtev morilne električne struje, ko je stopila na pločevino. Od tedaj je Edison mirno spal.

Frtaučku Gustl ma beseda

»Ti Cene, zdej sva s pa tala imenitna ura ud ush platj pušten ugle-dala. Kej družga pusebnga na tela gmajn tku ni za videt. Na kera plat ja čva pa zdej mahnt?« sm pudrezu Ceneta, čk, zedla me pa že spet žiher peles na kašna južna, sej sva se za dons že zadost na-štrapecirala.

»Še tistala ta le-pa palača tamla na vogle, ke je usa u falarjev, b s rad mal bi natančn ugledu, ke sva že glih tlela. Prauja, de maja enga hedu lepga svetga Flurjana u vež, de na vogn ahta, ke na tiste bliscblajtarje, al kokr prauja ta mlad: strelovode, ke jh nakter na vrh strehe pustaulja, pameti lde nē dost na držeja. Pa maja tud prou. Kene, tieta špica na streh strela še clu nase uleče, lde čja se pa vnder strele ubrant. Če pa enkat že treš, pa tku ni no-benga pr rukah, de b hitr vogn pugasu, ke se prostovoln gasiuci, pa puklien gasiuci zadne čase špeteraja med saba, kdu ma prou za prou pravica u tiban vogn gasit.«

»Noja, če že ni drgač, pa s še tu pugleja. Sej je nazadne že use glih, če pu ure preh južnava al pa punzeje.« sm spet štenknu Ceneta, ke men je res že pušten pu trebuh kružil. Kua pa tud mislte, takla ugledvajne šluveka pušten seera.

»A viš kok je res lep svet Flurjan. Kar uči jemle, tku se svet. Pa velej je tud ket Goljat. A ni fajna?« je uskliknu Cene, ke sva stupila not u veža. »Viš, midva sva ket dva frkulina preke nem. Sam tu je škoda, de sa ga pustaul kar tlela u veža, ke ga mal kdu vid. Ta b pasu vn pred hiša gor nad vežne urata, kakr stuji tist šlosarmajstr, al

kua je tam u Gaju ulc zadl za nebutičkam, al pa gor na streh, kokr stuji tisteh dvanaest apostelnu na Delusk zborec. A b na blu bi fajna?«

»Men se tud zdi, de b blu bi fajna. Vidu b se ne sam iz cele te gmajne, že z Grinfuca dol b se vidu, pa iz Janč tud. Ampak na svetu b se pa ne douh, ke use te lepe farbe b hmal obšisale, če b stau na deže pa na sonc.«

»Tiet maš pa tud prou. Kar pestima tku ket je. Gospudi, ke maja take rei čez, že veja, kua delaja in kua je prou. U usaka reč tud na ameva soja nusa utekvat. Stupiva raj kela čez, de s spet mal duša prveževa. Mene se sam še na en nitk drži.«

»Zdej maš pa ti enket prou. Tud moja duša je že u navarnast. Zelodec mam pa že tku zgrbančen, ket suha hruska.« sm jest Cenete prtrdu. »Veš, kašna suha drauska klubasa b se nama zedla fajna prlegla. Saj kej družga zdej tku nimaja nker fertik.«

»Kašna klubasa prauš, de b se nema prlegla? Drauska?« se je Cene začudu. »Pu pravici rečen: drauske klubase pa še u sojm žeucljn nism jedu. A sa dobre?«

»Menda ja. Glih take so, kokr krajnske. Sej veš, klubasa je klubasa, sam prekrstil sa ja drgač, kokr sa Krajnska šparkasa.«

»Aja, pol je pa kej družga, če je res tku. Kar hitr stopva. Jest sm že ferbčen, če sa res pretršene klubase glih tku dobre kakr sa ble krajnske. Veš, na krišen vin jest dost na držim.«

»Pena, čenča. Kdu pa tud vina guveri? Vina ja du zdej še nisa krstil. Mama ja še zmeri pristnga dulejca s Trške gore in iz Gaduve peči. Pristnga šlajerca iz Lutomera. Pa dalmatinca mama šo tud, čeprou b dalmatinca žihr mal prekrstil. Ampak vin al pa klubasa. Tu je ja use kaj družga. Drauska klubasa je še glih taka, kokr krajnska. Šparkasa, pa prauja, je zdej, ke je prekršena, še bulš kokr je bla preh. Astn, kua se uš renerču.« F. G.

VATA za odeje in v tablah vedno v zalogi
Tovarna vate Arbelter, Maribor.

CUDO DANASNJEGA CASA!

„HOBBY“

ameriški univerzalni preparat za pranje, čiščenje, za higijeno in čistočo v hiši in povsod. Tisoče zahvalnic in odlikovanj. Vsaka škatala ima obširno navodilo za uporabo. — Zahtevajte povsod. — Generalno zastopstvo: »HOBBY« A. R., Beograd, Cara Uroša 19. - Telefon 23-0-13.

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, leuaso, alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Redni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša četrtina od odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palata, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vključbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Halo! Halo! Halo! Halo! Halo!

Ogromno znižane cene! Ogromno znižane cene!

Bervajo se razparani plašči po Din 50—
celi plašči po Din 60—
gladke plaščne obleke po Din 33— itd.

Opozarja se, da v barvo oddano blago tudi iz vrstno likamo

— Za pristnost barr in prvovrstno delo se jamči —

Prva celjska parna barvarija in kemična čistilnica

Ivan Taček

Gospodsk ulica 21 CELJE Gospodsk ulica 21

M. Osterman, Kranj

mesarija in prekajevalnica.

Vedno sveže meso in vsakovrstni mesni izdelki.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zad uga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez v-akega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadruzi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, k presega večkratno vrednost vseh vlog. Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinariev.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vseho vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valuti borzne narobe, predajni in kreditni vseho vrste, eskompt in inkaso menic ter nakupilo v tu- in inozemstvo, sata-donaciti itd. itd.

Brzozjavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040, 2457, 2548; Interurban 2706, 2806

J. V.: Stremi zvonovi

Mamica, slišiš, s tremi zvoni. Tako žalostno s tremi zvoni. kot takrat, ko smo našega očka pri cerkvi v zemljo zakopali. Mamica, ah, takrat smo jokali. Slišiš, spet s tremi otožno zvoni. Povej mi, kdo spet je umrl?

Sinko, pri cerkvi je mnogo grobov, poleg očka jih mnogo spi — zato tako joka pesem zvonov.

J. V.:

Janko žalostni in veseli praznik

Janko je bil bolan, hudo bolan. Čisto sam je ležal v majhni sobici, ki je bila vsa mračna in okajena, skoz majhno okence je prihajal majhen žarek svetlobe, vendar je Janko poznal samo noč in mrak, dneva pri njem ni bilo nikoli.

Nekoč je bil tudi bolan. A takrat je prišla mati in ga vzela v naročje in mu prinesla zdravilo. Zdaj ni matere, umrla mu je. Imel je sicer drugo mater, a ta je komaj vsak dan trikrat vstopila v sobo in mu prinašala nekaj jedi podobnega. Nikdar mu ni privoščila prijazne besede. Nikdar ga ni vprašala, če mu je kaj bolje ali kaj ga boli. Oče se je vračal pozno zvečer in zjutraj zopet zgodaj odhajal.

Janku je bilo vedno hujše, v grlu ga je začelo čudno dušiti, a ni več čutil bolečin, ni več vedel, kje je, kdo je pri njem. Zazdalo se mu je, da hodi po tujih, daljnih krajih, med samimi neznanimi ljudmi. Sam stopa po mokri cesti, bos, razoglav, lačen in zebe ga.

Srečava množice ljudi, vsi so črno oblečeni, vsi hite, hite. V rokah nosijo velike vence svežih rož, zavojce sveč. Na pokopališču hite, da obiščejo svoje drage, da jim kot zadnji opomin prižgo sveče na grobovih in jih obsujejo s cvetjem.

Janko se spomni svoje matere, ki tudi spi, za vedno spi. Iz vsakega očesa mu privre težka solza, zdrsi čez lice in pade na mokra tla...

Da, ko bi tudi on... Zdaj je že hodil po domačem mestu in srečaval vedno večje grude ljudi, ki so hiteli, hiteli.

Vstavljal se je pred veliko izložbo, kjer je lepo dišalo po svežem cvetju, med vrati so se drenjali ljudje, vsak je nesel lep venec.

Da, ko bi tudi on... tudi on nesel tak venec na materin grob. Tako vesela bi bila mati v nebesih. Da, ko bi tudi on mogel...

Dolgo je stal pred izložbo in nemo zrl v šipe. Mračilo se je že in mraz ga je neumljeno stresal. Zastoj so bile njegove lepe sanje o vencu.

Šel je domov. Mačeha je že od daleč vpila nad njim, češ, kje si se tako dolgo potepal?

Nič ne dobiš večerje! Takoj se mi spravi spat!

Janko je zajokal in odšel. A dolgo ni

mogel zatisniti trudnih, objokanih oči. Mislil je na mater. Rad bi molil zanjo; a tudi moliti ni mogel. Spet je zajokal, ker ni mogel na pokopališče, ker ni mogel nesti vsaj en cvet na materin grob. Ali vsaj svečico bi bil rad prižgal, saj je bila mati tako dobra, tako rad jo je imel. Pa je spet zaslišal neumljeno mačeho, ki je vihtela palico nad njim in spet je zajokal.

Takrat se mu pa zazdi, da se ga je dotaknila roka. Prestraši se, morda je spet prišla grda mačeha. Odprl je oči in... oh, mati, prava, živa mati je stala pred njim, tako lepa, smešljivejša se. In za njo cela procesija angelcev. In mati ima na glavi venec, lep, zlat

Oroslava:

Noč Vseh svetih

Stari grobar Ambrož je še parkrat potegnil iz pipe, potem pa jo je počasi odložil, se odkasljaj in začel pripovedovati:

»Zgodilo se je to takrat, ko sem prvo leto služil pri rajnem grobarju Martinu, sveti mu večna luč, hud možak je bil, a dobra duša. Nisem bil še štirinajst let star, ko so me oca dali h grobarju. Meni ni bilo nič kaj po volji iti služiti h grobarju, kajti moram v svojo sramoto priznati, da sem bil v mladih letih precej strahopeten. Moj oca pa so bili trd možak, nobena prošnja ni pri njih zalegla, moral sem h grobarju. Pa tudi grobar ni bil nič boljši. Če sem se količkaj upiral, je takoj zavihtel nad menoj žilavko, ki jo je zaradi hrome noge vedno vlačil s seboj in jaz sem ga raje ubogal, kot pa da bi bil tepen. Pred vsemi svetimi sva imela z grobarjem veliko dela. Morala sva popravljati in snajžiti grobove. Pri tem delu se je stari grobar prehladil in na praznik ga je napadel tako hud revmatizem, da je moral ostati v postelji. Tisti dan je bilo na pokopališču vse polno ljudi, ki so prinašali rože in prižigali na grobovih lučke. Ko pa je nastala noč, so grobovi osameli. Ljudje so odšli, le lučke so ostale, gorele in mežikale, kot svetle zvezdice na črnem nebu. Tedaj pa je rekel grobar in pri tem groče zaropotal z žilavko, ki jo je imel na stolu poleg postelje:

»Ti, Ambrož, pojdi no, in pogasi sveče na grobovih!«

Meni je zastala sapa. Ponoči, na pokopališču, huuu! Obotavljal sem se. Grobar pa je vedno glasneje, vedno bolj grozeče udarjal z žilavko ob tla. Vedel sem, da če ga ne bom ubogal, me bo kljub revmatizmu pošteno namahal. In sem šel.

Sree mi je trepetalo, noge so se mi tresle, ko sem stopal med grobovi. Krenil sem na desno, kjer so bili pokopani otroci. Teh me je bilo še najmanj strah. Neprestano oprezujoč okoli sebe, sem se približal prvemu grobu in hotel upihniti svečo. Tedaj pa mi je zastala roka. Noga mi je kar sama stopila nazaj. Ves mrtev od strahu sem se sesedel ob bližnji cipresi. Hotel sem zapreti oči, pa jih nisem mogel. Moral sem gledati, gledati...

Iz lučke, ki sem jo hotel upihniti, se je dvigal dim, ki je postal vedno večji in vedno bolj bel. Nazadnje se je izpremenil v deklico, ljubko in mило, oblečeno v dolgo belo haljo. Po vsem pokopališču so se začeli veseli otroški glasovi. Prestrašeno sem opazil, da iz vseh grobov, iz belih plamenov stopajo dočki in deklice, večji in manjši, vsi oblečeni v bele halje. Vse rože, s katerimi so bili okrašeni njihovi grobovi, so začele bleščati belo. Otroci so se smejejo sklanjali nad nje in nabirali velike svetle bisere, s katerimi so bile posute. Iz biseroev so si spleтали krone in vence in si jih polagali na glave. Deklica, ki mi je bila najbližja, se je začudila vsa srečna:

»Joj, koliko biseroev je na mojih rožah in kako lepi, veliki so! Nista me še pozabila očka in mamica; mnogo solz sta prelila danes na mojem grobu.« — Spletla si je iz biseroev visoko krono in si z njo okrasila glavo.

Ko so imeli vsi iz biseroev krone in vence, so se prišli za roke in veselo zarajali. Samo droben deček je obsedel na svojem grobu in jokal. Njegov grobek je bil ves s plevelom porastel, na njem ni bilo rož in mali deček

venec, lepšega, kot ga je bil želel Janko za njen grob. Tako lepega ni videl v vsem bogatem mestu. In angelci nesejo drugi venec, prav tako lep, ki je bil namenjen njemu.

»Moj Janko, prišla sem pote in ti prinesla venec,« je spregovorila mati in se nasmejala.

Angeli so zapeli nebeskosladko himno. Prav tisti čas je tam v revni, mali sobici umiral mali Janko.

Zadnjikrat je še zatrepetal z očmi in zgenil z ustnicami:

»Mati...«

In angeli so mu pripeli srebrne peroti in pohiteli z njim v raj.

M. K.:

Črna žalost

Tinka, tonka, tinka... Bridko joče Minka: očka so ji vzeli, v črno jamo deli.

Sama je ostala zdaj, siročica, sama kot na vrtu strta rožica.

Mamo črna žalost v grob je položila, očka v črnem rovi skala je ubila...

Tinka, tonka, tinka... Mehko zvon pozvanja. V grenkih solzah Minka se nad grobom sklanja.

Mesečna noč na poljani

Lepa je mesečna noč na poljani! Izkopneno srce bi v sladkosti neznani... Izpod vsakega grmička se ti bajka smeji in pravljica iz »Tisoč in ene noči«.

Lepa je mesečna noč na poljani! Prijatelji moji, če niste zaspani, odprite oči, odprite ušesa — pa vas povedem v njena čudesa —

Zvezde pod jasnim se nebam sprehajajo, beli oblaki okoli njih rajajo. Vsenaokrog po samotnem lazju pa s črnimi krinkami na obrazu čudne, prečudne nočne pošasti begajo, svoje kosmate roke po nas stezajo: sence, sence pod orjaškimi hrasti.

Daleč nekje za spečo vasjo pa cvili in hrope trudno, zamolklo kot v mlinu stope divji povodni mož — tolmun.

Kje pa so skratci? boste vprašali. Skratci, hoj, se so skrili pred nami v svoji globoki podzemski jami. Tam so sedli na ogromno kad — zblali so se za svoj zaklad.

Joj, pa da nismo vzeli s seboj vsak po en lonček, prijateljski, joj! Raztopljeno zlato mesečine zajeli bi vanje — in dovolj bi do smrti imeli...

Križaljka „Angel varuh“

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. igralna karta; 4. nikalnica; 5. predlog; 7. nikalnica; 8. veznik; 9. osebni zaimek; 10. dva soglasnika (kratka za lastnoročno); 12. H-valca, ki živi na umazanih glavah; 13. oblika glagola biti; 15. samoglasnik; 16. vzklik; 17. črka; 19. oziralni zaimek; 21. nikalnica; 22. žensko krstno ime.

Navpično: 1. božji služabnik; 2. oblika glagola biti; 3. domača žival; 6. škodljiva žival; 9. osebni zaimek; 11. kar ima krava zažaj; 12. s čimer merimo čas; 14. iglasto drevo; 18. osebni zaimek; 20. število; 21. predlog.

Rešitve pošljite najkasneje do četrtega, 8. oktobra t. l. na naslov: Križalkov strček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani. Ena od pravih rešitev bo izžrebana za lepo nagrado.

Haló, otroci!

Ali ste že vsi naročeni na

»VRTEČ« IN »ANGELČEK«?

Če še niste, se naročite takoj!

Sta to najlepša slov. mladinska lista.

Peresnik in sablja

Konec.

3.

In so se nekega dne zopet odprla vrata sobe, kjer je sameval peresnik s svojim gosposarjem. Čez prag je stopil hrabri vojščak Sabljevič z bridko sabljo za pasom.

Peresnikov gosposar, pisatelj Navi Raknac, se je zgenil iz svoje zamišljenosti. Odložil je peresnik in uprl oči v vstopivšega gosta. In se mu je nekaj kakor krič bolečnega začudenja iztrgalo iz grla:

»Ali sanjam, ali je resnica? Si ti, ali je tvoj duh?«

»Jaz,« je tiho dejal gost in žalostno povsobil glavo. »Toda komaj dobro polovico me je še...« In je s kalnim pogledom pomeril bergljo, na katero se je naslanjal...

Jezus, kaj so naredili iz tebe, se je zgrozil Novi Raknac in se zastrmel zdaj v levo hlačnico hrabrega vojščaka Sabljeviča, zdaj v njegov desni rokav. Oba — hlačnica in rokav — sta prazna mahedrala po zraku...

Hrabri vojščak Sabljevič se je bridko-resno nasmehnil: Vidim, kaj te bode v oči. Le nič se preveč ne čudi. Kar sem iskal, sem našel: granata mi je utrgala roko in nogo. Prekletstvo vojne je zahtevalo tudi od mene

žrtev. A bolj kot so me bolele rane, me bolj zavest, da ni imela domovina nobene koristi od te žrtve... In nisem jaz edini; na tisoče in tisoče jih je, ki so brez koristi pustili v vojni vihr najdragocenejše: svoje zdravje. Pokvečeni in pohabljeni bodo zdaj romali skozi življenje — v nadležno in spotiko vsem.

»Kakor vidim, prijatelj, se nisi izpremenil samo na zunaj, spremenil si se tudi na znotraj. Ali se več ne spominjaš, kdo je bil, ki se je nekoč najbolj navduševal za morilno klanje?«

»Priznam svojo zmotu. Bil sem takrat največji bedak na svetu... Prijatelj, zdaj vem: vojna je najhujše gorje, največja strahota za človeštvo. Vsem onim, ki se navdušujejo zanjo bi privoščil, da se jim zgodi, kakor se je zgodilo meni — potem se bodo spametovali vsi. Nekoč sem kričal: Pest in sablja, bombe in granate, puške in topovi — to so reči, ki prinašajo narodu slavo in ugled. Danes, bi zakričal, da bi odjeknilo na kraj sveta: Proč z vso to ropotijo, ki nam je v sramoto in pogubo!«

Ves skrušen in potrj je odložil sabljo in jo — prav tako kakor nekoč — prislomil k mizi.

Tedaj se je tudi peresnik predramil iz svoje zamišljenosti in pozorno premočil gosposdično sabljo od vrha do tal.

»Oho,« je presenečen zaklical, »oho, mi-dva sva se pa že nekoč videla, če se ne motim.«

»Sva se,« je tiho odgovorila gosposdična sablja in ji je bilo silno nerodno. Nič več se ni ponosno lesketala kakor nekoč; vsa skrušena je bila, vsa poblehna in s temnimi madeži pokrita...

»No,« je nadaljeval peresnik, »no, ali ste mnogo časti in slave priborili domovini? Dajte, dajte, povejte — sem močno radoveden!« Gosposdična sablja je v zadregi zakašljala in — molčala.

»Kako pa kaj s krvjo? Ali se je jo dosti prelili?« je neizprosno silil vanjo peresnik. Gosposdična sablja je v sramu povsila glavo in — molčala.

Kako vas bodo pa zdaj nagradili za zasluge, storjene domovini? Ali vam bodo postavili spomenik?«

Gosposdična sablja je predobro vedela: med staro šaro jo je njen gosposdar vrغل — takšen bo konec njene častihlepčnosti in ošabnosti... Se niže je povsila glavo in — molčala. In molči še danes in bo molčala na vekomaj. Besede ljubezni pa, ki so se zile peresnikovemu gosposdarju v onih strahotnih dneh nevarnosti iz srca, besede, ki jih je peresnik napisal na papir, pa bodo do konca dni govorile milijonom. — Tako je neznatni peresnik doživel dan svojega povečanja in uro zmagoslavja nad domišljavostjo gosposdične sablje.

Domache ognjišče

Pravni nasveti

Neplačani dolg. R. M. Z. Pred dvema leti ste kupili pri nekem trgovcu nekaj blaga; zmanjkalo vam je nekaj denarja in ste ostali dolžni 58 Din. Trdno pa ste prepričani, da ste ta dolg plačali v naslednjih dneh. Sedaj Vas trgovec opominja na plačilo tega ostanka, češ, da v knjigah ta dolg še ni ertan. S trgovcem ste se sedaj zaradi tega prerekli, vendar je vsak ostal pri svoji trditvi in vam grozi trgovec s tožbo. — V morebitni pravdi bo važno to, ali in kako ima trgovec svoje knjige v redu vodene. Če bo končno prišlo do zaslišanja strank, ko sodnik pač tisti stranki moral verjeti, ki bo s svojo izpovedbo napravila boljši vtis. Prokurovati izid tožbe je nemogoče.

Porodnina. E. G. K. Pojasnilo o tem smo že dali na tem mestu. Če ob času poroda sploh niste bili zavarovani pri OUZD, nimate nobene pravice do porodnine, čeprav ste v prejšnjih letih bili zavarovane OUZD.

Stanovanjska odpoved. I. G. B. Dobili ste stanovanjsko odpoved na 3 tedne, češ, da potrebuje gospodar stanovanje za svoje hčerko, ki se ima poročiti. Glede odpovednega roka niste imeli z gospodarjem nobenega dogovora. Ker se ne morete tako hitro izseliti, prosite za primeren nasvet. — Če ni bilo med Vami in gospodarjem nič dogovorjenega glede odpovedi, veljajo za Vas odpovedni roki, ki so v Vašem kraju običajni. Za ta rok poizvedite pri občini. Za ustno odpoved sporočite gospodarju, da je ne vzamete na znanje. Vseled tega vam bo moral sodniško ali pismeno odpovedati v običajnem roku. Zoper to odpoved zopet še lahko ugovarjate, tako da se stvar zavleče nad 3 tedne in boste med tem že našli stanovanje.

Prekleto žene v časopisju. F. K. L. Ker je Vaša žena napravila pri raznih trgovcih nepotrebne dolgove, ki ste jih morali za njo plačati, ste dali v dnevnem časopisju oglaš, da niste več plačnik za dolgove svoje žene. Kljub temu oglasu pa je žena delala še naprej dolgove in sedaj vam preči trgovec, ki je prodal ženi razno manufakturno blago, da Vas bo tožil. Vprašate, če ste dolžni kljub objavljenemu prekleto plačati dolg za ženo. — Po zakonu je mož dolžan zakonsko ženo po svoji imovini dostojno vzdrževati. Žena pa je dolžna, moža v gospodarstvu po svojih močeh podpirati. Iz tega sledi, da sme žena sama nakupovati vse, kar se običajno potrebuje za dom (specerijo, obleko itd.) in da je mož plačnik za take ženske dolgove. Samo prekleto žene v časopisju moža ne reši te zakonite dolžnosti. Le če bi bila žena po sodišču preklekana zaradi zapravljivosti, pijančevanja, slaboumnosti itd., potem ni mož dolžan plačati dolgov, ki jih je napravila preklekana žena.

Spor zaradi plačila kupnine. F. P. Z. Vaš oče je prodal lesnemu trgovcu tesa les. Del kupnine je plačal kupec očetu pri prevzemu lesa na kolodvoru. Medtem je Vaš oče umrl in Vi ste podedovali po očetu posestvo in to terjatev za prodani les. Sedaj pravi ta trgovec, da je imel z Vašim pokojnim očetom dogovor, da plača ostanek lesa takrat, ko bo dobil plačilo od drugega trgovca, komur je les naprej prodal. Ta kupec pa je prišel ob premoženje, tako da lesa še ni plačal. Ker vam oče o takem dogovoru ni nikdar nič pravil, vprašate, če lahko kupca tožite na takojšnje plačilo ostanka kupnine. — Pri morebitni pravdi bo odločilen dogovor Vašega pok. očeta s kupcem. Če niso pri tem dogovoru bile prisotne priče, bo sodnik moral zaslišati stranke. Vi boste pač le to mogli povedati, kar vam je povedal pokojni oče. Če bo nasprotnik tudi kot stranka zaslišan potrdil to, kar sedaj trdi, in če ne boste mogli verodostojnosti nasprotnikove izpovedbe omajati, se bo pravda odločila v Vašo škodo.

Izpolnitev pogodbe. A. O. B. Sosedu ste prodali leta 1929. nekaj zemlje. Pogojeno je bilo, da ima kupec postaviti na mejo do avgusta 1930 novo ograjo; stare ograje pa dobi prodajalec. Ako pa kupec v tem času ograje ne postavi, jo sme postaviti prodajalec na kupčeve stroške. Sosed nove ograje še ni postavil, pač pa je dobil stavbno dovoljenje, da ob meji postavi delavnico. Z zgradbo delavnice pa še ni začel, češ, da je splošna kriza. Vprašate, če lahko sosedu prisilite, da postavi ograjo. — Če Vašega prvotnega dogovora s sosedom niste spremenili, je sosed še vedno dolžan postaviti v smislu dogovora novo ograjo, brez ozira na to, da je med tem časom dobil stavbno dovoljenje za zgradbo delavnice ob meji. Dajte sosedu primeren rok, da postavi sam novo ograjo in mu zaprete, da jo boste v obratnem slučaju sami postavili na njegove stroške. Stroške postavljene ograje vam bo moral sosed povrniti.

Svet pred kovačnico. J. Z. M. Med Vašo kovačnico in sosedovo hišo je 10 m sveta; 1 m spada h kovačnici, a 9 m k sosednji hiši. Ves ta svet je uživala kovačnica že 150 let. Sosed zahteva sedaj od Vas, da mu plačate v bodoče najemnino za ta svet, sicer da bo ta svet zagradil. — Če je sporni sosedov svet pred kovačnico bil v zadnjih 30 letih vedno uporabljen od vsakokratnega kovača pri izvrševanju kovaške obrti, tako da so n. pr. tam stali konji, vozovi itd., potem ste s svojimi predniki vred pridobili za kovačijo služnostno pravico do spornega sveta, ki je vam sosed ne more več vzeti.

Draginjska doklada za mater ne pripada. R. B. C. Drž. uradnik živi v skupnem gospodinjstvu z materjo, ki je vdova po služitelju in ima 500 Din pokojnine. Brez sina bi mati skoraj ne mogla izhajati. Ali bo mogel sin dobiti draginjsko doklado za mater? — Po zakonu pripada drž. uslužbencu draginjska doklada za ženo in otroke. Za mater pa zakon ne določa draginjske doklade, četudi živi s sinom v skupnem gospodinjstvu. Tako izjemo napravi zakon le za hčer, ki po dovršenju 16. letu starosti svojemu očetu vdovu gospodinj. Za tako hčer pripada očetu draginjska doklada, in sicer do moštive, najdlje pa do polnoletnosti.

Zgradarina. J. P. C. V domači hiši, katere lastnica je mati, izvršuje sin mizarstvo obrt. Lastnica hiše se bavi s poljedelstvom. Do sedaj ni plačevala zgradarine, letos pa je prejela mati plačilni nalog za plačanje zgradarine. Nalog je sprejel sin, ki ga je pa založil. Ali je mati dolžna plačati zgradarino? Ali se more pritožiti? Ali niso kmetske hiše oproščene zgradarine? — Zgradarina so oproščene zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njihovim kmetijskim delavcem za prebivanje. Če pa se kmetovalec ali njegov družinski član prične trajno baviti z obrtjo, trgovino itd., potem izgubi kmetovalec pravico do oprostitve. Iz tega vidite, da gori navedena hiša ni oproščena zgradarine in bo prošnja ali pritožba zaman, dokler se v hiši izvršuje obrt. Zgradarina bo davčna uprava iztirjala od lastnice hiše in se ne bo ozirala na izgovor, da obrt izvršuje sin.

Prijava na dohodek od zgradb. V. P. Z. Vaša mati ima v hiši izgovorjen skote dveh sob, ki jih pa ne uživa sama, ampak jih je oddala v najem. Ali se mora najemnina, ki jo prejema mati, v prijavi na dohodkih od zgradb vpisati? — Ker se smatra za davčno osnovo pri zgradbah, ki so od-

dane v najem, letna najemnina, boste morali seveda vpisati v prijavo vsoto kosmate najemnine, ki jo v Vašem slučaju prejema mati. To bi bilo tudi v slučaju, če bi sobe ne bile oddane v najem. V tem slučaju bi pa morali navesti višino letne najemnine, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje. Opozorjamo še, da morete dobiti vsa podrobna navodila, kako se sestavi prijave, pri županstvu. Davčne uprave so namreč vsem županstvom dale potom okolišne vsa potrebna navodila.

Notarski in odvetniški računi. M. L. P. Notarskih in odvetniških računov ne moremo na tem mestu obravnavati. Če se z zastopnikom glede stroškov niste pogodili, pa zahtevajte sodno odmero. Ali so bila ona dela, ki jih je Vaš zastopnik izvršil, potrebna ali ne, tudi ne moremo presoditi. To more storiti le sodišče, ki se mu stavi v konkretnem slučaju predlog na odmero. Tudi ne smete misliti, da so vsi slučaj, s katerimi imajo opraviti odvetniki in notariji, enaki in da so stroški n. pr. vsake pravde enako visoki. Zato je tudi na vprašanje, koliko bi stala ta ali ona pravda, nemogoče točno odgovoriti.

Občinska trošarina od žganja v Ljubljani. S. L. V območju ljubljanske občine, a zunaj mitnice ima-

Naš domači zdravnik

K. M. — Lj. Karlovarška sol, pristna in umetna, se običajno rabi kot čistilo, podobno kakor grenka sol, da se pa tudi upotreblja v druge svrhe pri raznih boleznih prebavil in celo za zavrhanje, t. j. ustavljanje neklih drisk. Kajpada človek, ki se močno in večkrat izpraznjuje, hujsa, t. j. zgublja na teži, že ker oddaja obilo vode iz sebe. Ta način shujšanja, zgolj s čistili, ni priporočljiv.

Z. P. — M. Fibrolizin je že (nad 30 let) poznano in priznано sredstvo, ki mehča in odstranja bolezne zarasline, ki se dajo nategovati. Ako je v primeru vaše bolezni (zarasline prsne mreže) fibrolizin indiciran (t. j. kot uspešno sredstvo priporočljiv) ali ne, ne morem tako na daljo presoditi, poznam pa tudi primere vaše bolezni, kjer ne kaže odstranjati takih zaraslin, ker so mnogokdaj samo koristen proizvod prirodnega samozdravljenja. Posvetujte se vendar v tem pogledu z zdravnikom, ki vas je doslej zdravil in najbolje pozna potek in naravo vaše bolezni, ki je zelo različna. Vedite, da ni zdravnika na svetu, ki bi znal pri vsakem vnetju rebrne mreže preprečiti nastanek zaraslin, da pa zna to sredstvo smotno upotrebljati vsak količnik izkušen zdravnik v vašem mestu.

L. A. — K. Prebavne težkoče imate, hrana vam je enolična in nezadostna, največ se hranite s kruhom (menda svežim). Uživate kruh nadalje, a samo dobro prepečen in najmanj tri dni star. Ker si ne morete izbirati hrane, preskrbite si kot dnevni priboljšek ali kosček presnega masla ali kosček domačega sira ali sveže jajce. Uživate vsak dan kaj svežega, ali jabolka ali hruške ali zeleno solato. Mladim ljudem največ moti prebavo hlastno jedenje, zato jejte in pijte počasi, vsak grizljaj prežvečite temeljito in ga premešajte s slino!

J. T. — Č. Neduha (menda pljučni emfizem) pri poselnem človeku je težka in zdaj, v poznem letnem času, precej nevarna zadeva. Da se pa neduha znatno omiliti, kako pri vas, ne vem, zakaj neduh in njenih težav je mnogo vrst. Če prevladuje dušica (astma), je zdravljenje obrnjeno proti dušenju; če je kašelj suh in mučen, treba izloček dušnikov, ki je pregost in s primerimi zdravili znižati, če je izmeček obilen, gnojjen ali celo dišeč, kar pomeni razkranjanje, ga treba omejevali, če pa je neduha izraz pešanja srčne moči, kaže srce krepiti, pa neduha odjenja ali celo izgine. Brez zdravniškega pregleda ne pojde! V vsakem primeru pa vam priporočam, da se vadite v dihanju, zlasti v močnem, in kar se da globoko izdihavajte!

S. A. — Š. Z. Garje se dajo odpraviti uspešno z raznimi sredstvi, seve, vsako sredstvo treba prav rabiti. V lekarni kupljeno mazilo ni pomagalo. Bržkone otrok nima garij, zakaj mnogo je kožnih bolezni, ki močno srbe, a niso garje in jih treba zdraviti drugače kakor garje. Če se pa otroku stanje ni izboljšalo, predstavite ga zdravniku, ki bo lahko ugotovil naravo bolezni in dal primerno zdravlilo.

Isti. Kar pet zdravnikov ste že obredel, a stanje se vam ni izboljšalo. Čudim se, da ste sploh še živ, zakaj če bi vpregel v en voz pet konj ali volov, bi ga morali raztrgati. Na vašem mestu bi se jaz držal samo enega zdravnika in samo z njegovo vednostjo ali še rajše po njegovem naročilu bi se obrnil še do drugega, in uverjen sem, da bi moj v jarku zvržen ali v blatu pogreznjen voz boleznih izvelika na gladko cesto zdravja. Kaj vam je, ali prav za prav, česa vam neustaja, ne vem in ne morem vedeti, tudi ne, če ima misel o jetiki, ki se vam je zapela v glavo, kakšno resno podlago v vašem telesu. Zdi se mi pa prav močno, da je vaše živčno stanje zrahljano, nekako iz ravno-

te sadni vrt. Iz nerabnega sadja skuhate žganje. Pri prenosu žganja v mesto, pa mitnica zahteva plačilo užitnine, dasi vse druge pridelke lahko prinašate v mesto, ne da bi bilo treba kaj plačati. Ali je to postopanje mitnice pravilno? — Za žganje se ima plačevati občinska trošarina. To pa morajo po snaredbi o občinski trošarini mesta Ljubljane plačevati proizvajalci, trgovci in uvozniki. Za proizvajalce predmetov, zavezanih trošarini, se smatrajo po citirani naredbi oni, ki jih izdelujejo pod kontrolo v mestnem območju. Očitno Vas smatrajo za takega proizvajalca in morate torej plačati trošarino. Za nekaj časa nameravate prekiniti z mizarstvo obrtjo, obrtni list pa hočete obdržati. Ali bo še ostal veljaven? Kaj je storiti, da v tem času ne bo treba plačevati davka? — Odjavite obrt pri okr. načelnstvu in obenem sporočite davčnemu oblastvu, da ste prenehali delati. Ko boste hoteli zopet začeti v obrtjo, jo zopet prijavite okr. načelnstvu in davčni upravi. Če se z obrtjo preselite v kraj, ki je izven občine dosedanjega kraja izvrševanja obrti, se smatra to za ustanovitev nove obrti in morate znova pri pristojnem okr. načelnstvu prositi za obrtno dovoljenje.

težja. Posvetujte se torej s prvim zdravnikom, ki ste se zatekel k njemu po pomoč, ali pa z najstarejšim!

I. R. — M. Kostna otdelost (ali skleroza) je včasih zunanja odebelitev, včasih pa tudi notranja zgoštev ene ali več kosti. Tako spreminjena kost je v primeri z zdravno pravno kosto zavaljena in težja. Vzroki kostnemu otrjenju so različni, navadno krajevna vnetja ali poškodbe, včasih tudi splošni vzroki, kakor n. pr. strupovi in kužne bolezni. »Znak« so seve tudi zelo različni že zaradi različnih vzrokov in še bolj po krajevni vrednosti in zmanjšani uporabnosti prizadetih kosti. V debeli knjigi ne bi mogel napisati vseh znakov, pomislite le na kosti v lobanji in nogi in vse, kar jih je vmes!

A. K. — M. Zamašen nos po večjem naporu in prehladu pomeni zastalo vnetno stanje nosne sluznice. Ker se vam to že večkrat ponavlja in — kakor se zdi — v čedalje hujsi meri, bi vendar kazalo, da si daste nos (in gorenja dihalja) preiskati in uporabljate kaj časa predpisana zdravila, zakaj samo z domačimi sredstvi bržkone ne pojde. Vam in vsem drugim kolešarjem priporočam, da na kolesu dihaš samo skozi nos!

H. P. — J. Ne bolna, ne zdrava, a naštevate mi kar rajdo bolezni in stavite še več vprašanj radi njih. Zdi se, da je vse skupaj malo ali nič, izvzemši debelenje, ki vas dejansko teži. O prehrani takih ljudi, ki so zamašeni ali so naklonjeni k zamaščenosti, je bilo že nekajkrat pisano na tem mestu, zato opustim nepotrebno ponavljanje. So pa vrste zamaščenosti, ki ne nastajajo iz preobilnega jedenja redilnih snovi, tudi ne zavoljo mirovanja, marveč izvirajo iz notranjih vzrokov. Učenjaki spravljajo te vrste zamaščenosti v zvezo z delovanjem tako zvanih krvnih žlez, ki urejajo notranjo presnovo. Morda je prav ta vzrok tudi pri vas in debelenje morda označuje bližajočo se mreno. Tudi drugi znaki (živčevje in srce) govore v prilog moji domnevi. Posvetujte se z izkušenim zdravnikom, ki vas tudi preišče in dožene, v kakšni zvezi so vsa vaše raznovrstna motenja med seboj in kje kaže začetki z zdravljenjem.

A. Z. — S. v. Dystrophia musculorum progresiva, po naše: napredujoče ginenje ali sušenje mišij, je izrazito družinsko-dedna bolezen, torej od vaše strani nezakrivljena. Prevelik napor vtegne morda izbruh bolezni sproži in pospešiti razvoj, a v vašem primeru priča prav tako obolela sestra, da je bolezen podedovana, ozir. prirojena. Krvno sorodstvo vaših roditeljev je bržkone nekega pomena za postanek bolezni. Čemu se mučite med seboj z občutki, kdo je kriv bolezni, ko si s tem grenite drug drugemu življenje, a nesreče ne izboljšate niti za trohico! Molče in vdano potrpite, drugi pa naj se uče iz te izkušnje, da zakonski zadržki zaradi sorodnosti niso kakšni srednjeveški.

S. T. — Lj. Siromašen ste, usmiljenja vreden. Ne vzdržite nikjer, ne v šoli, ne v obrtnem učnju, ne doma, ne v tujini, in menite, da je krivda vsemu vašemu brezsmotnemu beganju v svetu, ne v vas, v materialističnem svetu, ki vas, čistega idealista, ne more razumeti. Močno se bojim, da vas bo to navskrižje čedalje bolj trilo. Toliko razsodnosti glede življenjskih vprašanj, kolikor jo je v vaši mladi glavi, je gotovo v glavah vaših roditeljev in drugih vam znanih in morda tudi drugih izkušenih ljudi. Njih se držite, njih ubogajte in vztrajajte pri tem ali onem, vam najljubšem poklicnem delu prav do konca, namreč do popolne usposobljenosti za samostojno poklicno življenje. Svet se suče ne ob vašem, ne mojem, ampak ob svojem tečaju. Bog z vami!

Jedilnik za mesec november

(Dr. Krekova meščansko-gospodinjstva šola v Zgor. Šiški pri Ljubljani.)

Ponedeljek, 2. nov. Kosilo: 1. Sadje. 2. Preplačena koreninca juha in cvrte kocke. 3. Goveji golaž in široki rezanci. 4. Rižev hruške. — Večerja: Koruzni pečenjak z malinovim sokom. Kostanj.

Torek, 3. nov. Kosilo: 1. Sadje. 2. Riževi cmoki v goveji juhi. 3. Opečna govedina, čebulna poljka in pražen krompir. 4. Oblečena jabolka. — Večerja: Zeljne krpicke, gnat in solata.

Sreda, 4. nov. Kosilo: 1. Spinačna juha z jajci. 2. Nadevani krompirjevi cmoki in pretlačen krompir. 3. Kostanj riž s sladko smetano. — Večerja: Kuhan zdrobov štrkelj. Kuhano sadje.

Četrtek, 5. nov. Kosilo: Sadje. 2. Točlena jetrna juha z cvrtnim graham. 3. Naravni rezki, praženo višnjevo zelje in pretlačen krompir. 4. Krhki flanci in jabolčna pena. — Večerja: Ometna potica z gnatjo in solato. Kostanj.

Petek, 6. nov. Kosilo: 1. Sadje. 2. Mlečni riž. 3. Pšenični vlivanci in češpljeva poljka. 4. Soparni krapci s ptičjim mlekom. — Večerja: Zdrobov kruh in jabolčna čezana.

Sobota, 7. nov. Kosilo: 1. Sadje. 2. Peteršiljni štrkelji na juhi. 3. Segedinski golaž in žemljavi cmoki. 4. Ometje z marmelado. — Večerja: Pražena jetra, tesceni grah in solata.

Nedelja, 8. nov. Kosilo: 1. Sadje. 2. Kostna juha in cvrtni pečamelj-cmoki. (Op. I.) 3. Judovski pečenka, pražen riž in jabolčni hren. 4. Tirolski štrkelj in angleška krema. (Op. II.) — Večerja: Cvrtni možgani, zabeljena kartjola in solata. Čaj s pecivom.

I. Cvrtni pečamelj-cmoki. Priprava: 1/2 l. mleka, 2 dkg praš. masla, 6 dkg moke, 1 jajce, 1 rumenjak, sol, mast za cvrtnje. V mleko daj sol in malo, ko zavre zmešaj moko in mešaj tako dolgo, da se loči od ponvice. Mešaj potem še na hladnem in polagoma pridej kate in rumenjak. Z žličko oblikuj male kroglice, katere cvrtni v vroči masti.

II. Angleška krema. Mešaj v snežnem kotličku, da dobro naraste, 6 rumenjakov in 14 dkg sladkorja. V to prilij 1/4 l. pravega vina in postavi na ogenj, da se zgosti, zavrti soka ene pomaranče in pol limone, 5 dkg pomarančnega stoletnega sladkorja. Nadalje preceji in primešaj še 1-1 1/2 dkg želatine, namočene v oeminki tople vode in 3 žlice ruma. Nato hitro zmešaj še trd sneg štirih beljakov in žlico stoletnega sladkorja. Daj v oblikovalno in postavi na led, da se strdi.

Modne novosti

Novost je plašč, obšit s kožuvino (4). Podaljški kožuvinovastega ovratnika na plašču podobne barve gredo pod pasom iz blaga ter se končajo v čisto ozkih robovih.

Originalno je nositi kožuvino prišito na plašč iz rdečega sukna (5). Ovratnik se spodaj spremeni v nekaj životek. Delo napravlja brhek in mladostni vtis ter je to posebno priporočati vitkim damam.

Največi zaklad staršev

je zdrav, lepo razvit otrok. Zdrav razvoj otroka si zasigurno s skrbnim in razumnim negovanjem. Pri poglavitnem delu otroške nege, pri kopanju in umivanju uporabljajte vedno Palmira-Baby milo, ki ne vzdruže telo malega otroka samo čisto, temveč ohranja tudi zdravo svežost občutljive kože, obvaruje jo pred infekcijami, pekočih izpuščajev, vnetij in mozoljev. Za dame, ki imajo posebno občutljiv teint, je najbolj priporočljivo odlično Palmira-Baby milo.

Hugon Turk, izpr. trž. nadzornik:

Krušne vrste

Po uporabljeni moki in izdelavi testa razlikujemo predvsem bel, polbel in črn kruh; prvi je pripravljen iz same pšenične moke, drugi iz mešanice pšenične in ržene moke, zadnji pa se napravi ali iz same ržene, večinoma pa iz moke, ki se je izmlela iz raznih zmesi (pšenica in rž je sorčica, pšenice in ječmena, koruze, ajde in ovas).

Najbolj redilen in najlažje prebaven, toda tudi najdražji je bel kruh, za katerega se umesti testo iz izvelika pšenične moke (00, 0) ter z mlekom in maslom (prhko ali krhko testo), ali samo iz boljše pšenične moke l z malo ali brez masla, ali iz slabših vrst pšenične moke same umeseno le z vodo. — Mnenje, da je kruh, ki je napravljen iz otrobnaste moke redilnejši, je zmotno, ker so živilne snovi take moke težje prebavne in korist večje vsebine živinskih delcev odpade radi težje prebave otrobnih kožic. Dober bel kruh se pripravi izključno le iz najboljše pšenične moke in s pomočjo kvasa. Testo se oblikuje v hlebe, štruce, žemlje, rogljice itd., kateri so po kakovosti, vrsti in obliki ter krajšnjih oblikah precej razlikujejo, ravno tako tudi razni dodatki kot mleko, maslo, jajca, začimbe (janež, kumna, sol) i. dr.

Polbel kruh se napravlja ali iz srednjih vrst pšenične moke brez primesi drugih mok, ali pa iz sorčnice moke.

Črni kruh izdelujejo ali iz same ržene moke, pri nas tudi iz same ajdove moke ali pa iz najrazličnejših gori navedenih zmesi. — Rumen kruh je iz koruzne moke. Pri črnem kruhu, izvzemši čisto ržen kruh, rabijo za razlahljanje (vzhajanje) testa vepsovod le drožje.

Kruh služi človeški prehrani in je kot tak silno važno živilo (hranivo) za naširše plasti, vendar sam zase ni povsem izdatna hrana, ker ima premalo beljakovin in tolašče; seveda se pa te lahko posebej dodajo.

V različne svrhe — predvsem za zdravniško-dijetske namene — napravljajo iz debelo zmletih mok kruh raznih imen kot n. pr. aleuron kruh (iz navadnega testa, kateremu se primeša vleč (klej, Kleber), t. j. poststranski izdelek pri pridobivanju škroba iz pšenične moke); dalje Graham-ov in Simon-ov kruh (oba za sladkorno bolne ljudi), Kneipp-ov kruh (iz ržene ali pšenične zdroba brez kvasa), Liebig-ov kruh (iz otrobi, vzhajan po pecivnem prašku), švedski kruh (iz presejane ržene moke razrahljan z drožji). — Za prehrano večjih množic ljudi, tako n. pr. vojaštva izdelujejo komisi kruh (otrobasta ržena moka, kateri se primeša še 10 do 15% otrobov). V posebne svrhe primešavajo tudi fižolovo, grahovo, lečno moko, kar pa mora biti javno označeno; tako tudi mesno moko; nemški posebni krušni izdelek je takozvani spumpnikeli (debelozmleta, otrobasta ržena moka, vzhajana z drožjem).

Med krušne vrste spadajo tudi prepečeni (suhorji) kot konzerva kruha (iz boljše pšenične moke, malo vode, brez kvasenja in močno prepečen) in končno tudi razni biskviti (napravljeni iz pšenične moke, presnega masla, mleka, začimb, jajc itd., testo se razrahlja (vzhaja) s pomočjo pecivnih praškov kot soda bicar, jelenovčeva sol, srebri ali bira).

Ali ste že poravnali naročnino?

Jesenice

Danes se ne bo na odru Krekovega Prosvetnega društva priredila žaložna »Mlinar in njegova hči«, kot je to nedavno »Slovenec« poročal, pač pa se na splošno željo ponovi žaložna v treh dejanjih »Za čast in kri«, ki je ob prvi vzhoditvi tako ugajala. Začetek tudi to pot ob 8.

V sredo zvečer se je vršil redni letni občni zbor KPD ob obilni udeležbi članstva obojega spola. Pri volitvah novega odbora je ostalo z malimi spremembami vsi pri starem.

Na razna vprašanja sporočamo, da se bo prihodnjo nedeljo t. j. 8. novembra v KPD zopet pela priljubljena opereta »Grafica Marica«.

Radi tehničnih ovir je bilo predvajanje filmov v kinu Krekovega prosvetnega društva par tednov prekinjeno. Prihodnji teden pa se redne predstave zopet vršijo, na kar opozarjamo cenjene obiskovalce društvenega kina.

Naselstvo kolektivne obrne sadrže za sodni okraj Kranjska gora, obrtno društvo za sodni okraj Kranjska gora in združba krojačev in krojačic za okraj Radovljica, vsi s sedežem na Jesenicah, sporočajo tem potom svojemu članstvu, da se preseli s 1. novembrom 1931 skupna obrtna pisarna v prostor, kjer je bil dosedaj Okrožni urad, ekspozitura Jesenice, to je v hiši mestnega župana. Uradne ure bodo kakor doslej redno od 9 do 14, ob nedeljah in praznikih pa od 9 do 11.

Prosveta med narodom

Kaj je zmožno doseči slovensko delavno ljudstvo, ki iz vere črpa ljubezen do lepšega dela kot je posedanje po gostilnah in ponočevanje po plesnih dvoranah, nam kaže občni zbor Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah, ki se je vršil 28. t. m. pod vodstvom kaplana g. Križmana v lastnem novem (že drugem) domu.

Fantovski odsek (80 članov), dekliški (26 članic) in ženski (106 članic). Ti odseki so imeli od oktobra do aprila tedensko prosvetne sestanke, nekdanjo telovadbo je fantom in dekletom nadomestil šport, fantje so sodelovali pri 26 športnih prireditvah, dekleta pri 11.

Godbeni odsek je imel 101 vajo in 23 javnih nastopov; pevski pa 95 vaj in 4 samostojne javne prireditve.

Dramski odsek je 31 krat povabil občinstvo v dvorano in sicer 17 krat k operetnim, 9 krat k dramskim predstavam, 4 krat k prosvetnim večerom in za Miklavža.

Društvo ima svoj kino, ki obratuje v seziji 4 krat tedensko in knjižnico z 868 slovenskimi in 71 nemškimi knjigami.

Vseh društvenih prireditev v l. 1930/31 je bilo 208 in sicer dramskih (operetnih) 31, prosvetnih večerov 11, 2 pevski koncerti in 1 akademija — ostalo kinopredstave. Godbeni koncerti brez vstopnine in otroške prireditve niso všete.

Obiski vseh prireditev je znašal 28.557 ljudi; dramske prireditve so štete od 200—800 obiskovalcev posamezno, kinopredstave pa seveda manj. Denarni promet v preteklem letu je znašal 482.040 Din.

Društvo je lastnik mogočnega 40 × 24 m² velikega doma z vsemi potrebnimi prostori in modernim komfortom ter ca. 9000² obsegajočega športnega prostora zraven doma v centru Jesenic. Radi svojega dela živa društvo priznanje velike večine jeseniškega in tudi okoliškega prebivalstva.

Kranj

Smrtna kronika. Včeraj v soboto 31. oktobra je ob pol 10 dop. umrla ga. Josipina Kršper, ki je bivala pri svoji hčerki ge. Koroševci v Koroškem predmestju. Kljub visoki starosti — letos »pomladi je praznovala 80letnico — je bila pokojna ga. Kršper zelo živahna in vedno prijazna skoro do z dnega časa, čeprav je morala mnogo pretrpeti radi dolgotrajne mučne bolezni. Po svojem značaju je bila zelo blage narave ter usmiljenega ter radodarnega srca napram siromakom. Svoje verske dolžnosti je izpolnjevala vedno strogo vestno in je bila pripravljena na vse. Njena smrt je po presenetljivi znanosti in prijatelje širom vse Gorenjske. Več o ge. Kršper je pisal »Slovenec« spomladi ob priliki njene 80letnice. Blagopokojno gospo priporočamo v trajen spomin vsem, ki so jo poznali. Prizadeti rodbniki naše iskreno sožalje!

Vse obiskovalce l. (začetnega) tečaja francoske obvešč. Francoski krožek, da v ponedeljek zvečer pouk odpade.

Priporočamo vam po nizki ceni nakup volnenih in svilnenih izdelkov kot suknjičev, puloverjev, telovnikov, dokolenic, nogavic, trikotar, rokavic, krav, klobukov itd. pri trdki Jernej Kušan, Glavni trg.

Letni sejem prestavljen. Prihodnji ponedeljek bi se v Kranju moral vršiti letni sejem. Ker pa na ta dan pade praznik Vernih duš, je sejem prestavljen na naslednji ponedeljek, 9. novembra. V ponedeljek 2. novembra pa bo navaden tržni dan.

Litija

Pogreb smrtno ponesrečenega mornariškega narednika Staneta Tiča. V petek dopoldne je osební vlak pripeljal zemeljske ostanke na vojnem vladilcu smrtno ponesrečenega mornariškega narednika domačina Staneta Tiča. Njegovo truplo so prepeljali na dom užalošene matere g. Anči Jerbove, kamor ga je prišla pokropit velika množica domačinov. Popoldne pa se je vršil na domačem pokopališču pogreb, katerega so se v obilni številu udeležili domačini. Na grobu mu je govoril v slovo g. učitelj Jože Zupančič. Za krsto so nosili 9 krasnih vencev in narodnih trakih, ki so mu jih poklonili njegov poveljnik ter njegovi stanovski tovariši. Naj mu bo domača zemlja lažja.

Šahovski turnir v Litiji se je po skoro dvanajsetmesečnem trajanju v restavracijskih prostorih pri »Uški« končal z zmago strehe prvih. Največ šans je imel sodnik g. dr. Stilič, da si pripravi prvo mesto, pa je zadnjo partijo izgubil proti g. ing. Maksu Miheliču, ki si je s to, gotovo zaslužen zmago priboril tudi 18 točk, kot jih je imel že g. sodnik dr. Stilič. Valed izgube Stiličeve partije se je tudi s 18 točkami plasiral pred njim ki je imel 17 točk. Na prvo mesto. Nagrade so bile nato razdeljene med te prve tri igralce. Turnir je vodil sam predsednik šahovskega kluba g. dr. Ivan Mazek, ki je svojo rediteljsko dolžnost častno rešil. — Uspeh tega šahovskega turnirja pa je tudi v tem, da se je tej kralli vsaki igri moralo umakniti tisto večno kvartoprenje. Na koncu tega šahovskega turnirja je za neki neprilic prav ukradel največjo šahovsko desko s figurami iz gostilniške sobe, vredno nad 400 Din. Če si je dovolil šalo, je neokusna in naj prinese desko čim prej zlepa nazaj, če pa je kdo namenoma ukradel desko, pa naj ve, da je njegovo ime že znano. Prav neokusna šala.

Pridobivate novih naročnikov

Sport

Občni zbor ASO.

V petek 30. oktobra 1931 je bil v balkonski dvorani na univerzi ob 18. uri občni zbor Akademске smuške organizacije. ASO. je bila ustanovljena koncem januarja 1931 kot zimsko-sportna sekcija ZSAU — Zveze slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani. ASO ni organizacija z vojaško disciplino, v njej vlada svoboden akademski duh. Vsak njen član je poleg tega lahko član katerega drugega zimsko-sportnega društva ali kluba, le na akademskih tekmah more tekmovati edino kot član ASO.

Radi pozne ustanovitve (koncem smuške sezone) in neugodnega vremena vsega nameravanega lani ni bilo mogoče prirediti. Domača prvenstvena tekma je v prvem terminu odpadla radi dežja, v drugem so jo pa onemogočile zimskosportne prireditve v Bohinju. — Tov. predsednik dr. Klinc je vodil dva novinska smuška tečaja na Golovcu, ki sta lepo uspela. Večjo družabno smuško turo na Koroško so zaradi mnogih neprilic opustili, smučali pa so na skupnih izletih na Polhogrške dolomite. Na vsak način pa se mora ta krasna smuška tura čez Zelenico na Koroško izvesti letos; ASO je pripravljen, da ji bo dovolil g. baron dr. Born prehod na svojem obširnem planinskem posestvu, kjer so idealni smuški tereni.

Po najbližjem in blaginjskem poročilu tajnika tov. Rotha, je tov. prednik prešel na volitve, zahvaljujoč se obenem za poverjeno mu zaupanje in obznanje, da letos, zaradi nadaljevanja svojega študija v Švici, ne bo mogel več osebno sodelovati. Izvoljeni so bili sledeči tovariši: Za predsednika jurist Iskra, podpr. Rupnik, I. tajnik Roth, II. tajnik André, blaginjak Turnšek, odbornik Osterman (vsi tehniki), teh. referent Bervar, revizor pa je vsakoletni preda, ZSAU. Odbor je na seji pritegnil k sodelovanju še tehniko Zidarja kot referenta za tisk.

Pod novim predsednikom je občni zbor sprejmel dosedanje mesečno plačevanje članarine v enkratni sezonski prispevek 10 Din.

Predsednik tov. Iskra je zaključil lepo obiskani občni zbor v nadi, da se vpiše v ASO vsi akademiki in akademikarke, ki smučajo, da bo ASO v resnici akademska smuška družina, ki bo v skupnosti nudila svojemu članstvu mnogo ugodnosti in to pri nakupovanju potrebščin. Pri izletih v lepo zimsko naravo in posebno pri izpopolnjevalnih tečajih, ki bodo usposobili vse akademske smučarje za uspešna tekmovanja. Na skorajšnji smuk!

Občni zbor SK Tržič. V soboto 24. oktobra se je vršil občni zbor SKT ob veliki udeležbi članstva. Glesom poročil posameznih funkcionarjev, je bilo v jubilejnim letu (praznovala se je namreč v tem poslovnem letu 10letnica kluba) izvršeno ogromno delo v sportnem, propagandnem in gmetnem oziru. Ako omenimo le, da se je vršilo okrog 50 tekem, in sicer z zimskosportnih, nogometnih, hokejskih, lahkoletskih in kolesarskih, vidimo, da je odbor v resnici zaslužil pohvalo, ki mu je bila izrečena na občnem zboru. Da pa je bilo delovanje res propagandnega značaja, se vidi že iz tega, da je bilo v tekočem letu ustanovljenih več sportnih klubov, kakor SK Viktorija, SK Svoboda in nogometna s kletja Sokola KJ v Tržiču. Vsi klubi goje v glavnem nogomet in hokej. V številu hokejskih družin je mesto Tržič sigurno na prvem mestu, ker ima vsak klub po dve družini, nekateri še celo tri, torej rekord. Najbolj sta delovali zimsko-sportna in nogometna sekcija. T. koj naslednji dan, v nedeljo 25. oktobra, se je prišlo z d. l. om. Vršila se je nogometna tekma SK Tržič komb. — SK Ilirija, ki se je končala z zm. go Ilirije.

Radio

Prva oficijelna folkla ura. Kot zgodovinsko pomemben dan za našo radiofonijo in naše šolstvo moramo pozdraviti torek, dne 3. novembra. Takrat se bodo pričele poskusne oddaje našega odbora za šolski radio pri UJU, sekciji za dravsko banovino. Predaval bo kot prvi naš pisatelj gosp. župnik F. S. Finžgar. Uvodno besedo pa bo spregovoril predsednik imenovane odbora za šolski radio, gosp. prof. Leopold Andree. Ne samo šole, ampak tudi zasebnike opozarjamo na to uro. Gosp. predavatelj bo govoril o tem, kar bi rad povedal sedanjim mladini.

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 1. novembra: 9.30 Preno cerkvene glasbe. — 10.30 P. dr. Roman Kominec: Galerija slovečih konveritov. — 11 Salonski kvintet. — 12 Cas, poročila, volivni govor ministra Puclja. — 13.30 Preno iz Budimpešte: Requiem, Verdi. — 21.30 Mar. Pagnol-Paul Nivoix: Slava in njeni me. setarji, igra v 3. dejanjih. (Sentiakobski gledališki oder). — 22.45 Cas in poročila.

Ponedeljek, 2. novemb: 12.45 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Cas plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz anatomije in fiziologije človeškega telesa (O žolodu: golt, požiralnik, tek). — 19 Dr. I. Burian: Čestitica. — 19.30 Higijenska ura: Dr. Val. Meršol: Metode zdravljenja akutnih nalezljivih bolezni. — 20 Samospevi gosp. Jožeta Gostiča. — 20.45 Salonski kvintet. — 22 Cas in poročila.

Torek, 3. novembra: 11.30 Šolska ura: Kaj bi rad povedal mladini (Fr. Sal. Finžgar). — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Cas plošče, borza. — 17.30 Otroški kotiček (Manica Komarova). — 18 Salonski kvintet. — 18.30 Prof. Andree: Uvod v radijsko tehniko. — 19 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 19.30 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evangeličev. — 20 Volivni govor ministra dr. A. Kramerja. — 20.30 Preno iz Zagreba. — 22.30 Cas in poročila.

Urni programi

Ponedeljek, 2. novembra. — 12.05 Opoldanski koncert. — 17 Schubertove pesmi. — 17.30 Mandoline. — 18 Lahka glasba. — 20 Radio-orkester. — 21.10 Komedija. — 22.45 Lahka glasba. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Zvočni film. — 20.30 Koncertni večer. — Budimpešta: 10 Katoliško bogoslužje. — 12.05 Radio-kvartet. — 17.30 Opoldanski koncert. — 18.30 Radio-orkester. — Dunaj: 11.30 Oporni koncert. — 13.10 Oporni koncert. — 17 Opoldanski koncert. — 19.45 Program za dan Vernih duš. — 20.15 Skupni grob padlih vojakov. — Praga: 19.20 Plesna glasba. — 19.55 Preno iz studija. — 22.10 Bratislava. — Langenberg: 22.15 Preno iz kapucinske grobnice. — 23 Sonatni večer. — Berlin: 20 Smrtni ples, igra. — 21 Simfonija št. 9, d-mol. —

Avstrijski agrarni protekcijonizem

Ljubljana 31. oktobra 1931.

Ze vsa povojna leta si prizadeva Avstrija dvigniti svojo agrarno produkcijo, da se tako omeji nepotreben uvoz, ki je zelo obremenjeval njeno trgovsko bilanco. Pri teh naporih Avstrije je prišlo naravnost do konfliktov z interesi držav, katerih agrarni izvoz je usmerjen v Avstrijo. To sta predvsem sosedi Madžarska in naša država, kateri sledita Rumunija in Poljska. V trgovinskih pogajanjih z Avstrijo je morala naša država Avstriji vedno dajati koncesije, ker je Avstrija hotela na vsak način uveljaviti visoke zaščitne carine na kmetijske pridelke, kar ji je v mnogem uspelo. Najbolj občutni sta bili carini na žito in moko. Kakor so pa Avstriji sami ugotovili, so zaščitne carine za žito in moko škodovali avstrijskemu kmetijstvu, ker so preprečile že zdavnaj potrebno redukcijo kulture žitric v korist povečanja produkcije krmil. Posebno so bili prizadeti gorski kmetje in »Der österreichische Volkswirt« je celo pisal o revolvi gorskih kmetov. Kajti cene živine so izredno padle zadnje mesece in zanimivo je, da ugotavlja najavnejši »Volkswirt«, da Avstrija z napačnimi carinami pospešuje inozemsko živinorejo, jo sili v ono smer razvoja, v katero bi Avstrija že zdavnaj morala iti, in je Avstrija k svojim življenjsko važnim kmetijskim panogam pritegnila močno konkurenco.

Pravkar se peča avstrijski parlament z zakonom o prometu z živino. Zvezni svet se je danes v soboto sestal in bo zakon že danes objavljen, nakar bo stopil takoj v veljavo.

Vprašanje je, v koliko ta zakon ne odgovarja določbam trgovinskih pogodb med posameznimi

Izjava o ošeničnem razima

Belgrad, 31. okt. AA. Za točno izvajanje zakona o prodaji pšenice in izvrševanju njegovih odredb je oddelek za davke finančnega ministrstva izdal tale odlok:

Nad mlino se bo vodila stroga kontrola v svrhu ugotovitve, ali so se prijavili in registrirali pri Priv. izv. družbi. Milne, ki se niso prijavili, je treba takoj zapreti, lastnike pa prijaviti. Nad prodajalci moke se bo vodila stroga kontrola glede vodstva knjig in uporabe moke, da se na ta način prepreči kupovanje moke, ki ni bila zmleta v trgovskih mlinih. Občinski organi mestnih in tržnih občin ter drugih občin morajo preprečiti dovažanje kmetijske moke v mesta in trge za prodajo. Čim kdo pripelje moko v vrečah brez plombe Priv. izv. družbe na trg, so občinski organi dolžni ustaviti ga in obvestiti o tem organe fin. kontrole. Na promet z žitom in moko morajo paziti tudi policijski organi in orožništvo. Prepovedano je privatnim osebam in nepooblaščenim trgovcem prodajanje pšenice na trgih. Vsak trgovec, ki želi kupovati pšenico, naj se javi Priv. izvozni družbi, kjer dobi koncesijo za koncesijo. Vsekakor, ki kupuje na trgih pšenico brez pooblastila, je treba takoj prijaviti pristojni oblasti. Za domačo potrebo ni dovoljeno pšenice kupovati na trgu.

Ta odlok je oddelek za davke fin. ministrstva poslal vsem finančnim in upravnim oblastem v državi, ki ga bodo na običajen način razglasile prebivalstvu. Finan. razmateljavata morajo v smislu zgornjega odloka izdati takoj potrebna navodila organom finančne kontrole in obč. upravam.

Živinoreja v Prekmurju

LEPO USPELI RODOVNIŠKI RAZSTAVI

M. Sobota, 30. oktobra.

V torek 20. okt. t. l. se je vršilo premovalno rodovniško živine v Dolgi vasi. Na sejmšču v Dolni Lendavi, kjer se je razstava vršila, je bilo prignanih nad 200 komadov rodovniške živine. V komisiji za ocenjevanje živine so sodelovali zastopnik banske uprave, okr. kmetijski referent, veterinarski referent, predsednik okr. kmetijskega odbora in zastopniki rodovniških organizacij.

Prigon krav je bil precej polnoštevilen, krave so bile dobre do prav dobre, tudi telice so bile deloma prav odlične. Naraščaj bikov je bil prav dober. V splošnem je razstava prav dobro uspela.

Posednikom najboljših živili so bile razdeljene nagrade. Razdelilo se je 98 nagrad. I. nagrada v iznosu po 350 Din sta prejeli kravi št. 1 (last Meselica Janosa iz Dolge vasi) in št. 5 (last Kulčarja St. fana iz Dolge vasi). Dolgovaske bik originalce je prejel I. nagrado v iznosu 400 Din.

V Tešanovcih se je vršila razstava rodovniške živine iz Moravce in Tešanovce v sredo 21. okt. Prigon rodovniške živine je bil kljub jutranjemu dežju polnoštevilen. Prignanih je bilo 114 glav rodovniške živine (tu niso všeta telata, ki so bila prignana s kravami).

Uspeh razstave je bil proti pričakovanju odličan. Pred razstavo so se pripravili tiskani katalogi razstavljenih živine, ki so mnogo pripomogli k uspehu. Ocenjevalna komisija je priznala 70 nagrad za najboljše živali. I. nagrada v iznosu 300 Din sta prejeli kravi št. 18 (last Džubana Franca iz Moravce) in št. 81 (last Kuharja Stefana iz Tešanovce).

22.15 Preno iz kapucinske grobnice na Dunaju. — 22.40 Zabavna glasba. — Katovice: 17.35 Popoldanski koncert. — 22 Religiozna glasba. — Stuttgart: 10 Orgeleki koncert. — 12.35 Plošče. — 20.15 Lirična ura. — 20.40 Ruska glasba. — 22.15 Preno iz kapucinske grobnice. — London: 12 Rad'o orkester. — 20.45 Orkestralni koncert. — 22 Pester program. — 23.35 Plesna glasba. — Morava: Ostrava: 12.35 Opoldanski koncert. — 19.10 Večerni koncert. — 19.55 Praga. — 22.20 Bratislava.

Torek, 3. novembra.

Belgrad: 11.05 Radio-orkester. — 12.05 Plošče. — 17 Narodne melodije. — 17.30 Radio-orkester. — 20 Pesmi ob spremljevanju kitare. — 20.30 Preno iz Zagreba. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Ciganska glasba. — 20.20 Koncert hrvatskega pevškega društva »Zora«. — 22.10 Lahka glasba. — Budimpešta: 12.05 Opoldanski koncert. — 15.30 Mladinska prireditve. — 17.30 Ciganska glasba. — 19.30 Večerni koncert. — 22.50 Ciganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 19 »Hugenoti« opera. — 22.40 Večerni koncert. — Milan: 11.55 Pesta glasba. — 13 Plošče. — 19.15 Pesta glasba. — 19.45 Plošče. — 21 Simfonični koncert. — Praga: 20 Večerni koncert. — 21 Radijski orkester. — 22.10 Lahka glasba. — Langenberg: 17 Opoldanski koncert. — 29.15 Lovski večer. — Rim: 17.30 Instrumentalni in vokalni koncert. — 21 Pester koncert. Igra. — Berlin: 20.15 Lovski večer. — 22.30 Preno iz sportne palače. Plesna glasba. — Katovice: 20.15 Večerni koncert. — 23 Lahka plesna glasba. — Stuttgart: 20.15 Veseli večer. — 21.45 Sportne tekme, plošče. — London: 13 Baladni koncert. — 21.15 Bachov koncert. — 22.15 Glasbena komedija. — 23.35 Plesna glasba. — Tati: 11 Preno iz etolnice. — 13 Pesta glasba. — 20.30 Plošče. — 21 »Madame Butterfly« opereta (plošče).

državami, posebno z našo državo, ki je letos bila sklenjena in uveljavljena. Zakon namreč določa, da se začasno razveljavijo uvozna dovoljenja, če povprečne cene štirih, eden za drugim se vršečih dunajskih glavnih sejmov, dosežejo povprečne cene za goveda, prašiče in teleta v drugem in tretjem četrtletju 1930. Če cene na dunajskem trgu padejo zopet pod to mejo, se avtomatično uveljavi zakon. Omenjene povprečne cene so znašale v drugem in tretjem četrtletju lani za goveda 48, za praštarje 2.04, za šepharje 2.75 in za teleta 2.45.

Te določbe faktično pomenijo, da bo uvoz živine iz Jugoslavije v Avstrijo ustavljen za toliko časa, dokler se cene ne bodo popravile. To sicer kaže, da je dobro tudi za nas, ker bomo eksportirali v Avstrijo le v slučaju visokih cen, vendar pa to pomeni, da ne bomo mogli vedno izkoristiti položaja in da koncem koncev za dalj časa ne bomo mogli izvažati v Avstrijo, kar bo potlačilo cene doma, in bomo s temi cenami pritiskali na avstrijski trg, ki pa bo seveda za nas zaprt. Ta ukrep torej pomeni občutno škodo za naše kmetijstvo. Sicer pa pri uvozu živine ni nič čudnega, da Avstrija prihaja do takih ukrepov. Saj smo že neštokrat videli, kako so se izgrvale določbe trgovinskih in drugih pogodb ter preprečevali naš uvoz v Avstrijo v korist avstrijske produkcije. Upamo, da bo naša država ukrenila vse potrebne, da se spoustijo obstoječe trgovinske pogodbe.

V informacijo pripominjamo, da so na zdanjem dunajskem sejmu v ponedeljek bile notacije sledeče: voli najboljši 1.72, I. 1.35—1.50, II. 1.15 do 1.25, III. 0.90—1.05. Na torčevem sejmu pa so bile cene šepharjev 1.60—1.70 (najboljši), cene praštarjev 1.30—1.60 (najboljši 1.85).

žanovec). Prvo nagrado med biki v iznosu 400 Din je prejel tešanovski originalce in bik št. 103 (last Legena Stefana iz Tešanovce).

Na obeh razstavah je zastopal bansko upravo in predsedoval komisijam višji kmetijski pristav g. inž. B. Wenko.

Rodovniške organizacije v okraju. M. Sobota.

Povzdiga živinoreje je mogoča le s plemensko odbiro (selekcijo), ki se vrši v rodovniških organizacijah, ki vodijo rodovnik in kontrolo mlečnosti. Ne drži trditve, da za gojenje na meso ni potrebno izvajati mlečne kontrole, ampak le izbirati najlepše živali, tudi za zdrav in hitro rastoč zarod (gojenje na meso) je potrebno, da ima mati dovolj mleka.

Izvajanje mlečne kontrole je organizirano v Moravcih po rodovniškem odseku, Moravci in v Tešanovcih po rodovniškem odseku, Tešanovci. Ta odseka sta poleg rodovniškega društva Nedelice in rodovniškega odbora v Puncovcih naistarejši rodovniški organizaciji za selekcijo svetloolaste simodolske živine v Slovenski Krajini. Ustanovljeni sta bili 28. decembra 1928. Prvi vpis krav pa se je vršil dne 23. oktobra 1929.

Rodovniški odsek v Moravcih je pričel izvajati kontrolo mlečnosti 1. septembra 1929; za leto 1930. imamo na razpolago celoletni zaključek. 15 krav je bilo kontroliranih celoletno, 13 krav pa polletno. Največje mlečnosti so bile 2599 litrov, 2263 litrov in 2349 litrov. Povprečna mlečnost znaša pri celoletni kontroli 1944.5 litrov, polletni pa 1012.6 litrov.

Rodovniški odsek v Tešanovcih je pričel izvajati mlečno kontrolo 1. novembra 1929, v letu 1930. je bilo 23 krav pod celoletno kontrolo, 28 krav pa pod polletno kontrolo. Največje mlečnosti so znašale 2600 litrov, 2263 litrov in 2349 litrov. Povprečna mlečnost znaša pri celoletni kontroli 1904.8 litrov, pri polletni pa 1122.8 litrov.

Prireditve sta omogočila banovina in okr. kmetijski odbor z lepimi prispevki.

Zahvala za dosedanje delo gre agilnemu odboru in priidnim mlečnim kontrolorjem. Posebej omeniti pa moramo tajnika rodovniškega društva v Moravcih g. šol. upravitelja Škalica Željka in tajnika rodovniškega odbora v Tešanovcih g. Kuharja Stefana ml., ki sta duša društva delovanja.

Fakturiranje blaga v inozemstvu. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse zainteresirane, da je minister za finance dne 23. oktobra t. l. pod št. 115.682 odredil, da se fakturiranje blaga v tuzemstvu ne sme vršiti v smislu veljavnih zakonov v tuji valuti niti vezati na tujo valuto, temveč se mora fakturirati samo v dinarjih brez kake klavzule. Prestopiti te odredbe se kaznujejo po zakonu o kazenskih odredbah z dne 8. oktobra 1931.

Likvidacija. Mlekarska zadruga v Novem mestu, r. z. z. o. z., Bistrica, lesna trgovska industrijska družba, d. z. o. z. v Slov. Bistrici. — Nadalje sklicuje svoj občni zbor za 14. november »Golube«, prva hrvatska tvornica cigaretnega papirja in tulčev v Zagrebu, od katere je, kakor znano, monopolna uprava kupila večino strojev. Tvornica je prevzela leta 1911. ustanovljeno tovarno Matije Freunda in je imela glavnice 3 milj. Din.

Borza

Ljubljana, 31. oktobra 1931.

Denar

Na ljubljanski borzi je bil ta teden devizni promet na višini prejšnjega tedna; znašal je 15.4 milj. Din v primeri 15.1, 12.5, 23.2 in 13.05 milj. dinarjev v prejšnjih tednih. Fluktacije tečajev so bile neznatne. Največ prometa je bilo v devizah Curli in Newyork, najznatnejši je bil promet v petek.

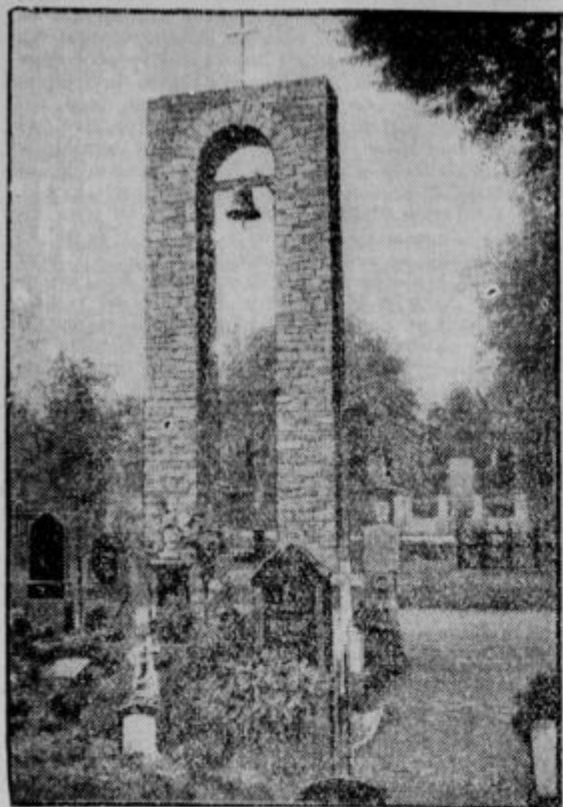
S ponedeljkom so na zagrebški borzi prenehale notirati delnice bančnih in industrijskih podjetij. Istočasno je bil promet na belgrajski borzi neomejen. Na ljubljanski borzi pa so po vzgledu Prashedione prenehale v torek notice za Ljubljansko kreditno banko in Združene papirnice Veve. Ostale delnice so bile na ljubljanski borzi neizpremenjene. Neokrnjena je ostala trgovina v drž. papirjih, kjer pa promet zaradi pomanjkanja gotovine ni znaten. Posebno moramo omeniti, da je skoraj prenehala vsaka terminska kupnja. Tedaj ne varirajo sedaj toliko kot pretekli teden.

Končno moramo zabeležiti, da je zagrebška borza sklenila uvesti trgovanje z menicami, da tako trgovini in industriji olajša denarno poslovanje, ki je zaradi težaviranja gotovine zelo zastalo. Curli. Belgrad 9.05, Pariz 20.18, Milan 26.40, London 19.75, Newyork 514, Bruselj 71.55, Madrid 45.50, Amsterdam 207, Berlin 121.25, Stockholm 114.70, Oslo 111.25, Kopenhagen 112.50, Sofija 8.71, Praga 15.18, Varšava 57.40, Budimpešta 90.025, Atene 6.60, Carigrad 2.45, Bukarešta 3.05, Helsingfors 10.50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: dbč. 79 kg 2% 235 z. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 28 vagonov.

...moli za njega njegov otrok

*Lučke prižigate danes na grobih,
s črtjem oderate blaženo prst;
vaša ljubezen kropi gomile,
črko odmeva iz grobnih vrst.*

*Tudi jaz bila bi danes med vami,
tudi jaz v vrstah za griček vem,
solzo bi nesla na grob očetov,
zid je pred mano, ne morem, ne smem.*

*Zvezde srebrne na modrem oboku,
v venec strnite se žalnoblesteč,
ce pokropite predrago gomilo,
jaz je ne smem, ne morem več.*

*Ve zamolite nad mojim očetom,
žarkov pošljite v grob mu globok;
ce mu povejte, da v celici tihi
moli za njega njegov otrok.*

... M. Elizabeta, O. S. Urs.

(Ponatis iz zbirke »Iz moje celice«, ki jo je leta 1916 založil Uršulinski samostan v Ljubljani.)

Opera Bonomelli

ali kako skrbijo Italijani za svoje izseljence.

Na svojih mnogih potovanjih je bil prišel veliki italijanski škof Bonomelli, kateremu so pred kratkim odkrili v Cremoni lep spomenik, zelo pogosto v stiki z italijanskimi izseljenci, ki so bili čisto sami sebi prepuščeni in so živeli v velikih moralnih in materialnih stiskah. Ko se ni država za svoje izseljence še nič zanimala, je znal škof Bonomelli s svojim izvrstnim peresom zbuditi zanimanje za izseljence med vsem italijanskim ljudstvom in je ustanovil družbo, ki si je dala pozneje po njem celo svoje ime, Opera Bonomelli, ime, ki je dobro znano tudi mnogim našim izseljencem, posebej našim primorskim rojakom.

Opera Bonomelli je bila podobna naši ljubljanski Rafaelovi družbi, samo da je bila to edina izseljeniška organizacija štiridesetmilijonskega naroda s približno deset milijoni izseljencev v vseh delih sveta.

Na vabila te družbe so zbrali Italijani za svoje izseljence velikanskih zneskov, s pomočjo katerih je poslala družba mednje domačih duhovnikov, ustanavljala po važnejših kolonijah svoja tajništva, ki so bila na razpolago izseljencem z vsakovrstnimi nasveti in so jim včasih tudi gnotno pomagala, ustanavljala je italijanske šole in otroška zavetišča, organizirala velike italijanske kantine, ljudske kuhinje za italijanske delavce, delavske konsume in gradila s pomočjo delavcev samih celo italijanske kapele in cerkve. Da so nekatere italijanske kolonije gospodarsko, moralno in versko tako sijajno urejene in da uživajo italijanski delavci izseljenci razmeroma tolik ugled, je v veliki meri zaslug Operi Bonomelli. V Eschu, Luksemburg, si je znalo postaviti 6000 italijanskih delavcev s pomočjo Opere Bonomelli svojo lastno cerkev, tako veliko, da še danes, po dvajsetih letih, služi za luksemburško župno cerkev župnije z 12.000 prebivalci in imamo v njej po nekajkrat na leto tudi Slovenci svojo božjo službo. Za odškodnino je prepustila luksemburška cerkvena občina Italijanom veliko hišo, v kateri je imela svoj čas Opera Bonomelli danes pa ima italijanska katoliška misija svoje urade, šole, otroške vrtce, gospodinjstvo, stanovanje za duhovnika (do zadnjega časa sta bila dva) in stanovanja za italijanske redovnice, ki gospodinijo in učijo.

Zal so se začele pred leti v organizaciji velike težkoče. Njene ustanove so se namreč tako razmnožile, da družba ni več zmogla stroškov za njihovo vzdrževanje in se je obrnila na državo za pomoč. Fažizem, ki je po-

seбно v inozemstvu rabil prijateljev, je to pomoč tudi več kakor rad nudil in je dal posebno italijanskim izseljeniškim duhovnikom celo nekaj konzularnih pravic. In seveda tudi plačo. S tem pa je zašla Opera Bonomelli iz golega versko-dobrodelnega na politično polje in je našla poleg dosedanjih nasprotnikov, katerim ni bila všeč njena versko-moralna usmerjenost, še novih in nevarnejših, to je vse v inozemstvu izredno močne antifaziistične elemente. Njihovo sovraštvo je šlo tako daleč,

Pregledovanje bojnega plena. Na dalekem vzhodu se vrši dolgotrajna borba med Japonci in Kitajci za posest Mandžurije. Malo vesti pride v svet o krvavih žrtvah na teh bojiščih. Svet Društva narodov je posredoval. Sklicano je bilo izredno zasedanje in dokler so se pogajali v Ženevi, so padale nedolžne žrtve. Do sporazuma ni prišlo; preveč so bili interesi posameznih veseleš globoki, da bi hoteli njihovi zastopniki popustiti in napraviti konec bratomorilni borbi. Amerika, Anglija in Rusija, največje države sveta, podpirajo to borbo, vzdržujejo in oborožujejo čete.

da je bilo izvršenih na italijanske izseljeniške duhovnike več atentatov, izmed katerih so nekateri končali smrtno.

Iz teh in še mnogih drugih vzrokov je malo pred stoletnico Bonomellijevega rojstva Vatikan razpustil Opere Bonomelli, ki je bila storila svoj čas za izseljence toliko dobrega. Skrb za izseljence je poveril naravnost konzistorialni kongregaciji, ki je tudi že prevzela domala vse postojanke bivše Opere Bonomelli in jih vodi naprej pod imenom Italijanske katoliške misije.

Talismani „vernih“ svetovnih letalcev

Brez dvoma spadajo letalci med najmodernejšo ljudi, a vendar ne glede na to — ali pa baš radi tega! — najdeš med njimi najbolj razširjeno praznoverje. Po časopisju naletiš na prav smešne primere te vrste. Lani je bilo videti v »Slovenec«² sliko velikega letala Do X. Temu letalu bi pravzaprav morali dati številko D 1930 z ozirom na leto, v katerem se je pripravljalo na pot med Evropo in Ameriko. Ker pa številčna vsota števil 1930 znaša 13, je kapitan odločno proti temu nazivu protestiral. Ustrašil se je nesreče, ki bi mu jo ta številka lahko prinesla. Tako je bil končno izbran letalu naziv D 1929, t. j. leto zgraditve, ker je menil, da imajo te besede čarobno moč proti nesreči.

Večina letalcev nosi na prsih talisman, t. j. kakršnokoli stvar, ki naj bi jih obvarovala nesreče. Taki talismani so pogosto zelo pustolovski, kot n. pr.: krempelj mačke ali leva, zob volka, ali kaka druga stvar iz vročih krajev. Te reči so navadno dar katerekoli drage roke, navadno ljubljene osebe. — Nenavadno drzni letalec Ernst Udet je imel navado napisati na steno pred pilotov sedež dve »srečo prinašajoči«² črki. To sta bili začetni črki nekega ženskega imena. — Znani vojni letalec Freiherr von Richthofen se ni nikoli podal v zračne višave brez svojega srebrnega biča. Rabil ga je prej kot kavalerijski častnik. — Spremljevalka nemškega letalca Gerharda Fieseler je vedno vzela s seboj v letalo kot »varujočega duha«² majhno živo želvo. — Talisman Angleža Butlerja je bil petdolarski bankovec. Na vseh potovanjih ga je vozil s seboj, prav tako tudi iz Londona v Kapstadt. — Mladega svetovnoznane letalca K. Warthausena je dolgo spremljala temnoplava — mačka. To je bil izbran mačji primer. Mačko mu je podarila sijamska princeza. — Prav tako pričajo o praznoverju kosci blaga, ki ga nosijo s seboj letalci. Zelo redko se dajo pripraviti taki letalci do tega, da bi take »preizkušene«² koščke zamenjali z drugimi, pa naj bodo še tako obnošeni in zastareli. Najbolj razširjeno praznoverje pa je, da se ne dajo pred odhodom fotografirati. Kateri dan je srečen, kateri nesrečen, o tem si mnenja le-

Rotterdam v konkurzu. Gospodarstvo občinskega odbora, nekdanj tako bogatega mesta, je bilo tako vzorno, da je mesto prišlo — v konkurz.

Dnevnice in potni stroški

Nemški nacionalisti so v svojih izjavah po volivnih shodih zelo plemeniti. Njihovi govori so polni slavošpevov na nacionalno zavest, poštenje v upravi in štedenje z državnim denarjem. Ta požrtvovalnost za nacijo in državo, za ljudstvo in občino pa v praksi izgleda popolnoma drugače. »D. Z. D.«² priobčuje lep primer za to v obliki računa, ki ga je mestni občinski blagajni predložil župan iz mesta Hagen, eden najbolj vplivnih ljudi in prijateljev Hugenberg.

Račun se glasi tako:
Na pogajanjih o razmejitvi občin sem v Berlinu zastopal naše mesto, kakor je to bilo sklenjeno. V to svrhu sem bil odsoten od nedelje 22. t. m. do sobote 29. t. m. Moja soproga me je na mojo prošnjo spremljala in je bila v Berlinu od 22. do 27. t. m.

Imel sem sledeče stroške:
1. Voznja v prvem razredu Hagen-Berlin z uprabo spalnega voza 192 mark;
2. vožnja v prvem razredu Berlin-Hagen 130 mark;
3. hotel (glej račun) 326 mark;
4. prehrana 527 mark;
5. pijača 160 in
6. posebni izdatki (prtljaga, telefon, brzojavi, avto, napitnine, gledališke vstopnice itd.) 395; skupno 1730 mark. Prosi za izplačilo župan Finke.

Malenkost nad štiri in dvajset tisoč dinarjev za bivanje gospoda župana in gospe županje teden dni v Berlinu je bila seveda takoj izplačana. Gospod Finke je prepričan, da bo prihodnjič zopet izvoljen za župana, če ne bo medtem kandidiral za poslanca.

Stomilijonski narod

»Gazette de l'Inde«² prinaša podatke o ljudskem štetju v Indiji, ki je bilo izvršeno letos januarja meseca. Število prebivalstva v Indiji je v zadnjih letih naraslo od 320 milijonov na 351 milijonov duš.

Posamezne veroizpovedi so napredovale: Hinduci za 10 odstotkov, mohamedanci za 13, sikhsji za 33, budisti za 8, parsi za 5, kristjani za 33, džainisti za 2 in nomadi za 10 odstotkov. Napredovanje sikhizma je očividno izračunano na podlagi netočnih podatkov iz leta 1921. ali pa 1931. Število kristjanov pa se je dvignilo v zadnjih desetih letih od štirih milijonov na šest. To je mnogo, pa še vedno malo v primeri s splošnim povečanjem števila prebivalstva za 32 milijonov. Kaj pomeni 2000 misijonarjev v taki ogromni množici ljudi?

Na shodu.

Kandidat: Prosim vas, cenjeni poslušalci, vsaj malo bolj mirni bodite. Pri tem nemiru ne morem razumeti niti lastne besede!
Glas iz publike: »Kar zadovoljni bodite. Itak ne zgubite mnogo!«

»Vidite, oni gospod je napisal več neumnosti kakor malekdo.«
»Romanopisec?«
»Ne; stenograf v parlamentu.«

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Moderna tehnika. V Parizu so zgradili tovarno iz samega jekla in stekla.

709 letnica zmagovitih borb nemškega viteškega reda, ki je zavojeval in za Nemčijo pridobil in koloniziral vzhodne nemške pokrajine, so te dni slovesno obhajali v vseh krajih Nemčije.

Blesteči zobje — povečana dražest

Smehljajte se — in že Vam dajo blesteči beli zobje novi čar. Erasmic Savon Dentifrice povzroči in ohrani biserno bele zobe, je prijetno parfumiran in napravi usta sveža in zdrava.

ERASMIC
SAVON DENTIFRICE

XESD181-075 THE ERASMIC COMPANY LIMITED, LONDON, ENGLAND.

Sedaj je čas nakupa!
Zakaj?

1. Ker so cene vsled padca angleškega funta znižane tako, kot še nikoli.
2. Uvažujemo današnjo krizo in prodajamo za vsako sprejemljivo ceno.
3. Vrednost našega blaga je višji kot cena.
4. Vsled preselitve.

V dokaz, da je danes res pravi čas, da kupite, navedemo nekaj primerov:

Angleško sukno za moške suknje 140 cm	meter Din 150.—
Angleška flanela v vseh barvah	» » 10.—
Angleški poplin za perilo v vseh barvah	» » 18.—
Fino sukno za damske plašče 140 cm široko	» » 55.—
Volneni poplin za damske obleke 100 cm	» » 28.—
Črni palmeston za moške suknje 140 cm	» » 68.—
Linderer žamet 70 cm širok	» » 58.—
Prima angleški kamgarn za obleke	» » 185.—
Crepp za obleke	» » 15.—
Šifon prvovrstni 80 cm	» » 11.—
Težak Creppe de Chine	» » 65.—

Na vse te cene in na vse naše blago damo še posebej
10% popusta!

Vsi, ki ste kupili že na spomladanski prodaji veste, kako dobro in ceno ste kupili. Zimska prodaja pa doseže vrhunec nizkih cen!

Delniška družba „Commerce“, Ljubljana
Tavčarjeva ulica št. 2. — Prvo nadstropje.

Volнено blago,
svilo,
popelin i. t. d.
za žalne obleke
priporoča
A.&E. SKABERNÉ
Ljubljana

Napredovanje Jesenic

Stavbna sezona je za Jesenice tako rekoč pri kraju, le velika zgradba nove carinarnice se ni pod streho, pa bo tudi ta v nekaj dneh. V tekočem letu se je zopet mnogo zidalo in preurejevalo, kljub denarni krizi, ki se tudi pri nas zelo občuti. Gosp. M. Mesar je iz svojih prednjih gostilniških prostorov napravila lokal za brivnico in pisarno, v kateri ima svoje prostore gospod dr. Stanovnik. Nasproti carinarnice je izginila stara podrtija, ki je kazila lice lepe Gosposvetske ceste. Gosp. Tršanova je dala preurediti lokal, v katerem so bile razne pisarne, v prodajalno južnega sadja. Del kavarne »Pariz« je bil predelan v moderno prodajalno konfekcijske stroke. Na cesti proti Plavžu je zraslo več hiš, ki so po večini delavske. Največja sprememba se je vsekakor izvršila na trgu pred župno cerkvijo. Dograjena je bila v letošnjem letu podaljšana cerkev, izravnani trg pred njo in postavljena visoka betonska soha. Gosp. Rabič ravnokar predeluje svojo hišo, ki jo bo povečal za trgovski lokal trdke Savnik. Najmodernejšo stavbo si je zgradila gđe. Ana Klinar. Ploščate strehe doslej na Gorenjskem niso bile v navadi. Hiša, oziroma vila, je zelo okusna. Enako hišo, vendar precej manjšo si je postavil gosp. Torkar ml. Sicer pa je v tej ulici, ki nosi ime po pokojnem dr. Lampetu, zraslo letos največ novih zgradb. V Kurji vasi je pred vsem omeniti novi most čez Savo. Vseh hiš in hišic, ki so bile zgrajene na desnem bregu Save od Savskega nabrežja pa do dolci skoraj do bivšega Dobravskega mostu, ni mogoče naštet. A prihodnje leto jih bo še več, ker je skoraj vse odnočno zemljišče parcelirano in prodano raznim interesentom, največ tovarniškim delavcem. Krekov trg bi po prvotnem načrtu imel biti tako rekoč središče Jesenic, a stavba gosp. Muleja, ki jo gradi tako rekoč sredi projektirane trga, pokvari celotno lice, ne samo Krekovega trga, pač središča jeseniškega mesta.

Nova imena ulic. Velik napredek Jesenic je treba omeniti, ker so vse ulice dobile definitivno svoja imena z uličnimi napisy in novourejene hišne številke. Trg pred kolodvorom se imenuje Trg kralja Aleksandra I. Cesta od kolodvora skozi zapadni del Jesenic gori do Plavža se imenuje Gosposvetska cesta od tam stranska pot Spodnji Plavž, Zgornji Plavž in pa dalje na Hrušico. Pravi

vilno je bila označena Cesta na Golico, ki vodi od Culerjeve gostilne k Sv. Križu. Marsikateri turist, ki prvič namerja svojo pot na Golico, bo tu krenil na desno. Ulica, ki vodi od cerkve dol, je nazvana Cerkevna ulica, ulica za občinsko hišo pa Kosova ulica. Ostalim skupinam hiš zgoraj cerkve se pravi v splošnem Na Murovi in tudi napisne table so označene tako. Kralja Petra cesta je ona, ki vodi od hotela Pošte preko železniške proge na Staro Savo skoraj do Savske cerkve. Trg pred to starejšo cerkvijo je dobil označbo Ruardov trg, t. j. ime po industriju Ruardu, ki je železno industrijo na Savi dvignil in iz katere je nastalo današnje velepodjetje. Cojzova cesta pelje od Marka proti glavni pisarni KID. Trg pred glavnim uradom KID pa se imenuje Luckmanov trg, po prvem ravnatelju KID. Od Marka vzdolž je Fužinska cesta. Na tej cesti so bile nekoč same tovarniške stavbe, kovačnice itd. in od tod ime. Hrenovica je ostala Hrenovica, v kateri pa je še vedno ena sama hišna številka, last gosp. Krivca. Cesta ob železniških skladiščih se imenuje Skladiška ulica, ona mimo tovarniških vil pa Vrtna ulica, ker je tu največ vrtov. Na desnem savskem bregu so ulice: Savsko nabrežje, Jadranska cesta, Ilirska cesta, odcep proti Svetotovi hiši pa Pod Gozdom. Od glavne pisarne do Markeža je Cankarjeva cesta, stranke pa: Delavska ulica, Obrtniška ulica, mimo meščanske šole Prosvetna cesta, za otroškim vrtcem pa Ciri-Metodova ulica. Zanimiva so imena ulic v novem delu Jesenic oziroma Save. Od železniškega prelaza na Savi dalje se imenuje ulica: Gregorčičeva ulica, na levo pa Aljaževa. Tudi na Industrijsko ulico niso pozabili, to je ulica, ki vodi mimo bivše Mencingerjeve gostilne. Slomškova ulica vodi od osnovne šole preko Ukave do hiše gosp. Brtončija za tako zvano »Streko«, kot se je ta del naselbine prej splošno nazival. Po potoku Ukava se imenuje tudi ulica Ukava. Pred Krekovim domom je Krekov trg, od tu do kolodvora pa je najlepša jeseniška cesta in ki nosi ime največjega slovenskega pesnika: Prešernova cesta. Ker marsikateri Jeseničan še ne ve za označbo te ali one ulice, in pa ker bo mnoge bivše Jeseničane zanimala ta sprememba, smo tu navedli vsa nova imena, po katerih se lahko ravna.

Galoše in
snežne čevlje

popravlja najbolje gumi-kliniki
A. Goršič in sin
Ljubljana, Dunajska c. 9

Dev. Marija v Polju

Dramatični odsek tukajšnjega prosvetnega društva igra danes na praznik Vseh svetnikov ob 4 pop. žaloigro »Prababica«.

Člani zveze bojnikov ter vsi bivši vojaki se naprošajo za udeležbo pred spomenikom padlih, kjer se bodo za rajne opravile molitve in libera.

Ljubljana, ki je zadnje dni močno narasla, je v petek že za pol metra upadla. »Sige« v Slapah in travnikih proti Kašlju so pa še poplavljeni. Veliko strahu so pa prestali zopet zaiski mlinarji ter ondodni obrežni prebivalci. Naraščajoča voda jih je prisilila, da so izpraznili iz spodnjih prostorov živino in živež.

Višnja gora

Grobovi se nepričakovano odpirajo. Danes smo pokopali gosp. Antona Steklačiča, posestnika z Vrha. Podlegel je težki operaciji; sredi upov in načrtov ga je nepričakovano prehitela smrt, ki je ugrabila družino in številnim otročičem skrbnega očeta in vzornega gospodarja. — Pravkar pa smo prejeli sporočilo, da je v Ljubljani v Leonišču umrl tukajšnji odvetnik gosp. Miroslav Kvas. Tudi ta je podlegel operaciji radi težke notranje bolezni, katere mu je nenadoma pretrgala nit življenja. Komaj je dobro začel svoj poklic, pa ga je nemila smrt sredi najlepših let ugrabila mladi družinici. — Naj oba pokojnika uživata milost pri Bogu, njihovim preostalom pa naše iskreno sožalje!

Mozelj

Tudi stavbno gibanje. Po okoliških vaseh je dovolj zapuščenih hiš, lastniki v večini niso izumrli, ampak se izselili. Stavbe so zapuščene, razjeda jih čas, rušijo se polagoma druga za drugo.

Vodovod. Pravi reveži smo glede vode. Vozimo jo 4 km daleč iz Livolda in kdor nima živine, mora najeti in tako vodo dobro plačati. Popravilo vodovoda, ki je prej odpovedal, kot je predvideval graditelji, bi stalo mnogo denarja, še 350.000 Din bi ne bilo dovolj. To pa je mnogo, ali bolje, to pa je preveč. Pretekli teden se je mudil tu zastopnik firme, ki je izdelala cevi. Vzel je seboj del cevi in vodo. Oboje bodo analizirali in skušali najti vzrok, čemu so cevi pred časom postale nerabne.

Sadje in mošt. Po dobri sadni letini je vedno dovolj mošta. Po kvaliteti ni na višini, ker se ga prideluje in ravna na najrazličnejše načine, ki pa so vsi več ali manj v nasprotju z današnjimi tožadnimi izkustvi. — Za mošt se porabi prav vse, vredno in ne vredno. — Prav kmalu bo tu čas, ko ne bo dobili kilogram svežega sadja ob polnih kleteh mošta. Uživalci sadnega drevja ne znajo ceniti tako, kot so ga oni, ki so ga sadili.

Halo! - Otvoril sem nov vinotoč
v Celju, Za kresijo št. 9. - Halo!

Zagotavljam, da bom točil prvovrstna pristna dalmatinska vina, dalmatinski mošt, tropinovec, ali-ovoko rum ter najrazličnejše likerje. Na razpolago bodo najraznovrstnejša mrzla jedila, razen tega bodo vsaki petek sveže pečene in ocvrte ribe. Postrežba točna. — Za obilen obisk se priporoča SIBENSKI VINOTOC.

Rogaška Slatina

je ostala glasom najnovejših (letošnjih) analiz v svoji koncentraciji nespremenjena od najstarejše dobe do danes. O tej izborni zdravilni vodi piše leta 1687 loanne Benedicto Gründel, phil. et med. Doctor, dobesedno sledeče: (po navedbi nekaterih drugih vod) »Nicht destoweniger hat dannoch für allen diesen Vorzug unser in gegenwärtigen Traktat beschriebener Sauerbrun, welcher eine halbe Meil von dem Marckte Roitsch in Unter Steyer auff den Croatischen Gränitzen auss den edlsten Brüsten der Erden hervorquelllet und schon ein so grossen Namen in der Medizin bekommen dass er nicht allein aus fremdden Orten die Presshafte, als wie ein Magnet an sich ziehet, sondern auch in weit entlegene Länder, ganz häufig geföhrt wird und allorten villfältige Krancken gesund machet.« (...) slatina, ki izvira pol milje od trga Rogatec na Spod. Stajerskem iz najplemenitejših prsi zemlje, je dobila že tako znamenito ime v medicini, da učinkuje kot magnet ne samo na tuje kraje ampak tudi na daljne dežele, kamor se razpošilja, in je že mnogo bolnikov ozdravila.)

V vinski kleti

Sv. Petra c. 43 se toči čez ulico sladki mošt bel in rdeč po 7 Din, črno vino po 9, portugalka 10, cviček 10, silvanec 12 in burgundec beli 14 Din. Ob sobotah domače krvavice. — Se priporoča T. Mencinger.

Pozor!

Kdor hoče pristno vince piti, ta mora v Zeleno jamo h Kruščicu priti, ker pristno vince pivcem žejo gasi ter žalostno srce razveseli. — Ima vedno na razpolago mrzla in topla jedila ter izredno dobre domače krvavice. Se priporoča Anton in Marica Duša.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 30. oktobra t. l. umrla po kratki, mučni bolezni, previdena s svetili zakramenti v 88. letu svojega dobrodelnosti polnega življenja naša ljubljena mati, babica in prababica, gospa

Antonija Kavčič
roj. Pešl

vdova po trgovcu v Št. Juriju ob j. ž.

Pogreb blage pokojne bo dne 2. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti v Št. Juriju ob južni železnici.
Celje, dne 31. oktobra 1931.

Rodbine:

Kavčič, Seršen, dr. Mihelič, dr. Schwab, Šulgač, Mikl, Lobnik, dr. Lazarevič,

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 5 stro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349.

Vabimo Vas, oblecite se pri nas!

Nogavice, srajce, kobine, obleke, predpasniki, plašči in manufaktura po najnižjih cenah v trgovini

Marija Rogelj

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26

Službe isčajo

Trgov. pomočnik
mlad in pošten, želi mesta v trgovino mešanega blaga. Gre nekaj časa brezplačno. Ponudbe pod »Trgovski pomočnik« na upravo lista št. 12.628.

Sobarica
zmožna vsakega domačega dela, želi premeniti službo. Govori tudi nemško. Nastopila bi ob novem letu 1932. Ponudbe na upravo »Sloven.« pod »Sobarica« št. 12.884.

Ključav. pomočnik
išče službo — mesto ključničarja ali soferja. Gre tudi za sprevednika. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 12.889.

Gospodinja
išče mesta k boljsemu gošpodu. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Takoj ali pozneje« št. 12.885.

Kuharica
išče mesta za dopoldanske ure. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 12.886.

Dober risar
tehniško naobražen, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.883.

Dekle
izučena šivilja, želi stalnega mesta kot domača šivilja pri dobri družini, ali pri manjši družini kot začetrnica. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Šivilja«.

Mladenec
vešč samo nemščine, priden in marljiv, star 21 let, išče službo. Sprejme vsako delo pri kakšni nemški družini. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.872.

Službo hišnika
žučava ali kaj sličnega iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.702.

Stalno službo
išče samostojna kuharica, večer sega dela, stara 28 let, pri samostojnem gošpodu ali pri družini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vsestransko pošteno dekle«.

Gospodična
s polletno prakso išče mesto v pisarni ali mesto blagajničarke v Ljubljani. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.834.

Iščem službo
vrtarja, natakarka, služe ali skladiščnika. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.817.

Sobarica
boljša oseba, z večletnimi spričevili, srednjih let — išče mesto, najraje pri kakšni starejši dami ali pri starejšem gošpodu. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 12.835.

GREŠITE MNOGO
Pako ne čitate redno
SLOVENCA

Službodobne

Krojaškega vajenca
sprejme takoj Remskar Matija, Log 20, p. Brezovica.

Livarniški predelavec
ali mojster, 28—40 let star, vajen v vlišanju vodenih in kopalniških armatur, s poznavanjem dela na kalupnem stroju (Formmaschine) se išče za moderno urejeno tovarno kovinskega blaga. Ponudbe pod »Metall« na upravo »Slovenca«.

Izurjeno tkalco
sprejme takoj tovarna suknja: Moste, p. Zirovnica.

Sprejemem
pridnega, poštenega učenca v manufakturno trgovino. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kranj«, št. 12.700.

Organist
oženjen, najbolje, če zna tudi kako obrt, ki ima veselje do cerkve, dobi takoj dobro službo. Ponudbe poslati na župni urad Sutlanska Poljana, pošta Podčetrtek.

Učenko
sprejme šivilja na Sv. Petra cesti št. 52.

Kavarniški vajenec
se sprejme s hrano in stanovanjem. Narodna kavarna.

Krojaški vajenec
se sprejme s hrano in stanovanjem. A. Bele, Vižmarje 60, St. Vid nad Ljubljano.

Učenko
iščem za pletilstvo. — »Kosmos«, Ljubljana. — Poštni predal 307.

Vajenko
za modistovsko obrt takoj sprejme Stana Jančič — Gregor, modistka, Ljubljana, Šmartinska c. št. 6.

Krojaškega vajenca
sprejme modni salon F. Potočnik, Ljubljana, Mesni trg 5/II.

2 čevljar. pomočnika
enega za gojzerje šivane, in zbita dela, drugega za zbita dela in popravila, sprejemem takoj. Oziram se samo na dobre delavce. Zupan, Jesenice, Gosposvetska 2.

Pekovskega vajenca
sprejme pod ugodnimi pogoji Lovro Sušnik, pekarija, Škofja Loka.

Vajenko
za strojno pletenje, z vso oskrbo v hiši, takoj sprejemem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.754.

Dekle
iz dežele, poštena in zanesljiva, katere zna nekoliko šivati, se išče za dobro krščansko hišo v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sobarica 1932.

Uradniška moč
agilna, mlajša, se sprejme. Ponudbe do 8. nov. pod »Služba« na upravo »Slovenca«. Znamko za odgovor.

Zasluzek

Provizijske potnike
kateri obiskujejo špecerijske, delikatesne trgovine na Notranjskem, Dolenjskem in Štajerskem, se sprejme proti visoki proviziji za prodajo sira in čajnega masla. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra provizija« št. 12.805.

250 Din dnevno
zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju! — »Kosmos«, Ljubljana, poš. predal 307. — Znamko za odgovor.

Denar

Kdo mi preskrbi
20.000 dinarjev, dobi 500 Din nagrade. Denar popolnoma siguran. — 15% obresti na 6 mesecev. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Popolnoma siguran«.

Posojilo
15—20.000 Din išče soliden obrtnik, ki nudi polno garancijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sigurno 8—10« št. 12.880.

Ženitbe

Poročil bi se
z dekletom v starosti do 30 let. Imam krasno poselstvo v najlepšem kraju Gorenjske. Ponudbe naj se pošljejo pod »Srečen zakon 250« št. 12.860, na upravo »Slovenca«.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoni. Pišite ponj!

Učenkam pletiljam
brezplačen pouk, če si nabavijo pri nas pletilni s. o. »Tehna« družba, Ljubljana, Mesni trg 25/I.

Jezikovna šola
Gospoka ulica 4/I, Nemščina, italijansčina, francosčina, angleščina, češčina. Tečajji in pouk za posameznike za odrasle in otroke. Cene zmerne. Vstop vsak čas.

Šoferska šola
oblastveno koncesionirana, I. Gabersčik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj se prične 1. novem.

Profesor
poučuje latinščino, grščino, slovenščino in nemščino, pripravlja za izpite, proda stare knjige. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pouk«.

Italijansčina in češčina
Jezikovna šola, Gospoka ul. 4/I. Tečajji in pouk za posameznike. — Zmerne cene.

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Stanovanja

Stanovanje
Enodružinska hiša z vrtom pri Stadionu, se odda februarja, po želji tudi preje — v najem. Stiri sobe z vsemi pritliklinami in dvema balkonom; plin v kuhinji in kopalnici. Mesečna najemina znaša 1.300 Din. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Stadion« št. 12.720.

Stanovanje
komfortno, obstoječe iz 4 sob, kuhinje kopalnice in pritliklin, v centru mesta, zračno in solčno, se odda s 1. novembrom. Cenj. ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Krasna lega« št. 12.819.

Stanovanje
soba in kuhinja se odda. Dravljje, Rokova pot 135.

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gošpodu blizu glavnega kolodvora. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.825.

Stanovanje
petsobno, vrt, Glinška ul. št. 5, se takoj odda za Din 1100 mesečno. Vpraša se pri hišniku.

Soba
lepo opremljena se odda solidnemu gošpodu. Jegličeva cesta 7.

Soba
in kuhinja se odda takoj dvema osebama. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.887.

Opremljena soba
solidna, s posebnim vdom, se odda gošpodu. Poizve se Krakovska ul. št. 29, od 9—12.

Večja soba
s štedilnikom, v novi hiši se takoj odda. Izanska cesta št. 70.

Sobo
in kuhinjo oddam za 200 Din mesečno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod pod Stan in dom.

Na stanovanje
se sprejme gošpodične. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 12.875.

Sostanovalca
se sprejme. Glince, Cesta XVII, št. 4.

Stanovanje
z dvema sobama in kuhinjo, se takoj odda. — Stranska pot 19 (Trnovo).

Sobo
oddam v najem poleg gostilne »Sojar« v Dravljah št. 152.

Stanovanje
dvosobno, parketirano, kompletno, oddam v Zeleni jami. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.874.

Dve sobici
separirani, po 100 Din, oddam v Zeleni jami. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12.873.

Stanovanje
novo, dvo- ali trisobno s pritliklinami v Novi koloniji pri Viču pod Rožnikom, cesta XXI, oddam v najem.

Stanovanje
lepo, zračno, suho, parketirano, z dvema sobama, kuhinjo, predsobo in vsemi pritliklin. vse pod enim ključem, se odda s 1. decembrom. Zvezna ul. št. 21, Zelena jama, za mesnico »Strukelj«.

Vnajem

V novi hiši
v Mostah se odda dvosobno stanovanje s pritliklinami po zmerni ceni. Poizve se: Breg 14/I.

Pisarnel
Tri-, dvosobne pisarne v palači Ljubljanske kreditne banke na razpolago s 1. novembrom t. l. Reflektanti dobe pojasnila v upravi Ljubljanske kreditne banke.

Točilnica in trgovina
z delikatesami se da pod ugodnimi pogoji v najem odnosno na račun proti kavciji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.830.

Izložbo
in majhen prostor za prodajo, iščem za šest tednov, za zelo lep božični predmet. Lahko zraven v kakšni trgovini ali trafiki. Naslov ali dopise na upr. »Slovenca« pod »Jaslice« št. 12.735.

Lep lokal

na najugodnejšem prostoru v Mariboru, blizu gl. kolodvora, primeren za trgovino ali pisarno — se odda 1. dec. ali januarja proti mali odpravnini za pisarniške mobilje. Nizka najemina. Ponudbe pod »Lokal 600« na upravo »Slovenca« Maribor.

BLAGO
za moške in ženske obleke in vseh vrst
MANUFAKTURO
za jesen nabavite najugodnejše pri tvorki
NOVAK LUBLJANA
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
VELIKA IZBIRA - NAJCENEJE

Štiri prazne sobe
primer. za pisarno in skladišče v Prešernovi ulici št. 54. se odda. Vprašati hotel Slon, Ljubljana.

Trgovina
meš. blaga se odda pod zelo ugod. pogoji v najem z zalogo ca. 50.000 Din, katere se mora prevzeti. Stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.830.

Posestva

Načrte za stavbe
izvršujem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod »Inženier« na upravo »Slovenca« št. 11.713.

Hišo
enodružinsko, z lepim vrtom prodaj — Franjo Gerkman, Laško.

Lep lokal
v Gledališki ulici, odda takoj. Pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani.

Bivša Pavšičeva
vila v Šiški, Vodnikova cesta 100, ugodno naprodaj. Poizve se istotam.

Nova hiša (vila)
4 sobe, 2 kuhinji in pritlikline, 1600 m² vrta, se poceni prodaj. — Alojzij Krum, Zadvoj 73, pošta Hrušica pri Ljubljani.

Lepo posestvo
z mlinom na stalni vodi, se prodaj. Ogleda in poizve se v Virovcih št. 4, p. Pristava, Štajersko.

Kupim hišo
z vrtom v bližnji okolici Ljubljane ali Novega mesta. Plačam takoj. Natančen opis in ceno na upr. »Slovenca« pod št. 12.866.

Posestva
od 2 do 150 oralov, prodaja Posredovalca, Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilne
s posestvi ali mesarijami, prodaja Posredovalca, Maribor, Sodna ulica 30.

Hiše
trgovske ali stanovanjske, prodaja Posredovalca, Maribor, Sodna ulica 30.

Pekarije, kavarne
hotele, tovarne, mline, žage prodaja Posredovalca, Maribor, Sodna 30.

Lepe gozdne parcele
na Rožniku poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 12.565.

Posestvo
v trgu Muta ob Dravi na prodaj. 1½ orala, zidana hiša z gospodarskim poslopjem, elektrika, 4 sobe, voda v kuhinji; primerno za rokodelca ali vpojojenca. Cena 72.000 Din. Poizve se pri lastniku Ignacu Jevšenaku, Slovenske Konjice 64.

Lepe stavbne parcele
pod Rožnikom po ugodni ceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.565.

Velika trgovska hiša
z gospodarskimi poslopiji in posestvom, naprodaj pri Kamniku. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12.878.

Vinograd
z nekaj njive in sadonosnikom se prodaj v bližini Maribora. Krasna solnčna lega. Približno 2 in pol orala. Istotam 3 orala lepega mladega gozda. Tudi en dobro ohranjen vinski sod, okrog 27—28 hl. — Vpraša se v upravi »Slov.« v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, pod »Posest«.

Mlin naprodaj
v mestu pri postaji v najbolj prometnem kraju. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometni mlin« št. 12.724.

Posestvo
10 oralov; njive, gozd, travniki, novozidana hiša in gospodarsko poslopje, pri Sv. Marjeti ob Pesnici, naprodaj. Naslov da uprava »Slovenca« v Mariboru.

Enonadstropna hiša
z gošpodar. poslopjem, ob državni cesti Ljubljana—Vranksko, vodovod, mimo vodi elekt. daljnovod, 3000 m² vrta. Zelo pripravo za večjega obrtnika ali trgovca, se po ugodni ceni prodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.561.

Zelo ceno prodam
kmetijo, veliko, lepo, pri Smledniku, celo ali le polovico; gostilno na Gorenjskem samo za 43.000 Din, za kakega obrtnika; več novih hiš pri Kranju od 55.000 Din naprej; 4-stanovanjsko hišo z lepim vrtom, katere najemina znaša mesečno 2000 Din, za 250.000 Din; gostilno pri postaji na Gorenjskem, z lepim vrtom, za 155.000 Din; gostilno z za troje govedji zemlje, za 150.000 Din; več malih kmetij za eno in dve govedi ter več hiš z vrtovi itd. — Kupci zgledite se! Priložite znamke za odgovor! L. Rebolj, Kranj.

Enonadstropna hiša
z gošpodar. poslopjem, ob državni cesti Ljubljana—Vranksko, vodovod, mimo vodi elekt. daljnovod, 3000 m² vrta. Zelo pripravo za večjega obrtnika ali trgovca, se po ugodni ceni prodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.561.

Prodaj parcelo
za Bežigradom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.051.

Posestvo
obstoječe iz njiv, travnikov, sadonosnika, vinograde, gozda, novozidane hiše in gošpod. poslopja, tik okrajne ceste, komaj 10 minut oddaljeno od želez. postaje, se prodaj takoj za nizko ceno. Posestvo je lepo in skupaj ležeče. Vpraša se ustmeno ali pismeno pri L. Fišinger, trgovina z mešan. blagom, Poljčane.

Objave
Javna dražba
najdenih predmetov se bo vršila 6. novembra ob 9 na postaji Ljubljana glav. kol.

!! ZAHTEVAJTE TAKOJ !!

BREZOBVEZNO PONUDBO

HORNY W 303

NAJVIŠJO CENO

VAM
NUDIMO
ZA VAŠO
ZASTARELO
RADIO POSTAJO
V ZAMENJAVI
ZA NAJMODERNEJŠE
APARATE NA TOK —
SVETOVNIH ZNAMK
HORNYY — ORION

HORNYPHON SIX

LJUBLJANA
Mesni trg 5/I.

FRANC BAR SINOVA

DRUŽBA Z O. L.
Telefon 2407

ORION SO 111

!! ZAHTEVAJTE TAKOJ !!

BREZOBVEZNO PREDVAJANJE

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA GUMIJA

„REKORD“

JOSIFA F. ČULJKOVIĆA, LESKOVAC

izdeluje v najboljši zjamčeni kakovosti

Gumijevo platno in lepivo

za krpanje galoš in čevljev za sneg. Konkurenci v kakovosti in ceni izključena.

Izjava

Opozorjam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil moj sin Karel Štrukelj ml. - Moste, Zaloška cesta št. 9, dne 17. oktobra 1931. - Karel Štrukelj star., posestnik in mesar.

Srečke delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur« Ljubljana - Šelenburgova ulica 6 II nadstr.

Glasba

Pianino ali klavir dobro ohranjen kupim po zmerni ceni. Ponudbe na Janez Novak, krojač, Dobovec, p. Trbovlje I.

Močan klavir

črn, v brezhibnem stanju, prodam za 6000 Din, ter rujav klavir, enako močan, za ceno 3500 Din. - Oba firma Schott, Wien. Anton Tramte, Medvode.

Strojno pletenje

dobro upeljano, se prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Obročno plačilo« št. 12.756.

Za jesenski saditev

oddaja prtična sadna drevesa, eno- in dvoletna ter cepljene vrtnice v neseljivih sortah Matko Maretič, Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Dynamo

v brezhibnem stanju, pripravljen za razsvetljavo manjše tovarne, večjega mlina, žage, ali manjše vasi se pod ugodnimi pogoji prodaja. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Razsvetljavo«.

Premog, drva, koks

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik Trzaska cesta št. 16 Tel 33-13

Kolesa

na 12 mesečno odplačila »Tovarna koles« Ljubljana Poštni predal 307

Krpe (cunje)

in volno za snajenje strojev in avtomobilov, kakor tudi platnene krpe za poliranje, najugodnejše in stalno v zalogi pri »Obnova« d. d., Ljubljana, Vošnjakova ulica 22.

la gonilna jermena

šivalna jermena, vosek »Prima« za jermena, lesene jermenice, nudi po zmernih cenah tvrdka - Bracar & Comp., Ljubljana, Kolodvorska 35.

Bikec

čistokrvne montafonske pasme, 5 tednov star, se prodaja hotel Slon, Ljubljana.

V novomeškem

kapitlju so po smrti g. kanonika Zlogarja napredaj razne knjige: slovenske, nemške in hrvaške, zlasti velike homiletičnih del, dva klečalnika, dve pisalni mizi i. dr.

Stare kovine

kakor mehak svinec v blokih in tudi neprelit, aluminij, medenino, cinkasto pločevino in baker prodaja stalno »Obnova« d. d. Ljubljana, Vošnjakova ulica 22.

Star material

uporabljeni: kakor: tračnice, stožala živalnih strojev, različno železo, bakreni kotli, stiskalnica (Smindelpresse) in drugo, oddaja »Obnova« d. d. Ljubljana, Vošnjakova ul. št. 22.

Moško kolo

prodam ali zamenjam za fotoapar. - Več: Jernej Dovč, Stozice 13, pošta Ježica.

Črna jedilnica

hrastova, malo rabljena, 12 kom., napredaj zaradi selitve za 11.500 Din. - Pisemne ponudbe na upr. »Slov.« pod »Jedilnica«.

Blagajna št. 2

fabrikat »Wiese«, skoro nova, poceni napredaj. - Ponudbe pod »Blagajna 2« na upravo »Slovenca« Maribor.

Obrt

Posteljne mreže

izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ul. 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se popravila.

»Javor«

lesna industrija v Ločatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palači Vzemne zavarovalnice.

Nagrobne sveče

električ. žepne svetilke, najboljša baterije, rum. čaj, konjak, fino sirovo in žgano kavo, razno železnino in specerijo kupite jako dobro pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg

IZNENADENJE!

Gumijeve pete znamke »REKORD« novo dovršene izdelave in kakovosti povsod zmagujejo.

Prva poskušnja bo iznenadila vsakogar glede trpežnosti in kakovosti novega »REKORDA«. LENA & PERIARNA ZEPED udeležba varst. znamke »REKORD«.

Kislo zelje

novo, prvovrstno rezano, in cele glavice za sarmo v sodčkih in vsaki množini po najnižji ceni po naročilu dobavlja Gustav Erklavec, Kodeljevo 10 Ljubljana. Telefon 25 91

Zimo

za modroce od naicenejših do najfinejših po tovarniških cenah prodaja Sever Rudolf Marjini trg št. 2

Pletilni stroj

skoraj nov št. 8, 60 dolg »Ideal« komplet, z 2 nitovodjema, prodam za ceno Din 2.800, pletilni stroj št. 8, 22 dolg za ceno Din 1000. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.754.

Prvovrstno usnje

dobite vedno po solidni ceni in točni postrežbi pri Franc Erjavcu, trgovina usnja, Stari trg 11 a, Ljubljana.

Jabolka

Kakor vsako leto, imam tudi letos zimsko štajerske pošiljate jabolke razne vrste, po najnižjih cenah. Javno skladišče, Dunajska cesta 33.

Pisalni stroj

dobro ohranjen prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.876.

Čebelarji

Čebelnjak s čebelami - Znidarski panji - in orodjem prodam skupno po nizki ceni. Ana Zorinc, Trbovlje I.

Pletilni stroj

skoraj nov, št. 8, 50 dolg, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.858.

Hruške in jabolka

najokusnejše, kisle, štajerske, ameriški zaboji 25 kg. Primissima 5.-, prima 4.-, sekunda 2.50 Din - kg franko vsaka postaja povzeteje razpošilja: Postržina, Krško.

Pravi kanarčki

harcerji, odlikovani petkrat z zlatimi kolajnami, doma in v inozemstvu, napredaj po 200, 250 in 300, samice 50 Din. Sever Edvard, Gosposka ul. št. 4/III.

5 cevni radio aparat

z zvočnikom in vsem spajalnim, radi preselite ugodno prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »5 cevni« št. 12.857.

Sejmarji

Stojnico, 4 metre dolgo, s plahto, kompletno za manufakturno, po nizki ceni prodam. - Ana Zorinc, Trbovlje I.

Mislite

na pravočasen nakup d. brega posteljne perja, katero razpošilja

Trgovski dom STERMECKI

CELJE št 18

po jako ugodnih cenah in v dobri kvaleteti. Mešano kg 29 Din, boljše 42 Din, skub. polpuh 240 Din puh 360 Din. Na talje ogromna izbira žime, afrika in gradla za žimnice, inleta in gradla za pernice ter razna belega platna za posteljno perilo.

Veliki ilustrirani cenik, ki je pravkar izšel, se pošlje vsakemu zastoj!

Zimske suknje

(plašči), celi ostanke 2.60 do 2.85 m, fino češko blago, prejšnja cena 560 Din sedaj cel ostanek za 265 Din se dobi pri Commerced d. d., Ljubljana, Tavčarjeva ulica 2, I. nadstr.

Cenjene dame!

Velika izbira damskih klobukov po najnižjih cenah. Preoblikovanje Din 20. Se priporoča Stana Jančigar - Gregorc, modistka, Ljubljana, Smarčinska cesta 6.

Mreže za postelje

izdeluje naiceneje samo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej) poleg skladišča »Alko« - Sprejema tudi popravila

NOVOPOROČENCI, POZORI

Oglejte si izložbo slik - Fotomeyer Maribor Gosposka ulica 39. Lepe slike, moderno izdelane in cene.

Modroce

otomane divane, fotele in vse tapetniške izdelke vam nudi naiceneje Ignacij Narobe, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16 (pri Levu).

CEVLJE

vseh vrst - kakor tudi gojzerje in čevlje za smučarje priporoča po nizki ceni L. DOLENEC, Kongresni trg 3 in Barvarska 3/2 a.

Elektroinstalacije

za razsvetljavo in pogon izvršuje strokovnjak po zmernih cenah ter special. delavnica za popraviljanje in previjanje elektromotorjev, transformatorjev in avto-dinam. - Imam v zalogi ves elektro-material, kakor žarnice in elektromotorje najznamenitejših firm v vsaki količini. Fr. Perčinčič, koncessioniran elektro podjetje, elektro mehanično podjetje, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16, telefon 2371; Domžale, nasproti pošte.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana Stari trg št. 32

Dame!

Na preizkušeni, najboljši aparat, ki ne kviri las in ne peče, izvršujem trajno ondulacijo po 100 Din. - Priporočam se Franjo Filipovič, Loke 49, v hiši g. Prandič, Trbovlje I.

Modroce

posteljne mreže železne zložljive postelje otomane divane in tapetniške izdelke nudi naiceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik Mestni trg 13 Ugodni nakup morske trave žime cvilha za modroce in blaga za orevleke pohištva

Ure popravila

renovira - večletno amstvo - Fran Korolec - urar Ljubljana Sv. Petra cesta 55 vhod Vidovdanska 1

Oves in koruza

kupite naiceneje pri tvrdki A. VOLK LJUBLJANA Veletrgovna v štrom Restirva cesta 24

Novavice

rotačnice, volna in bombaž naiceneje in v veliki izbiri pri KAREL PELOG LJUBLJANA, Zidovska ulica in Stari trg

la koruzno moko

za žgance, vedno svežo, dobite pri tvrdki

A. M. Zorman Ljubljana, Stari trg 32

Kovčke, spisne, šolske in ročne torbice, listnice, denarnice itd.

priporoča po zmernih cenah

IVAN KRAVOS

Maribor, Aleksandrova c. 13

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte posnetila.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po namizni ceni. - Peter Setina Radeče - Zidan most

Razno

Na obroke

lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah s posredovanjem Kreditne zadruge detaljnih trgovcev v Ljubljani. Cigaletova ulica 1 (pri sodniji).

Majhna slaščičarna

se radi boleznitakoj prepušti. Posebna prilika za začetnika. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prometna cesta« št. 12.858

Brezdenarna samopomoč

Prišel je čas za splošno organizirano samopomoč, vseh vsled krize trpečih. Navodila (tudi druge narave) daje: Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška 19. (Priložiti 5 znank.)

Zamenjam

popolnoma novo vozno odelo (celtno) za gramofon, sobno peč, kolo ali kaj sličnega. Janko Markič, trafikant, Trzin.

Čitajte in širite »Slovenca«!

GUMIJEVE CEVI

vseh vrst in dimenzij izdeluje na najbolj dovršeni tehniški način ter jamči za kakovost, izraven in trpežnost. Konkurenci v kakovosti in ceni izključena.

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA GUMIJA

„REKORD“

JOSIFA G. ČULJKOVIĆA - LESKOVAC.

Sukneni ostanki

za površne suknje in obleke

pod ceno!

R. MIKLAUC »Pri Školu«, Ljubljana

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Staričičev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulice XI. puka 22, Beograd, Polnareova 2

Nov zimski vozni red

na autobusni prog Rakek-Stari trg, veljaven od 3. nov. 1931.

op.	op.				
9:25	16:00	RAKEK	5:40	15:45	
10:40	17:55	STARI TRG	4:00	14:25	
			do	po	

Notransjska autoprometna družba

Trgovsko zastopstvo

dobre tvrdke za Ljubljano in okolico event. za celo Slovenijo išče dobro uveden, strokovno naobražen trgovca. Na razpolago tudi trgovski lokal in klet. Stroka poljubna. Ponudbe pod »Vesten zastopnik«, Ljubljana, pošt. pred. 349

Brez posebnega obvestila.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša nad vse ljubljena, nepozabna soproga, oz. mati, stara mati, tačča in sestra, gospa

Elizabeta Taurer

soproga strojevodje v pokoju

v soboto 31. oktobra ob 7 zjutraj po dolgi, mučni bolezni, v 57. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala. Pogreb blagopokojnice se bo vršil v ponedeljek 2. nov. ob 16.30 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. Maribor-Wien-St. 11j, dne 31. oktobra 1931.

Andrej Taurer, soprog; Mara Himmel roj. Taurer, Elza Novšak roj. Taurer, hčerki; Andrej Taurer, sin; Marija Novšak, sestra; Ivan in Ladislav Friedl, brata, ter vsi ostali sorodniki.

ne valirane črne ... a Dia 570- - ruja ve a 600- - Z ovorje podlogo 100 Din več

Elektro instalacije naprave in aparate izvršuje in popravlja dipl. tehnik. Tone Poljšak Ljubljana Aleksandrova 5

NA PRVEM MESTU so šivalni stroji in kolesa Adler - Gritzner

švicarski
pletilni
stroji
DUBIED

edino le pri trdki

Jos. Petelinc, Ljubljana
za vodo.

Brezplačen punk v vezenju. Večletno jamstvo

Naznanilo

Naznanjam cenj. občinstvu in gg. čevljarjem, da sem otvoril v Kamniku, Pristava, trgovino z usnjem ter se priporočam cenj. občinstvu in gg. čevljarjem za obilni obisk, ker bom držal samo prvovrstno blago po najnižjih cenah.

Pridite in prepričajte se, ker blago se lahko ogleda brez obveznosti za nakup.

Priporočam se ter beležim z velespoštovanjem
Anton Lanišek, trgovina usnja, Kamnik.

CERKVENE ZVONOVE

najcenejše, iz la bron, umetniško izvršene, izdeluje samo

Ing. J. & K. Bühl, Maribor,
Aleksandrova cesta 35. — Odliki iz bron, medenine, aluminija i. t. d. Specijalne litine.

Nagrobni venci

trakovi in vse žalne potrebšči ne
ter velika zaloga mrtvaških krst

Fr. Karbeutz

manufakturna in modna trgovina

Celje, Kralja Petra cesta št. 3

MANUFAKTURNA TRGOVINA

M. GAJSEK

Glavni trg 1 MARIBOR Glavni trg 1

Največja izbira moškega in ženskega blaga
svine, cefira, platna itd. Velika zaloga po-
steljnih odev domačega izdelka!

Solidna posrežba. Cene solidno.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro
obrobjeni, 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine,
milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Mathek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje,
ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

GRAMOFONE, GRAMOFONSKE PLOŠČE
RADIO-APARATE

:: na ugodne plačilne obroke ::

ANTON LEČNIK, CELJE

Glavni trg

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

ALI POZNATE ENO IN VECBARVNI

BAKROTISK

TO NAJLEPŠO TEHNIKO MODERNEGA ILUSTRA-
CIJSKEGA TISKAT OGLEDJTE SI DOSEDANJE ŠTE-
VILKE „ILUSTRIRANEGA SLOVENCA“ REVUJE
„ILUSTRACIJA“ IN DR., KATERE JE TISKALA

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Ako želite dati v tisk Vaše
ilustracije, n. pr. razgled-
nice, albume, prospekte
in dr., odločite se za ba-
krotisk in zahtevajte od
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani pojasnila
glede cen in izvršitve

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU

Štev. 21.307/31.

Maribor, dne 13. oktobra 1931.

Volitve v narodno skupščino, volišča.

Razglas

V smislu določb § 34. zakona o volitvah narodnih poslancev
za narodno skupščino se razglaš, da so za volitve dne 8. nov.
t. l. v mestu Mariboru določena sledeča volišča:

- I. volišče:** Volilci I. mestnega okraja (notranje mesto), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici dekliške meščanske šole v Miklošičevi ulici 1.
- II. volišče:** Volilci I. mestnega okraja (notranje mesto), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v telovadnici državne realke v Krekovi ulici 1.
- III. volišče:** Volilci II. mestnega okraja (graško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici dekliške šole v Cankarjevi ulici 7.
- IV. volišče:** Volilci II. mestnega okraja (graško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v telovadnici drž. ženske učiteljske šole v Čafovi ulici 9.
- V. volišče:** Volilci III. mestnega okraja (Melje) volijo v otroškem vrtcu v Erjavčevi ulici 3.
- VI. volišče:** Volilci IV. mestnega okraja (koroško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do L; volijo v telovadnici IV. deške osnovne šole v Gosposvetski ulici (prej Samostanska ulica).
- VII. volišče:** Volilci IV. mestnega okraja (koroško predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do Ž; volijo v šolski sobi 4. razreda v pritličju IV. deške osnovne šole v Gosposvetski ulici (prej Samostanska ulica).
- VIII. volišče:** Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede A do G; volijo v šolski sobi 2. razreda III. deške osnovne šole na Ruški cesti.
- IX. volišče:** Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede H do L; volijo v telovadnici III. deške osnovne šole na Ruški cesti.
- X. volišče:** Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede M do R; volijo v otroškem vrtcu III v Valvazorjevi ulici.
- XI. volišče:** Volilci V. mestnega okraja (magdalensko predmestje), katerih priimki se pišejo z začetnimi črkami abecede S do Ž; volijo v šolski sobi v pritličju dekliške osnovne šole na Magdalenskem trgu.

Državni uslužbenci, ki so uslužbeni v mestu, pa stanujejo v okoliških občinah oz. izven Maribora, so v volilnih imenikih dodeljeni: Krčevina in občine levo železniške proge Maribor—St. Ilj. I. okraju, Košaki in občine desno železniške proge Maribor—St. Ilj. II. okraju. Sv. Peter in sosednje občine na levem bregu Drave III. okraju, Kamnica in sosednje občine na levem bregu Drave IV. okraju, vse občine na desnem bregu Drave V. okraju.

Obenem se opozarja na določbe § 52 zakona o volitvah narodnih poslancev, da je na dan volitev, na dan pred volitvami in na dan po volitvah prepovedano točiti ali kakor koli dajati alkoholne pijače.

Načelnik:

Dr. Juvan Alojzij

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, koloni-
jalno in specerijsko blago, kmelijske stroje in orodja, umetna gnojila,
cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forčacs, Bačka Topola.
Je stalno na zalogi.

EN POSKUS
Vas bo prepričal, da je
SHELL
FLOOR POLISH
IDEALNA TEKOCINA
ZA BLEŠK PODNA

Raznovrstne knjigoveške potrebščine: platno,
usnje, marmor, papir, zlato, sukanec i. t. d.
Vam nudim po najnižjih cenah

NA DEBELO! NA DROBNO!

A. Janežič

Ljubljana, Florjanska ulica

Izdelujejo se najnovejši model fototrkkih
vozilcev, razna namenske dvokolesa,
šivalni stroji in motorji. — Velika izbira. — Naj-
nižje cene. — Ceniki franco.

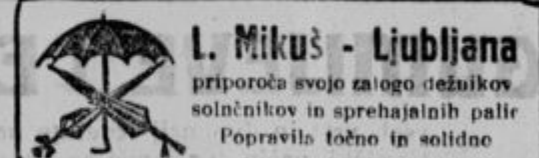
Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilcev
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Cesko,
angleško blago
za moške obleke,
zimske suknje, površnike,
Hubertus ložen za tove.

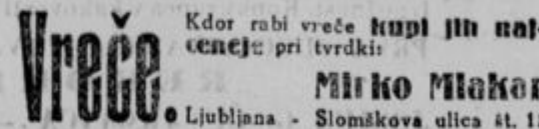
Modna manufakturna trgovina
JANKO ČESNIK
Ljubljana - Stritarjeva

Modno, čisto, angleško blago za
damske plače, kostume, pijs, za-
met v vseh modnih barvah.
Prilni modni žamet in
barbant za obleke.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov,
solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravlja točno in solidno

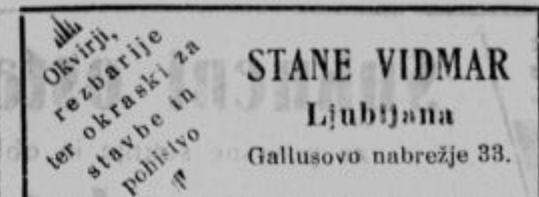

Kdor rabi vreče kupi jih naj-
ceneje pri trdki:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Štev. 237.

STANE VIDMAR

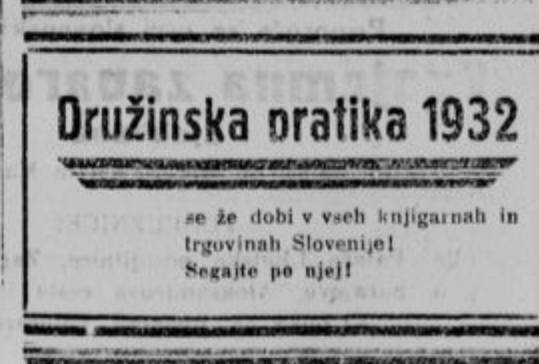
Ljubljana

Gallusovo nabrežje 33.

Visoka tehniška in komercialna šola v Parizu
zakonito dovoljena.

Inžinirske studije. Pripr. odel, tudi za dop. preda-
vanja. Diplomski listi v francoskem in nemškem
jeziku. Podrobná pojasnila: II, Fernand, Paris VII.

Družinska pratika 1932

se že dobi v vseh knjigarnah in
trgovinah Slovenije
Segajte po njej!

Znanstvena banka kraljevine Jugoslavije a.d. podružnica Ljubljana

Telefon šte. 30-20.

Centrala: BEOGRAD

Daje uenične in kredite v tekočem računu obrtnikom, vsem kreditnim zadrugam, ki posojujejo tudi obrtnikom, in lombardira državne vrednostne papirje.

Dunajska cesta šte. 31 (hiša Zidarjevih dečičev)

Glavna podružnica: ZAGREB

Sprejema hranilne vloge z ali brez odpovedi. Otvorja tekoče in žiro račune. Izdaje kavijske in garancijske pisma.

Račun poštno hranilnice šte. 14.003.

Podružnica: SARAJEVO

Kupuje in prodaja devize in valute za račun obrtnikom in obrtnih kreditnih zadrug. Izvršuje vse ostale bančne posle.

<

NOVO!

»JARA« čevlji »JARA« čevlji

Oglejte si našo veliko zalogo

»JARA«

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 20

Najboljše blago
Nizke cene
Solidna postrežba

Otvoritev v soboto, 31. oktobra 1931

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe
Kovaški premog vseh vrst
Koks tvariški, plavžarski in piluski
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri

Ljudski posojilnici

reg. zadr. z n. z. v Celju reg. zadr. z n. z.

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100.000.000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

† Potrni neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša ljubljena soproga, mama, stara mama, sestra in teta, gospa

Marijana Struhelj roj. Živalič
soproga posestnika

danes ob pol 23 po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 69. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v ponedeljek, dne 2. novembra ob tričetrti na 8 zjutraj iz hiše žalosti, Guncle št. 11, na župno pokopališče v Št. Vidu.

Guncle, dne 30. oktobra 1931.

Zalujoča soproga, sinovi in hčere ter ostali sorodniki.

NAJSRCNEJSO ZAHVALO izražamo tem potom vsem, ki so nam stali ob strani v bridkih dneh bolezni in smrti našega preljubelega soproga in očeta

Franca Židanika

Predvsem se zahvaljujemo preč. gg. župniku Finžgarju in vikarju Hostniku za tolažilne obiske, gg. zdravnikom dr. Fr. Debevču in dr. Mrčunu za ves trud, topla zahvala vsem dragim sosedom, ki so nas tolažili ob težki izgubi in poklonili rajnemu krasni venec. Srčna hvala pevskega društva »Krakovo-Trnovo« za gniljivo petje, in vsem številnim prijateljem in znancem, ki so spremili rajnega na zadnji poti. Bog povrni!

Ljubljana, dne 30. oktobra 1931.

ZALUJOČI OSTALI.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrnino pri svetovnoznanih tvrdki

H. SUTTNER
LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znamenjimi Glashütte, J. W. C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zastoj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

Hotel Bellevue

naznanja cenj. gostom, da bo restavracija tudi čez zimo ob sobotah, nedeljah in praznikih v popolnem obratu odprta, ostale dneve počenši z novembrom pa le po prednaročilu za večje družbe, bankete, sestanke i. t. d.

Vsako soboto in nedeljo domače kolince

krvave in jetrne klobase, pečenice itd. Izbor na vina, sladki mošt in opolo po Din 10.—, Ljutomerčan Din 14.— i. t. d.

Lovske puške, floberte, brovning pištole, lovske in ribiške potrebnice
F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana
Kongresni trg 9

Moške štofe
in dublne, zgotovljene
moške obleke in površnike,
razno manufakturno blago in perilo
kupite še vedno najugodnejše
pri tvrdki
IVAN KROŠELJ
LJUBLJANA
Šmartinska 15 (prej Martinova)

SOLIDNO BLAGO!

NIZKE CENE!

Modroce - otomane

divane, fotelje, »Couch« zofe, mreže in vse tapetniške izdelke dobite najceneje pri
IGNACIJ NAROB

tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levul) — Točna postrežba.

Cenj. občinstvu naznanjamo, da smo otvorili

delavnico

za izdelavo kotlov za žganje kuho
vseh sistemov in BRZOPARILNIKE
Delamo solidno! — Postrežba točna!

„KOTLADKA“

družba z omejeno zavezo

LJUBLJANA, Aškerčeva ulica št. 3

Radi odpovedi lokala

**popolna odprodaja
z 20% popustom**

raznega modnega blaga, svile, crepe de china, čipk, moškega in ženskega perila, kravat, rokavic in nogavic in vseh potrebnih za šivilje in krojače i. t. d.

A. PERSCHE, Pred škofijo 21

Čist obraz

v 10—14 dneh
dosežete s preparamentom Schröder Schenke za pomlajenje kože po Dru. med. Lahmann-u.

Ze prvi dan po uporabi vidno polepšava obraz. S trdnim tola neopaženim omlajenjem kože — če ar pa Vaš okolica niti ne opazi — odstranjuje to sredstvo, temeljito za vselej vse nečistote, kot bulje, soledce, mozolje, luskavost, raskavost, razpokano, hrupavo, mastno, svetlo, ovenelo kožo, znake starosti itd., kar dokazuje n-broj spriceval, kakor tudi zdravnik. Koža postane sijajno čista, rožnata in nežna obraz mladeniško svež izgled pa pomlajen za mnogo let. Uspeh in neškodljivost zagotovljena. Cena Din 120. Izvirne preparate Schröder-Schenke razpošilja po povzetju ali proti predplačilu samo depe za Jugoslavijo „Omnia“ addelek d. 13 Zagreb, Draskovičeva ul. 27. Zahteva brezpłatni ilustrirani cenik.

† V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je zapustila naša dobra mama in teta, gospa

Marija Stanonik

nadučiljeva vdova

dne 31. oktobra po dolgem, mukopolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v ponedeljek, dne 2. novembra ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Rečna ulica 8. Ljubljana, dne 31. oktobra 1931.

Zalujoči hčerki JOSIPINA in MARIJA.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša dobra mamica, stara mamica, prastara mamica, teta in svakinja, gospa

Josipina Krisper

zasebnica

v soboto 31. oktobra po dolgi, mučni bolezni, ob pol 10 dop. v 81. letu starosti bogu vdano zaspala.

Pogreb preblage pokojnice bo v ponedeljek ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti.

Venci se hvaležno odklanjajo.

V Kranju, dne 31. oktobra 1931.

ZALUJOČI OSTALI.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu